FABRICA DE RULMENȚI
BÎRLAD

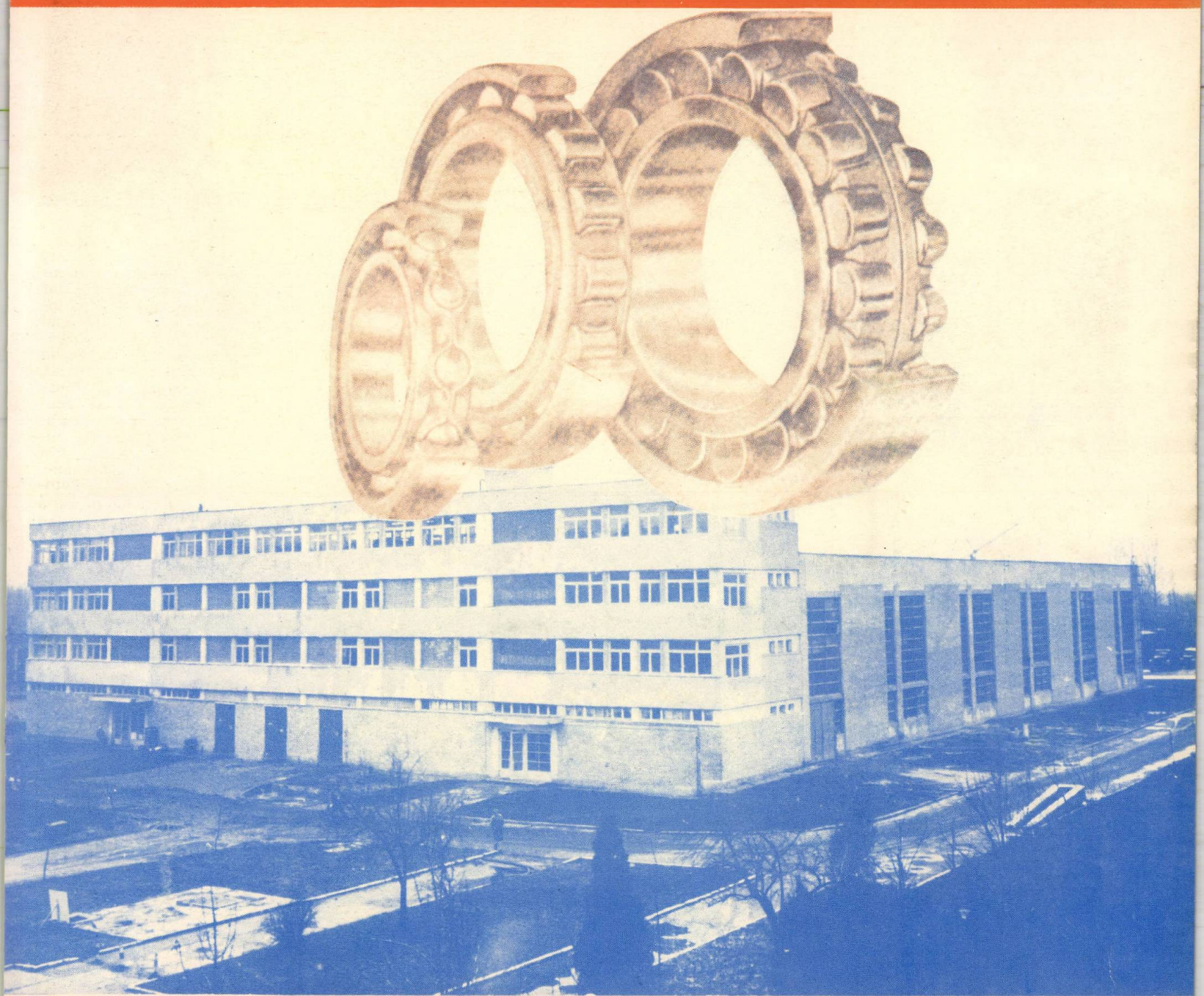

livrează:

Rulmenți radiali și axiali cu bile
Rulmenți oscilanți cu role butoi
Rulmenți radiali cu role cilindrice
Rulmenți de construcție specială

REDUCEREA PRETULUI DE VINZARE cu AMANUNTUL
PINA L
30%
ROCHII si FUSTE
COSTUME PALTOANE
STOFE
CIORAP
TRICOTAJE
14 ianuarie
24 februarie
1974
TIRGUL DE IARNA
Lei 2

LUMEA

Nr. 6 31 ianuarie 1974

VIZITA REGELUI HUSSEIN ÎN ROMÂNIA

„CEI NOUĂ“, ÎNTRE FLOTARE MONETARĂ ȘI UNITATE COMUNITARĂ

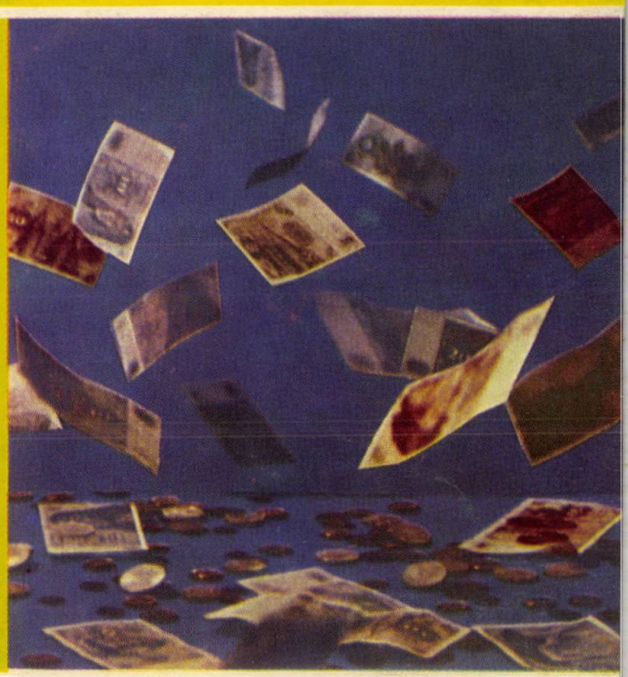

Reportaj pe glob

CRACOVIA

SUEZ
A început dezangajarea militară

„Biografia dramatică a petrolului“ (V):
CONTRAOFENSIVA

Semnarea Declarației comune cu privire la vizita în Republica Socialistă România a delegației Frontului Național pentru Eliberarea Angolei (F.N.L.A.)

Primirea de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, a delegației Confederației Generale a Oamenilor Muncii din Peru (C.G.T.P.)

Primirea de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, a delegației Partidului Socialist Popular din Danemarca.

Președintele Consiliului de Stat, tovarășul Nicolae Ceaușescu, înmînează Ordinul „Tudor Vladimirescu" clasa I ambasadorului extraordinar și plenipotențiar al R.S.F. Iugoslavia la București, Iso Njegovan.

LUMEA

6 (536)

31 ianuarie 1974

ARTICOLE, CORESPONDENȚE

Vizita regelui Hussein în România. Dumitru Constantin 2

Ankara. „Președintele Ceaușescu – un șef de stat pentru care nutrim mult respect". Ion Badea 4

Geneva. Cooperarea europeană în domeniul muncii și politicii sociale. Corneliu Vlad 5

Orientul Apropiat. A început dezangajarea forțelor la Suez. Rodica Georgescu 6

Italia. Priorități: economice, politice, sociale. Rodica Dumitrescu 8

Dezbaterile asupra raportului cancelarului federal. N. S. Stănescu 12

„Cei nouă", între flotare monetară și unitate comunitară. Ilie Șerbănescu 13

Industria vest-europeană a băuturilor. Efervescențe și dureri de cap. Mihai Matei 18

Bruxelles. Din nou despre alegeri anticipate? Florica Șelmaru 19

ANCHETA NOASTRĂ

Personalități politice europene răspund la întrebarea: Ce așteptați de la anul internațional 1974? 9

DIN ȚĂRILE SOCIALISMULUI

U.R.S.S. Eficiență și calitate în realizarea sarcinilor. Laurențiu Duță 10

Cuba. 1974 – an de pregătire a primului congres al partidului comunist. Mihai Fabian 11

REPORTAJ PE GLOB

Cracovia. Riana Lupu 16

1000 + 1 20–22

Umor 23

SERIAL

Biografia dramatică a petrolului (V) 24

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA STRĂINĂ

Mundo Obrero, Agenția „China Nouă", „A.F.P.", Vorwärts, Agenția Interpress Service, L'Unità 26–29

PROFIL

Hussein Ibn Talal, regele Iordaniei 29

POȘTA REDACȚIEI 30–32

SAPTAMINA

23-29 ianuarie

miercuri

– La Moscova s-a încheiat consfătuirea secretarilor comitetelor centrale ale partidelor comuniste și muncitorești din unele țări socialiste, ale cărei lucrări s-au desfășurat în zilele de 22 și 23 ianuarie.

– **Leonid Brejnev,** secretar general al C.C. al P.C.U.S., **Nikolai Podgornii,** președintele Prezidiului Sovietului Suprem al Uniunii Sovietice, și **Andrei Gromiko,** ministrul afacerilor externe, **l-au primit pe Ismail Fahmi, ministrul egiptean al afacerilor externe. Cu acest prilej au fost abordate aspecte ale situației actuale din Orientul Apropiat.**

joi

– **Muhammed Ulla,** fost președinte al Adunării Naționale, **a fost ales președinte al Republicii Populare Bangladesh.**

– La km 101 de pe șoseaua Cairo-Suez a fost semnat, de către șefii statelor majore ale forțelor egiptene și israeliene, **planul militar detaliat privind dezangajarea forțelor celor două țări de-a lungul Canalului Suez.**

– În capitala Republicii Democrate Germane **au luat sfîrșit convorbirile** între delegațiile de partid și guvernamentale conduse de **Erich Honecker,** prim-secretar al C.C. al P.S.U.G., și **Todor Jivkov,** prim-secretar al C.C. al P. C. Bulgar.

vineri

– În zona Canalului Suez, la ora 12,00, ora locală, **a început prima fază a dezangajării militare.**

– Consiliul Executiv Federal al R.S.F. Iugoslavia a aprobat proiectul programului de acțiune antiinflaționistă, ca parte componentă a programului de înfăptuire a hotărîrii Adunării Federale cu privire la bazele dezvoltării social-economice a Iugoslaviei în anul 1974.

sîmbătă

– Președintele Indiei, **Varahagiri Venkata Giri, a înmînat președintelui Iosip Broz Tito,** aflat într-o vizită oficială în această țară, **premiul internațional Jawaharlal Nehru** pentru promovarea păcii și a înțelegerii între popoare.

– La Bruxelles, au început lucrările unei conferințe a partidelor comuniste din țările capitaliste ale Europei.

– La Ankara a fost dată publicității lista noului guvern turc, format de liderul Partidului Republican al Poporului, Bülent Ecevit.

– La Khartum s-au deschis lucrările primului congres național al Uniunii Socialiste Sudaneze.

duminică

– La Saint-Moritz au avut loc convorbiri între Șahinșahul Iranului, Mohammed Reza Pahlavi Aryamehr, și ministrul economiei al R.F.G., Hans Friederichs.

– Leo Tindemans, premierul desemnat de regele Baudouin cu formarea noului guvern belgian, a precizat că, în imposibilitatea formării unui nou cabinet, dizolvarea parlamentului și organizarea de alegeri legislative anticipate devin inevitabile.

– A încetat din viață în Cipru generalul Grivas.

luni

– A început vizita oficială, în Cuba, a delegației de partid și guvernamentale sovietice condusă de Leonid Brejnev.

– Gough Whitlam, primul ministru al guvernului australian, și-a început turneul de două săptămîni în Malayezia, Tailanda, Laos, Birmania, Singapore și Filipine, cu intenția de a stabili și întări contacte personale cu liderii acestor țări.

– A sosit la Cairo, într-o vizită oficială, **Aldo Moro,** ministrul de externe al Italiei.

marți

– La invitația președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a sosit la București, într-o vizită oficială în țara noastră, Maiestatea Sa regele Hussein Ibn Talal al Regatului Hașemit al Iordaniei.

VIZITA REGELUI HUSSEIN ÎN ROMÂNIA

Un moment important în evoluţia relaţiilor româno-iordaniene

După cum se cunoaşte, la invitaţia preşedintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceauşescu, în aceste zile se află într-o vizită oficială în ţara noastră regele Hussein Ibn Talal al Regatului Haşemit al Iordaniei.

Ceremonia sosirii a avut loc marţi la amiază pe aeroportul internaţional Otopeni. Pe frontispiciul aerogării erau arborate drapelele de stat ale României şi Iordaniei, care încadrau portretele preşedintelui Nicolae Ceauşescu şi regelui Hussein Ibn Talal ; pe mari pancarte se aflau înscrise, în limbile română şi arabă, urările : „Bun venit în România Maiestăţii Sale Regele Regatului Haşemit al Iordaniei, Hussein Ibn Talal", „Trăiască prietenia dintre poporul român şi poporul iordanian".

Pe aeroport, şeful statului iordanian a fost întîmpinat de preşedintele Consiliului de Stat, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, de alte persoane oficiale române. Bucureştenii aflaţi în incinta aerogării au făcut o caldă primire suveranului haşemit.

În continuare, programul primei zile a vizitei în ţara noastră a regelui Iordaniei a cuprins depunerea unei coroane la Monumentul eroilor luptei pentru libertatea poporului şi a patriei, pentru socialism, o vizită protocolară la preşedintele Nicolae Ceauşescu şi începerea convorbirilor oficiale între cei doi şefi de stat. Cu acest prilej, au fost abordate evoluţia relaţiilor dintre cele două ţări, probleme ale situaţiei din Orientul Apropiat, precum şi ale vieţii internaţionale. Seara, preşedintele Consiliului de Stat al României, Nicolae Ceauşescu, a oferit un dineu în onoarea suveranului iordanian Hussein Ibn Talal. În timpul dineului, conducătorii celor două state au rostit toasturi. La ora închiderii ediţiei noastre, vizita suveranului haşemit se află în plină desfăşurare.

Înscriindu-se în contextul relaţiilor mereu ascendente dintre România şi Iordania, dintre ţara noastră şi statele arabe, vizita la Bucureşti a suveranului haşemit marchează un moment important în dezvoltarea colaborării reciproc avantajoase dintre cele două ţări, în afirmarea năzuinţelor de pace şi înţelegere de care sînt animate popoarele român şi iordanian.

Această primă întîlnire la nivel înalt româno-iordaniană, care inaugurează o etapă calitativ nouă în evoluţia legăturilor dintre cele două state şi popoare, în interesul lor, al cauzei păcii, colaborării şi înţelegerii internaţionale, a fost salutată cu satisfacţie de opinia publică din ţara noastră.

Poporul român — care a nutrit întotdeauna sentimente frăţeşti, de solidaritate faţă de lupta popoarelor arabe pentru consolidarea independenţei şi suveranităţii naţionale, împotriva imperialismului, colonialismului şi neocolonialismului, pentru înfăptuirea aspiraţiilor de progres social şi viaţă mai bună — urmăreşte cu profundă simpatie eforturile acestor popoare, între care şi poporul iordanian, pe calea progresului economic şi social, se bucură sincer de realizările pe care le obţin. În acest sens, ţara noastră, poporul român au urmărit cu simpatie eforturile susţinute întreprinse de Iordania, sub conducerea regelui Hussein, pentru dezvoltarea economiei naţionale şi a tuturor celorlalte sfere de activitate, pentru punerea în valoare a resurselor naturale ale ţării. Pe acest drum, statul iordanian a trebuit să învingă numeroase greutăţi, generate, în primul rînd, de situaţia dificilă moştenită ca urmare a dominaţiei coloniale. În ultimele decenii, au fost realizate progrese însemnate în domeniile exploatării bogăţiilor subsolului şi dezvoltării industriei extractive, s-a extins reţeaua de transporturi rutiere şi de căi ferate, de construcţii edilitare, au fost irigate întinse suprafeţe agricole. Un obiectiv economic important îl constituie barajul „Regele Talal", situat la est de localitatea Jerash, care permite irigarea unor mari suprafeţe de teren agricol din Valea Iordanului.

În prezent, poporul iordanian este angajat în înfăptuirea planului trienal de dezvoltare a ţării, pe perioada 1973—1975, ale cărui obiective esenţiale sînt creşterea volumului producţiei naţionale şi echilibrarea balanţei de plăţi a ţării. Suma alocată pentru realizarea planului trienal se ridică la 180 milioane dinari (circa 500 milioane dolari), din care o parte importantă este destinată dezvoltării agriculturii, sector ce asigură 20 la sută din venitul naţional şi în care îşi desfăşoară activitatea 45 la sută din populaţia activă a ţării. De asemenea, se prevede sporirea exporturilor de fosfaţi, minereu ce reprezintă una din principalele bogăţii naţionale ale Iordaniei. Importante fonduri sînt alocate şi pentru dezvoltarea învăţămîntului, domeniu în care sînt prevăzute a se construi un institut politehnic, un centru de îndrumare profesională la Amman, un institut de perfecţionare a cadrelor didactice în localitatea Al Salt şi mai multe şcoli secundare.

Relaţiile comerciale ale Iordaniei cu diferite ţări ale lumii au cunoscut în ultimii ani o dezvoltare accentuată. Datorită creşterii considerabile a exporturilor, ba-

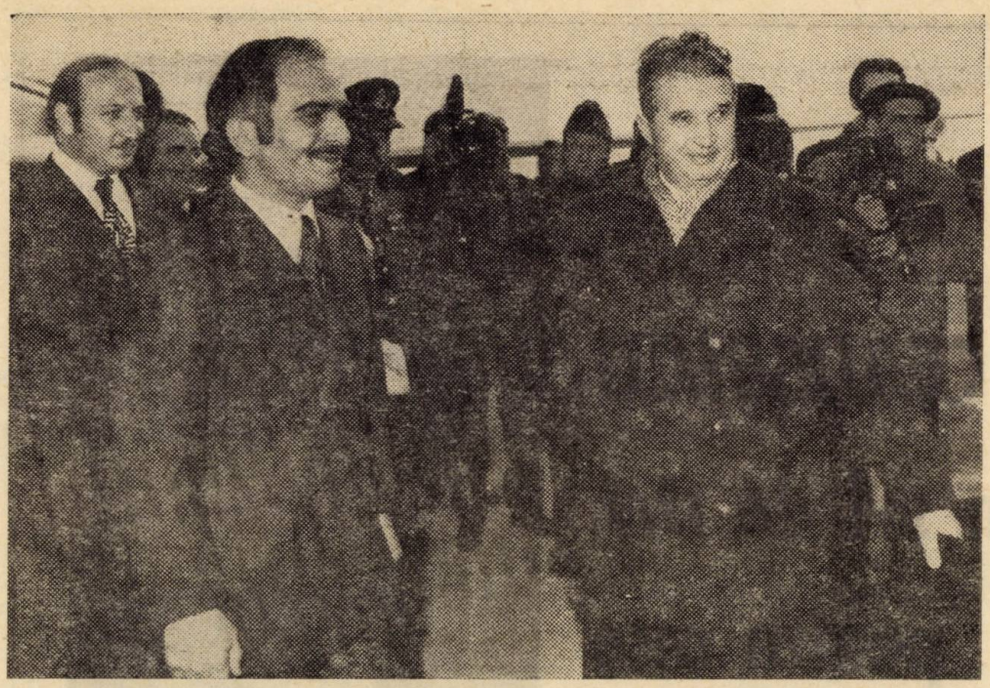

Aeroportul internațional Otopeni. Imagine de la sosirea în România a regelui Hussein al Iordaniei

lanța de plăți a țării s-a îmbunătățit simțitor.

Pe planul politicii externe, Iordania a militat, sub conducerea regelui Hussein, pentru realizarea unității dintre țările arabe, pe baza libertății și egalității în drepturi. Iordania se pronunță pentru soluționarea conflictului din Orientul Apropiat în conformitate cu rezoluțiile Consiliului de Securitate al Națiunilor Unite, fiind unul dintre participanții la recenta Conferință de pace de la Geneva.

Pe lîngă acțiunile vizînd dezvoltarea solidarității cu celelalte state arabe, Iordania a întreprins, mai ales în ultimii ani, numeroase acțiuni pentru strîngerea legăturilor sale cu diferite țări ale lumii. Menționăm, în acest context, vizitele întreprinse de către regele Hussein într-o serie de state.

După ce, la 2 aprilie 1965, în dorința de a dezvolta bune relații, România și Iordania au stabilit relații diplomatice la rang de ambasadă, raporturile bilaterale au cunoscut o dezvoltare constantă pe diverse planuri. Astfel, ca urmare a evoluției ascendente a schimburilor comerciale, cît și pentru a facilita amplificarea lor, în anul 1967, țara noastră a deschis la Amman o reprezentanță economică. În noiembrie 1968, o delegație guvernamentală română, condusă de ministrul comerțului exterior, a făcut o vizită în Iordania. Cu acest prilej au fost abordate probleme privind cooperarea economică și tehnică între cele două țări, precum și lărgirea pe mai departe a schimburilor de mărfuri. În urma tratativelor purtate atunci, au fost încheiate trei acorduri : unul comercial de lungă durată care conține și clauza națiunii celei mai favorizate ; un acord de cooperare în domeniul petrolului și un acord de cooperare economică și tehnică. Avînd, deci, stabilite în documente oficiale cadrul și direcțiile evoluției lor, schimburile comerciale, deși sînt de dată recentă, au înregistrat an de an creșteri substanțiale. Ca urmare a sporirii volumului acestor schimburi, țara noastră ocupa, la sfîrșitul anului 1973, locul al 13-lea în comerțul exterior iordanian dintr-un total de 54 de state. Astfel, printre altele, produsele industriei chimice românești — tot mai solicitate pe piețele țărilor arabe — și-au dublat în decurs de trei ani volumul exporturilor către Iordania. În prezent, România exportă atît în Iordania, cît și în alte țări arabe, îngrășăminte chimice, lacuri și vopsele, diluanți, anvelope, fibre și fire sintetice, rășini sintetice. O confirmare a dezvoltării ascendente a raporturilor comerciale româno-iordaniene o reprezintă creșterea de aproape 28 la sută în 1973, față de anul 1972, a volumului schimburilor comerciale. Și pentru anul în curs se prevede ca volumul schimburilor cu Iordania să crească și să se diversifice și mai mult, contribuind astfel la promovarea colaborării româno-iordaniene și în planul cooperării economice și tehnice.

Dezvoltarea continuă a relațiilor economice dintre România și țările arabe, între care și Iordania, a fost subliniată recent de o serie de ziare ca „Al Doustour" și „Al RA'I" care apar la Amman. În articolele respective, se evidențiază creșterea considerabilă a exporturilor de mărfuri românești, de importanță deosebită pentru economia țărilor arabe, cum ar fi : ciment, cherestea, instalații petroliere, vehicule auto, echipamente speciale, produse alimentare etc. Astfel, ziarul „Al Doustour" relata că, în cursul acestui an, exporturile românești în țările arabe și, implicit, în Iordania vor spori în continuare, contribuind la acoperirea unor necesități ale acestora. Se releva, totodată, sprijinul tehnico-științific acordat de România unor țări arabe unde numeroși specialiști români lucrează la construirea și darea în funcțiune a unor obiective industriale și agricole. După opinia ziarului iordanian, dezvoltarea comerțului și a cooperării economice româno-arabe constituie o ilustrare a relațiilor prietenești existente între România și țările arabe.

O contribuție remarcabilă la strîngerea legăturilor prietenești între România și statele arabe, la dezvoltarea colaborării multilaterale cu aceste popoare, au constituit-o vizitele tovarășului Nicolae Ceaușescu într-un șir de țări arabe.

De asemenea, în contextul intensei activități politico-diplomatice desfășurată de țara noastră în vederea soluționării pe cale pașnică a crizei din Orientul Apropiat — acțiuni între care citățm mesajele adresate de președintele Nicolae Ceaușescu statelor implicate în conflict și altor state, cît și vizitele în mai multe țări arabe ale reprezentanților președintelui Consiliului de Stat al României — țara noastră a avut contacte oficiale și cu Iordania. Astfel, la 21 noiembrie 1973, reprezentantul președintelui Consiliului de Stat al României a fost primit, la Amman, de regele Regatului Hașemit al Iordaniei, Hussein Ibn Talal, căruia i-a înmînat un mesaj din partea șefului statului român.

Așa cum este cunoscut, România, profund atașată ideilor păcii și colaborării internaționale, a adoptat o poziție constructivă și clară în problema conflictului din Orientul Apropiat, militînd în mod consecvent pentru încetarea ostilităților și pentru soluționarea politică pe cale pașnică a diferendului. Sînt cunoscute intensa activitate politico-diplomatică, multiplele demersuri întreprinse de România, inițiativele președintelui Nicolae Ceaușescu în direcția unor acțiuni care să asigure o reglementare constructivă, pașnică și trainică a situației din această parte a lumii. Opinia publică din România a primit cu satisfacție vestea acordului dintre Egipt și Israel asupra dezangajării și separării forțelor lor militare, considerînd că aceasta reprezintă un prim pas constructiv pe calea statornicirii păcii în Orientul Apropiat. Desigur, soluționarea trainică a conflictului din această zonă face absolut necesare noi înțelegeri, noi eforturi de natură să înlăture problemele complexe rezultate din îndelungata confruntare militară, trecerea de la tratativele militare la negocieri asupra problemelor de fond, în scopul unei rezolvări a diferendului, care să asigure independența, suveranitatea și integritatea teritorială a tuturor statelor din zonă, rezolvarea problemei poporului palestinian, în conformitate cu propriile sale aspirații, deschizîndu-se astfel perspectiva unei păci durabile în această regiune a lumii.

Dezvoltarea cu și mai multă vigoare a bunelor raporturi cu Iordania reprezintă încă o mărturie concludentă a politicii consecvente a României de promovare a unor largi relații de prietenie și conlucrare rodnică cu statele arabe, cu toate țările lumii, fără deosebire de orînduire socială, în spiritul coexistenței pașnice, al principiilor suveranității și independenței naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc. Este bine cunoscut faptul că România a acționat și acționează în direcția asigurării unei destinderi reale și a unei colaborări trainice între națiuni, a soluționării problemelor majore ce preocupă astăzi omenirea — între care și realizarea unei păci drepte și juste în Orientul Mijlociu —, considerînd că numai prin participarea activă, cu drepturi egale, a tuturor țărilor, indiferent de mărimea lor, poate fi edificată o lume mai bună, o lume a cooperării și înțelegerii între popoare.

Poporul român, opinia publică din țara noastră își exprimă încrederea că vizita suveranului iordanian în țara noastră, convorbirile pe care le are cu președintele Consiliului de Stat, tovarășul Nicolae Ceaușescu, se vor solda cu rezultate fructuoase pentru ambele țări, în interesul și spre binele celor două popoare, al păcii și colaborării internaționale

Dumitru Constantin

„Președintele CEAUȘESCU — un șef de stat pentru care nutrim mult respect"

incelema

Corespondență din Istanbul de la Ion Badea

Vitrinele librăriilor din orașele Turciei prezintă publicului, în aceste zile, volumul „Seçmeler" — Texte alese — consacrat președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Apărut în editura „Habora" din Istanbul, volumul facilitează cititorului turc contactul direct cu unele dintre cele mai reprezentative pagini din articolele și cuvîntările șefului statului român, grupate pe următoarele teme centrale: „Politica externă a României socialiste și poziția sa față de principalele probleme și fenomene ale vieții internaționale contemporane"; „Dezvoltarea economică a României"; „Dezvoltarea științei, artei și culturii în România"; „Rolul tineretului".

Un text introductiv amplu prezintă pe omul, militantul și conducătorul politic Nicolae Ceaușescu, ale cărui viață bogată și activitate prodigioasă, consacrate edificării unei lumi mai bune și mai drepte, cauzei păcii și colaborării internaționale, sînt ilustrate prin momente semnificative.

Articolele și cuvîntările președintelui Nicolae Ceaușescu — se arată în introducere — au căpătat o mare importanță atît în ce privește politica României, cît și politica internațională, în general. Se relevă faptul că România, sub conducerea președintelui Nicolae Ceaușescu, promovează o politică de neamestec în treburile interne ale altor țări, sprijină lupta de eliberare națională a popoarelor, desfășoară o politică antiimperialistă, precum și faptul că șeful statului român militează pentru creșterea rolului țărilor mici și mijlocii în rezolvarea problemelor internaționale, pentru participarea tuturor statelor la reglementarea problemelor majore care preocupă omenirea.

Referindu-se la problemele arzătoare ale vieții internaționale contemporane, autorul subliniază, între altele, că „președintele Ceaușescu a emis idei noi și în legătură cu problema dezarmării, și în special, a dezarmării nucleare. În viziunea președintelui român, scopul esențial al dezarmării îl constituie interzicerea folosirii armelor nucleare, sistarea producției lor și distrugerea stocurilor existente. În acest domeniu, un pas pozitiv l-ar constitui crearea unor zone denuclearizate în diferite regiuni ale lumii, printre care și Balcanii. Președintele Ceaușescu a expus părerile sale în legătură cu crearea unei zone denuclearizate în Balcani conducătorilor țărilor socialiste din această regiune, precum și ai Turciei și Greciei". „Președintele Ceaușescu se pronunță pentru dezvoltarea relațiilor comerciale și de bună vecinătate cu toate statele, indiferent de orînduirea lor socială — se arată în volum. El desfășoară în acest sens o politică suplă, de înlăturare a barierelor din calea dezvoltării unor asemenea relații".

„În cuvîntările și articolele președintelui Nicolae Ceaușescu este oglindită întreaga politică internă și externă a statului român. De aceea — conchide autorul — acestea prezintă o mare importanță pentru orice om animat de idealurile păcii, dezarmării, ale asigurării unei vieți mai bune în întreaga lume".

În intenția de a afla amănunte despre geneza acestei lucrări, m-am adresat *autoarei, N. Sel, și editorului, Bülent Habora*, care mi-au răspuns cu multă amabilitate și căldură.

„Ideea publicării în Turcia a unei cărți despre președintele Nicolae Ceaușescu — mi-a declarat doamna *N. Sel* — mi-a fost sugerată de personalitatea sa puternică și dinamică, de consecvența cu care militează pentru dezvoltarea economiei, științei și culturii în România, pentru afirmarea unor noi raporturi, bazate pe independență, egalitate și respect între state, de soluțiile sale curajoase în marile probleme ale contemporaneității".

„În lume sînt cunoscute, astăzi, realizările frumoase ale României. Economia, cultura, arta, învățămîntul la dumneavoastră cunosc o continuă dezvoltare. România este, apoi, o țară cu o politică externă într-adevăr independentă, foarte activă și apreciată pe plan internațional, o țară care respectă, ea în primul rînd, principiile pe care le promovează, ne spunea autoarea volumului. Toate acestea demonstrează — după opinia mea — că politica președintelui Nicolae Ceaușescu reușește concordanța dintre teorie și faptă, că ea este o politică adecvată condițiilor de astăzi din țara dumneavoastră și din lume. De aceea, experiența României interesează și, cred, că publicarea cărții despre președintele Nicolae Ceaușescu este folositoare ca un pas editorial spre mai buna cunoaștere reciprocă".

Editorul *Bülent Habora* a început convorbirea printr-o zicală: „Să nu fim departe unii de alții, cînd sîntem atît de aproape". „Vreau să spun — mi-a explicat domnia-sa — că popoarele vecine, în speță turcii și românii, trebuie să se cunoască mai bine. Publicarea textelor alese ale președintelui Ceaușescu urmărește tocmai scopul de a face mai bine cunoscute în Turcia țara dumneavoastră, politica sa externă și pe conducătorul său".

„Noi am ales textele care ne interesează, de fapt, în mod direct, anume pe acelea privind dezvoltarea economică și socială a României, politica sa față de Balcani, Orientul Apropiat, Europa și alte subiecte internaționale importante, ne-a declarat Bülent Habora. Ne-am propus, totodată, să-l prezentăm pe omul Ceaușescu, prin ce gîndește și întreprinde el, prin ideile sale convingătoare. Președintele Ceaușescu este un șef de stat pentru care nutrim mult respect. Am inclus în volumul nostru mesajul adresat președintelui Korütürk cu ocazia celei de a 50-a aniversări a Republicii Turcia, pentru că el conține sentimente frumoase care merită și trebuie să fie cunoscute".

Inițiativa editurii „Habora" răspunde, de altfel, unui interes real care există în Turcia pentru personalitatea președintelui Ceaușescu și pentru politica României. Ca dovadă, aș putea menționa faptul că volumul „Nicolae Ceaușescu — Seçmeler" se vinde în prezent în librăriile din 50 dintre cele 67 de vilayete (regiuni) ale Turciei.

Din ziua apariției, volumul consacrat tovarășului Nicolae Ceaușescu — care fusese anunțat în prealabil de ziarul „Cumhuriyet" — a fost primit cu un mare interes de cititorii turci. Cumpărătorii sînt cititori din cele mai diferite categorii sociale, iar volumul va fi reeditat.

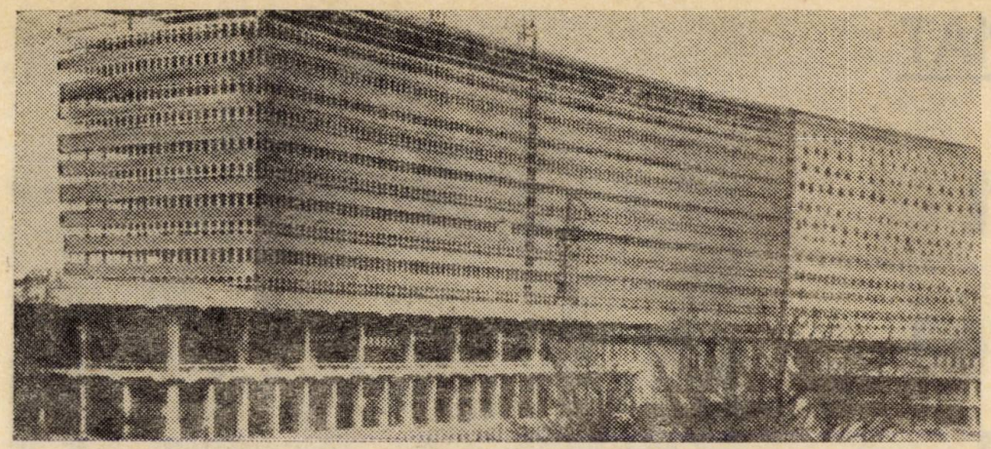

Geneva. Sediul O.I.M.

MICHAEL O' LEARY

președintele Conferinței europene a O.I.M.

despre

Cooperarea europeană în domeniul muncii și politicii sociale

Corespondență din Geneva de la Corneliu Vlad

Cîteva ore după încheierea lucrărilor celei de-a doua Conferințe regionale europene a Organizației Internaționale a Muncii, reflectoarele s-au stins și tăcerea s-a reinstaurat în marea aulă care a găzduit, timp de zece zile, activitatea delegațiilor din 28 de state ale continentului, întrunite pentru a deschide o etapă nouă în colaborarea europeană în domeniul muncii și politicii sociale. Ritmul de muncă febril avea să se prelungească însă pînă seara tîrziu, în biroul rezervat președintelui reuniunii, MICHAEL O'LEARY, ministrul muncii al Republicii Irlanda. Între multiplele preocupări de ultimă oră ale președintelui conferinței, bunăvoința particulară a domniei-sale față de solicitările presei a înscris — într-o agendă încărcată — și interviul acordat ziaristului român acreditat la lucrările reuniunii.

Pe biroul interlocutorului nostru zăresc ciocănelul prezidențial care i-a fost oferit, la sfîrșitul unei ședințe, în semn de prețuire pentru modul în care a condus lucrările conferinței. De-a lungul celor zece ședințe plenare, ciocănelul prezidențial a fost folosit, în principal, pentru anunțarea deciziilor și nu pentru a repune în drepturi climatul de conlucrare care a caracterizat, în ansamblu, lucrările.

Solicităm pentru început președintelui conferinței opinia sa asupra spiritului în care s-au desfășurat activitățile reuniunii.

„Conferința, *ne spune domnia-sa*, a beneficiat de participarea reprezentanților a numeroase state europene cu sisteme social-politice diferite, cu ideologii diferite. Cu atît mai mare este satisfacția noastră pentru spiritul foarte connstructiv, pentru seriozitatea cu care au fost examinate diferitele probleme aflate în atenția conferinței. Avem în comun — mă refer la domeniul muncii și al politicii sociale — un mare număr de preocupări, între care resursele de forțe de muncă, situația muncitorilor în fața evoluției tehnicii, formarea profesională, atitudinea față de societățile multinaționale și față de fenomenul imigrării forței de muncă în unele țări vest-europene, mediul înconjurător. Punctele de vedere exprimate n-au fost, evident, întotdeauna aceleași. Important este, însă, că am căzut de acord asupra adoptării unui valoros program de acțiune, la scară europeană, în domeniul muncii și al politicii sociale. Important este, de asemenea, că s-a realizat un schimb de vederi franc și un schimb de experiență util pentru fiecare din delegațiile participante. Și nu mai puțin important este faptul că această conferință a fost marcată de ceva care este mai mult decît o simplă absență a disensiunilor — și trebuie să spunem că în 1974 absența disensiunilor într-o reuniune internațională nu este de loc un lucru neglijabil".

Am solicitat, în continuare, domnului O'Leary să prezinte succint cîteva din realizările conferinței.

„Se poate spune că, după această conferință, calea unei mai strînse conlucrări între statele europene în domeniul muncii și politicii sociale este larg deschisă. Una din concluziile pe care le putem formula constă în aceea că, în viitor, conferința regională europeană a O.I.M. va constitui o parte esențială a activităților acestei organizații și că nu se vor mai scurge alte două decenii între două conferințe de acest gen". *(Interlocutorul nostru se referă la faptul că în condițiile în care între prima conferință regională europeană a O.I.M., desfășurată în 1955, și cea care i-a urmat a trecut o perioadă îndelungată ; participanții au convenit ca aceste conferințe să fie, în viitor, convocate mai frecvent și la intervale regulate).*

Subliniind virtuțile acestor conferințe, domnia-sa apreciază că „în cadrul O.I.M. țările continentului se regăsesc sub semnul comun al moștenirii europene. În prezent, dispunem de un forum și de un cadru optim pentru discutarea unor probleme de interes general".

Ținînd seama de faptul că, pînă anul trecut, ca unul din militanții cei mai activi ai opoziției în parlamentul irlandez, interlocutorul nostru a fost purtătorul de cuvînt al Partidului Laburist în problemele de politică externă, l-am rugat să încadreze activitatea conferinței în contextul general-european.

„Fără îndoială — *apreciază domnia-sa* — că succesul acestei conferințe este în mod substanțial datorat evoluției favorabile a situației politice pe continent. În ultimii 20 de ani, numeroase schimburi s-au produs în viața politică europeană. Lucrările conferinței pot reprezenta o contribuție de valoare la ameliorarea relațiilor între toate statele Europei. Încununarea cu succes a acestei reuniuni se datorează voinței de încredere manifestată de participanți, faptului că acordul nostru se sprijină pe convingerea că statele europene, în ciuda diferențelor existente, sînt membre ale aceleiași comunități, ale cărei amintiri se pierd în trecut".

Timp de mai mulți ani, dl O'Leary a fost unul din liderii de mare autoritate al organizațiilor sindicale irlandeze. Acționînd, îndeosebi, în rîndul muncitorilor din transporturi, ca vechi sindicalist, domnia-sa a ținut să se refere la semnificația întîlnirii conducătorilor centralelor sindicale de diferite orientări din țările Europei, care a avut loc în zilele conferinței.

„Contactele între reprezentanții țărilor Europei, aflați la conferință, nu s-au limitat la lucrările acesteia, iar reuniunea conducătorilor organizațiilor sindicale este cel mai semnificativ exemplu în această privință. Pentru prima oară, din 1949, reprezentanții sindicatelor din estul și vestul Europei s-au întîlnit și au discutat probleme de interes comun".

Atmosfera de lucru a conferinței a fost, de asemenea, prielnică unor contacte fructuoase între miniștrii muncii din diferite țări europene. Domnul O'Leary se referă, în această privință, la întîlnirea avută cu șeful delegației române la conferință, Petre Lupu, ministrul muncii. „Am purtat împreună discuții utile în legătură cu o serie de probleme, care ne interesează deopotrivă, privind relațiile profesionale și sociale. Personal, m-am interesat, între altele, de modul în care sînt privite în România problemele muncii și, în cadrul convorbirilor, am aflat mai multe despre legislația muncii în țara dumneavoastră, despre forța de muncă feminină, despre formarea profesională a tinerilor muncitori. Sînt convins de utilitatea acestor schimburi de vederi, de utilitatea schimbului de experiență și sper că astfel de contacte vor continua".

Președintele conferinței a ținut, de asemenea, să remarce aportul reprezentanților României la reușita lucrărilor reuniunii. Rezoluția propusă de delegația țării noastre privind dezvoltarea cooperării în domeniul muncii și al politicii sociale între țările europene membre ale O.I.M. a stat, împreună cu alte cîteva documente de lucru, la baza principalei rezoluții adoptate prin consens de către conferință și care preconizează elaborarea unui program regional de acțiune al O.I.M. în Europa.

„Nutresc speranța, *ne-a declarat în încheiere Michael O'Leary*, că a doua conferință regională europeană a O.I.M. a fost apreciată ca o contribuție la mai buna înțelegere între națiunile Europei. Nu fac parte dintre cei ce împărtășesc iluzia romantică, potrivit căreia organizațiile internaționale, inclusiv O.I.M., pot acționa făcînd abstracție de realitatea relațiilor dintre state. Organizațiile internaționale nu pot decît să reflecte în mod necesar situația de fapt — cu toate imperfecțiunile și cu lipsa de acord care există în diverse domenii. Dar dacă aceste organizații rămîn fidele obiectivelor de făurire a unor relații de pace și colaborare, a unei lumi bazate pe progres și dreptate socială, ele au posibilități reale — și mă refer acum în mod deosebit la Europa — pentru a se apropia de țelul propus".

A început dezangajarea forțelor la Suez

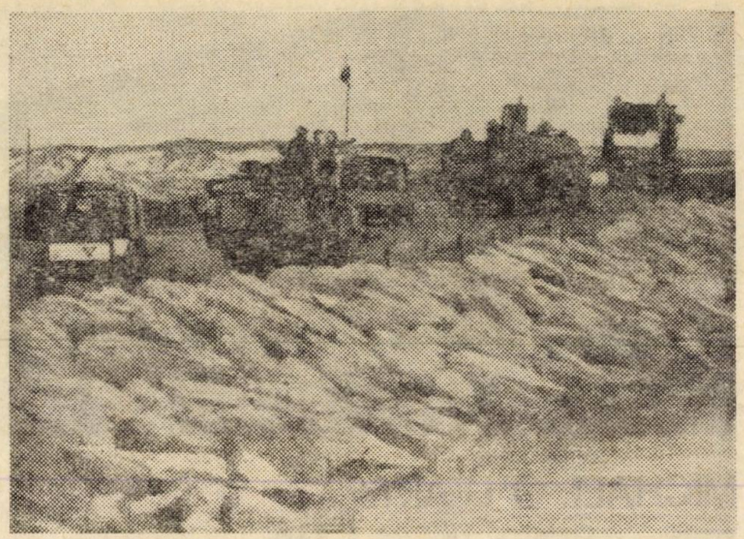

Canalul Suez. Trupe israeliene se retrag, traversînd Canalul, de pe malul vestic pe cel răsăritean

Vineri, 25 ianuarie, în sectoarele Adabiya (pe Golful Suez), Attaka (în apropiere de km 10) și în regiunea orașului Suez, a început — în conformitate cu programul, stabilit pe zile și pe ore, al dezangajării forțelor în Sinai — dislocarea armatei israeliene de pe malul vestic al Canalului Suez. Luni, întreaga regiune situată la sud de șoseaua Cairo—Suez a fost evacuată, fiind predată sub controlul forțelor egiptene, după ce timp de șase ore se aflase sub cel al forțelor O.N.U. Tot luni, cea de-a treia armată egipteană a început reducerea efectivelor sale. Ca urmare a instrucțiunilor șefului statului major israelian, instalațiile civile egiptene și operele de artă vor fi lăsate intacte în cursul dezangajării, cu excepția fortificațiilor militare.

A început, astfel, prima etapă a dezangajării forțelor pe frontul din Sinai care, împreună cu cea de-a doua etapă, va lua sfîrșit la 5 martie. Faza cea mai importantă — evacuarea sectorului central, unde în octombrie trecut a avut loc pătrunderea israeliană — se va desfășura între 13 și 21 februarie. În acest fel, la 22 februarie trupele egiptene vor deține controlul întregului mal occidental al Canalului. Potrivit precizărilor generalului Gamassy, după data de 5 martie, nu patrulele mixte vor inspecta situația, ci patrule ale reprezentanților O.N.U. Acestea vor fi însoțite de un ofițer de legătură egiptean, cînd va fi vorba de controlul zonei egiptene, și de un ofițer israelian pentru zona israeliană.

Semnificația momentului de la 25 ianuarie a fost succint evocată de reprezentantul Națiunilor Unite, generalul Ensio Siilasvuo, după reuniunea șefilor de stat major egiptean și israelian, care a consemnat detaliile tehnice ale planului de dezangajare : „Sper că istoria va nota într-o zi că primul pas spre înțelegere, reconciliere și pace în Orientul Apropiat a debutat, aici, la km 101". De asemenea, în comunicatul publicat la sfîrșitul vizitei ministrului de externe egiptean, Ismail Fahmy, în U.R.S.S. (21—24 ianuarie) se subliniază că „acordul cu privire la dezangajarea trupelor are o importanță pozitivă, avînd în vedere că, după aceasta, va urma o reglementare radicală în Orientul Apropiat, pe baza înfăptuirii depline a hotărîrilor Consiliului de Securitate, inclusiv a rezoluției 242 din 22 noiembrie 1967 și a rezoluției 338 din 22 octombrie 1973".

Etapele dezangajării

După semnarea, de către șefii statelor majore ale forțelor armate egiptene și israeliene, a planului militar privind dezangajarea forțelor celor două țări de-a lungul Canalului Suez, generalul egiptean Mohamed Gamassy a dezvăluit într-o declarație făcută la 24 ianuarie, detaliile acestui plan :

„Conform acordului de dezangajare a forțelor, încheiat la 18 ianuarie sub supravegherea Organizației Națiunilor Unite, retragerea forțelor israeliene de pe malul occidental al Canalului Suez și de pe liniile pe care le ocupă în prezent în Sinai pînă la regiunea situată la vest de strîmtorile Mitla și Giddi, va începe vineri, 25 ianuarie, la prînz și se va încheia la 5 martie, ora 6 (ora locală).

Retragerea se va efectua în două perioade, legate între ele : retragerea definitivă de pe malul occidental al Canalului în termen de 28 de zile, începînd de vineri, și se va termina la 21 februarie, ora 18 ; retragerea de pe liniile israeliene actuale în Sinai pînă la noi linii în adîncime, într-un termen de 12 zile, începînd cu data de 22 februarie, ora 6, și se va încheia la 5 martie, ora 6.

Retragerea de pe malul occidental se va efectua de la sud spre nord, iar în Sinai de la vest la est, conform unui calendar precis și sub supravegherea O.N.U. Șoseaua Cairo-Suez va fi deschisă la km 101 traficului civil la 29 ianuarie, ora 9, cînd forțele egiptene se vor asigura că nu mai sînt mine pe tronsonul mergînd de la km 101 la orașul Suez. Șoseaua se va afla, provizoriu, sub controlul armatei egiptene și va fi transmisă apoi autorității civile.

O zonă «tampon» va fi respectată în toate fazele dezangajării.

Acordul are un caracter pur militar, destinat să întărească încetarea focului, conform rezoluțiilor Consiliului de Securitate și sub supravegherea O.N.U."

Moscova. Întrevedere între ministrul de externe sovietic Andrei Gromîko (dreapta) și omologul său egiptean Ismail Fahmy.

Noua situație intervenită în regiune a fost examinată, săptămîna trecută, atît la Cairo cît și la Tel Aviv. În cadrul reuniunii guvernului egiptean, s-a subliniat că obiectivele politicii Egiptului continuă să fie evacuarea tuturor teritoriilor arabe ocupate și respectarea drepturilor legale ale poporului palestinian. La Tel Aviv, guvernul a obținut, cu 76 de voturi pentru și 35 împotrivă (voturile opoziției naționaliste, Likud), aprobarea Knessetului pentru acordul încheiat. În discursul pronunțat cu prilejul dezbaterilor din parlament, premierul Golda Meir arăta că încheierea înțelegerii cu egiptenii a avut drept scop „prevenirea escaladării spre un nou război și înaintarea spre un acord de pace permanent". Golda Meir a reafirmat că obiectivul Israelului este de a ajunge cu Egiptul „la o pace trainică, în cadrul unor frontiere care pot fi apărate", de a pune temeliile „unor relații bazate pe încredere". Răspunzînd atacului lansat de Menahem Begin — liderul blocului de opoziție Likud, care acuza guvernul de a fi semnat un acord ce, de fapt, prevede doar o retragere unilaterală a Israelului — ministrul apărării, Moshe Dayan, sublinia : „Statu quo-ul pe frontul israeliano-egiptean era intolerabil și nu putea duce decît la un nou război. De aceea, în cadrul acordului de dezangajare reciprocă, Israelul a acceptat să se retragă la aproximativ 20 km de Canal, pe malul răsăritean, retragere care nu pune sub nici o formă în pericol securitatea țării". „Teza potrivit căreia Israelul ar fi trebuit nu numai să-și păstreze, ci și să-și îmbunătățească poziția pe malul egiptean al Canalului este eronată, a declarat genera-

lul Dayan, deoarece ar fi dus la un război permanent". „De aceea — sublinia el — a fost nevoie să găsim un acord care să pună capăt stării de război și să constituie un pas pe calea stabilizării situației și coexistenței, apoi a păcii. Acordul privind separarea forțelor răspunde tuturor acestor condiții".

Atenția principală se îndreaptă, în împrejurările actuale, spre posibilitățile ce se întrezăresc privind o eventuală dezangajare între Israel și Siria, pe de o parte, și Israel și Iordania, pe de altă parte. Pentru Egipt, încheierea unui acord sirianoisraelian și participarea reprezentanților poporului palestinian la Conferința de pace constituie condiții prealabile oricărei examinări a problemei de fond privind criza din regiune. „Va trebui — declara președintele Sadat cu prilejul escalei sale la Alger, efectuată în cadrul turneului explicativ întreprins într-o serie de capitale arabe — să fie dusă la bun sfîrșit dezangajarea militară pe frontul sirian, înainte de a se putea vorbi cu frații noștri arabi din Siria și Palestina în legătură cu participarea la Conferința de la Geneva. Participarea lor la această conferință este o problemă prealabilă care nu suferă nici o obiecție și nici o discuție".

Pentru moment, încheierea unui acord de dezangajare pe frontul din Golan întîmpină o serie de obstacole. Nu este vorba numai de incidentele militare, survenite în zilele din urmă. Eventualele negocieri — se subliniază la Damasc — ar trebui să se refere, într-o primă etapă, la reîntoarcerea celor 20 000 de refugiați sirieni, expulzați din „punga" celor 5 000 de km² ocupați de Israel în octombrie 1973. După reglementarea acestei probleme, Siria ar putea accepta să angajeze tratative privitoare la un schimb de prizonieri, dar numai dacă partea israeliană își ia un angajament ferm de a evacua teritoriile ocupate. Guvernul israelian a reafirmat, la rîndul său, hotărîrea de a nu angaja tratative cu Siria pînă cînd aceasta nu va furniza lista prizonierilor de război israelieni. În asemenea condiții este explicabilă opinia că un acord siriano-israelian va fi mult mai complex și problematic de obținut. Ziarul libanez „An Nahar" afirmă chiar că se va ajunge la un acord privind retragerea Israelului de pe malul apusean ocupat al Iordanului, înainte de a se încheia un acord similar pentru frontul sirian. Henry Kissinger declara unor ziariști că manifestă „un optimism moderat" în ce privește posibilitatea începerii tratativelor dintre Israel și Siria. Săptămîna trecută, secretarul de stat american dezvăluia că a avut noi schimburi de vederi cu Damascul, în legătură cu oferta siriană referitor la dezangajarea de pe Înălțimile Golan. La Departamentul de Stat al S.U.A. se confirmă informațiile anterioare potrivit cărora Kissinger intenționează să se întoarcă în Orientul Apropiat la sfîrșitul lui februarie sau începutul lui martie, pentru a servi drept mediator între cele două părți.

Unul din subiectele viu comentate de observatorii politici este turneul întreprins de ministrul de externe al Franței, Michel Jobert, în Arabia Saudită, Kuweit și Siria. (Călătorii ulterioare îl vor duce pe șeful diplomației franceze în Irak, Egipt, Iordania, Liban, Libia, Algeria și, probabil, Israel). „Vizita la Djeddah — subliniază agenția France Presse — marchează o nouă etapă în relațiile franco-saudite : prezența Franței s-a afirmat, iar perspectivele, fie că este vorba de furnizările de petrol sau de proiecte de cooperare, sînt bune". Climatul negocierilor a fost calificat de cercurile franceze ca fiind excelent și rezultatele vizitei — pozitive. Nu a fost semnat nici un acord între cele două țări — nu acesta a fost, de fapt, scopul călătoriei — dar înțelegerile la care s-a ajuns par să justifice afirmațiile potrivit cărora procesul consolidării poziților Franței în Arabia Saudită pare angajat. Guvernul saudit a reafirmat intenția sa de a livra Franței aproximativ 800 milioane tone de petrol în următoarele două decenii (un sfert din aprovizionările cu petrol ale Franței), în schimbul a cinci sau șase proiecte de industrializare a țării. S-a convenit, totodată, ca miniștrii de externe ai celor două țări să se întîlnească de două ori pe an, cînd vor prezida lucrările comisiei permanente franco-saudite, a cărei creare a fost hotărîtă în principiu.

În Kuweit, în centrul discuțiilor a stat tot problema furnizărilor de petrol, iar la Damasc, Michel Jobert va discuta despre modalitățile concrete de întărire a relațiilor franco-siriene. Între altele, Siria este interesată în obținerea unui ajutor financiar pentru lansarea proiectului de irigare a un milion de hectare în zona barajului Tabqa.

Rodica Georgescu

Precizările lui Henry Kissinger

(Extrase din conferința de presă din 22 ianuarie a secretarului de stat american ; reproducem integral partea referitoare la Orientul Apropiat)

„Permiteți-mi să sintetizez documentele existente și, apoi, să vă explic cum înțelegem noi semnificația lor.

În primul rînd, există un acord între Egipt și Israel, semnat de șefii de stat major egiptean și israelian la kilometrul 101, și care a fost publicat în presă.

În al doilea rînd, există un angajament între Egipt și Israel privind limitarea forțelor în zonele de armament limitate și în alte zone, care au fost — tehnic vorbind — rezultatul unei propuneri făcute de Statele Unite ambelor părți. Motivul a fost că ambelor părți le-a fost mai ușor să accepte o propunere americană privind limitarea forțelor lor, decît să accepte limitări care păreau să fie cerute de către cealaltă parte. Această propunere a fost transmisă de președintele Nixon șefilor de guverne egiptean și israelian printr-o scrisoare, în care se sublinia că acordul asupra acestui document identic — respectiv semnarea — ar însemna acceptarea lui, devenind, prin aceasta, parte din acordul de bază. Prin urmare, documentul nu constituie o garanție din partea Statelor Unite, ci a fost un mecanism prin care S.U.A. au putut transmite uneia din părți acceptarea de către cealaltă parte a anumitor limitări privind armamentele. La cererea ambelor părți, acesta nu a fost dat publicității și, întrucît nu este o obligație a Statelor Unite, considerăm că trebuie să ținem seama de punctul de vedere al părților.

În al treilea rînd, în procesul negocierii acordului, ambele părți ne-au pus întrebări despre intențiile celeilalte părți, intenții care nu făceau parte din acordul formal, dar care le-au înlesnit punerea la punct a propriei lor poziții. În consecință, noi, uneori în scris, alteori verbal, am acționat întrebind una din părți care îi sînt intențiile în legătură cu o problemă și comunicînd, apoi, această declarație de intenții celeilalte părți sub forma : «Am fost informați că guvernul egiptean...», sau guvernul israelian «intenționează să procedeze în felul următor...». Am fost, cîteodată, întrebați cum interpretăm unele clauze și, în unele cazuri, am răspuns, uneori în scris, alteori verbal.

Deci, sîntem noi «garanți ai acestui acord ?» În sensul de a avea o obligație oficială să luăm măsuri precise în caz de violare a acordului, nu sîntem garanți. În sensul că — vom fi, într-un fel sau altul, implicați în cazul în care acordul este încălcat — întreaga istorie recentă din Orientul Apropiat dovedește că, dacă în această regiune izbucnește un conflict, Statele Unite sînt implicate, fie că s-au angajat sau nu într-o activitate diplomatică anterioară. Este sigur că, dacă va izbucni un alt conflict, una sau ambele părți ne vor cere sprijin diplomatic și este adevărat că, în acest sens, părerea noastră privind cine a încălcat acordul va influența poziția pe care o vom lua. Dar în termeni juridici, S.U.A. nu și-au asumat nici o obligație în ce privește punerea în aplicare a acordului.

Au existat cîteva asigurări date (de S.U.A. — n.n.) și Egiptului. Asigurările despre care ați citit în ziare că au fost date Israelului au constituit o indiscreție a guvernului israelian. Asigurările date Egiptului nu au fost date publicității, dar au un caracter similar.

În ce privește Siria și Israelul, cu ocazia vizitei mele la Damasc, guvernul sirian a prezentat unele idei despre dezangajarea forțelor pe frontul sirian. Este prima dată cînd guvernul sirian a prezentat propuneri concrete în vreo fază a negocierilor. Noi am transmis ideile respective guvernului Israelului, care le studiază actualmente și care ne-a promis un răspuns.

Sperăm că poate fi inițiat un proces prin care dezangajarea forțelor de partea siriană să poată fi negociată cu aceeași seriozitate ca de partea egipteană, iar noi am arătat că vom fi gata, dacă cele două părți o cer, să ne oferim bunele oficii.

Aș putea spune, de asemenea, că vizita în Siria a dus la o îmbunătățire a relațiilor Statelor Unite cu această țară ; un exemplu în sensul evocat este faptul că un cetățean american, deținut în Siria din iulie 1972, pe baza unor acuzații de spionaj, va fi eliberat mîine. Numele lui este John Bates.

În privința Iordaniei, Statele Unite sînt de părere că toate părțile care au frontiere cu Israelul ar trebui să participe la procesul negocierilor, iar noi sîntem în favoarea negocierilor între Israel și Iordania.

Cadrul negocierilor care au avut loc a fost stabilit de Conferința de la Geneva. Copreședința S.U.A. și Uniunii Sovietice este privită foarte serios de noi, iar noi am informat și continuăm să informăm Uniunea Sovietică despre toate acțiunile pe care le-am întreprins, despre care credem că sînt în concordanță cu hotărîrea de consens, cu care s-a încheiat ultima ședință a Conferinței de la Geneva ; prin acțiunile întreprinse, s-a concretizat spiritul acesteia.

Rolul meu personal s-a născut din faptul că cele două părți au constatat că este mai ușor să transmită anumite idei printr-un intermediar și deoarece, dată fiind ostilitatea din regiune, era mai util ca o a treia parte, mai imparțială, să transmită anumite considerații și asigurări. Să sperăm că, pe măsură ce aceste negocieri se dezvoltă și părțile vor căpăta încredere una în cealaltă, rolul unui mediator va deveni mai puțin crucial".

ITALIA. Priorități economice, politice, sociale

Criza de energie i-a luat prin surprindere pe italieni la fel ca și pe ceilalți parteneri comunitari. Numai că italienii au reacționat și de această dată altfel decît ceilalți opt membri ai Pieței comune. Și aceasta datorită realităților specifice Italiei care o situează printre țările cu cel mai scăzut nivel din cadrul comunității excepțînd (deși nu întotdeauna) Irlanda. Cel mai scăzut procent de populație activă față de numărul de locuitori — sub 35 la sută față de o medie comunitară de 41 la sută. Cel mai ridicat procent de populație agricolă — circa 17 la sută față de media de 10 la sută a C.E.E. (7 la sută Olanda, 4,9 la sută Belgia, 2,7 la sută Marea Britanie). Numai în Irlanda și Danemarca (în aceasta din urmă datorită dezvoltării serviciilor) industria contribuie mai puțin la formarea venitului național : 40,5 la sută în Italia față de o medie de 44,5 la sută (48 la sută Franța, 54 la sută R.F.G., 57 la sută Luxemburg). Venitul pe locuitor așează Italia la mare distanță în urma (excepție face Irlanda) partenerilor comunitari : 1803 dolari față de o medie vest-europeană de 2 770 (3150 Franța, 3510 Danemarca, 3828 R.F.G.).

Noul preț al petrolului va influența asupra costului produselor industriale și, în teorie, toate țările Pieței comune ar urma să fie în mod egal atinse. În practică însă (și experiența ultimelor săptămîni a dovedit-o), țările mai bogate dispun de resurse adecvate pentru a înfrunta noua conjunctură. În ce-i privește pe italieni, se pare că încă n-au găsit soluția pentru a plăti cele o sută de milioane de tone de petrol indispensabile pentru consumul intern. Pentru moment, un fapt este cert : în 1974 noul preț al petrolului va dezechilibra balanța comercială italiană cu cîteva mii de miliarde de lire. În ultimii ani — comentează „Corriere della Sera" — „ne-am risipit rezervele valutare pentru a ne procura biftecuri și antricoate de vițel ; azi nu știm cum să ne procurăm energia. În ultimele zece luni am importat carne pentru 607 miliarde lire și bovine pentru alte 400 miliarde, în iluzia de a umple golul vînzînd în exterior mai multe automobile, frigidere și pantofi. Acum nu știm ce să mai exportăm și nici ce vom mînca mîine".

Cu un asemenea dosar, premierul Mariano Rumor, însoțit de ministrul de externe Aldo Moro, s-a prezentat la jumătatea lui decembrie la Copenhaga, la reuniunea la nivel înalt a „celor nouă". Fidel unității comunitare care „este și rămîne obiectivul nostru principal, punctul de racordare la un tip de societate de care dorim să rămînem strîns ancorați" (Mariano Rumor), guvernul italian (deși politica energetică de scurtă și lungă scadență ca și fondul de dezvoltare regională au fost la Copenhaga mai degrabă prilejuri, dacă nu de discordie, în orice caz de confuzie) a adoptat linia oficială formulată în comunicatul final. În ce privește soluțiile ieșirii din criză, teza italiană coincide cu cea a cancelarului Brandt care a propus o versiune europenizată a planului Kissinger : criza să fie înfruntată de toți „cei nouă" în consultare cu alte țări consumatoare de petrol, iar sacrificiile impuse de criză consumatorilor să fie repartizate egal între cele nouă țări. De altfel, Italia s-a declarat „în principiu, ca și celelalte guverne ale Comunității vest-europene, favorabilă inițiativei președintelui Nixon" pentru convocarea unei prime reuniuni a țărilor consumatoare de petrol la 11 februarie în vederea pregătirii unei a doua reuniuni „consumatori-producători".

Criza petrolului s-a repercutat mai ales asupra Mezzogiorno-ului, zona cea mai slab dezvoltată a unui întreg sistem, cel italian, care, pe de altă parte, este cel mai puțin rezistent din Europa occidentală. Criza face improbabilă nașterea a două noi mari întreprinderi de automobile „Fiat" care prevedeau locuri de muncă pentru încă 30 000 de muncitori și pe care se conta în vederea unei relansări a industrializării meridionale. În plus, tot aici, în sud, s-au construit, cu contribuție statală, noi industrii petrochimice a căror producție depinde de importul de petrol...

Printre nemulțumirile Italiei vis-à-vis de Piața comună un loc distinct îl ocupă „ceea ce Comunitatea putea să facă dar nu a făcut pentru Italia" („La Stampa") : asistența pentru dezvoltarea Mezzogiorno-ului, această realitate umană ce corespunde populației a trei țări ale C.E.E. luate împreună — Belgia, Olanda, Luxemburg — pe care Italia o prezintă drept „o problemă centrală, nicidecum marginală, a Comunității." Așadar, criza amenință să ducă la amînarea „sine die" a reformelor mult discutate privind Mezzogiorno-ul : accente se pun, în ultimul timp, asupra „situației dramatice care s-a creat în Nordul industrializat", asupra „necesității de apărare a nivelelor de producție și ocupație existente", asupra „riscurilor pe care le-ar avea introducerea unor reforme în Sud" unde orice inovație ar fi astăzi „come un salto al buio" (ca un salt în beznă). Numai că — și aceasta o afirmă socialiștii, membri ai coaliției cvadripartite — „în climatul care s-a creat, o situație ca cea actuală este cu atît mai gravă pentru Italia atît timp cît problema meridională rămîne nerezolvată". Mezzogiorno — afirmă socialiștii — nu este astăzi „o problemă a unei mai echilibrate dezvoltări economice, ori a unei mai echitabile repartiții a resurselor, ci este sursa unui rău, tot mai agravant, care influențează întregul sistem economic și care poate deveni un butoi cu pulbere în stare să facă să sară în aer însești instituțiile democratice" ale țării. Pentru că „ceea ce pentru alte țări vest-europene ar putea fi o foarte gravă criză economică, pentru noi ar putea deveni o ireparabilă criză politică".

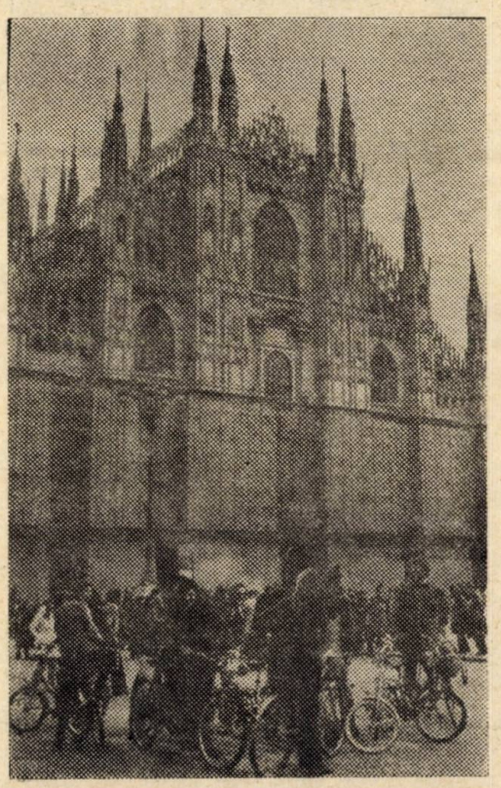

Milano. Pe lîngă Dom, pe două roți...

Principalele forțe politice italiene fac bilanțurile dificilului an care s-a încheiat, dar mai ales încearcă să definească pozițiile proprii în fața unei crize a cărei gravitate nimeni n-o mai pune la îndoială în Italia. De la criza energiei la problemele legate de stăvilirea șomajului, de la cadrul comunitar la toate celelalte teme privind rolul Italiei pe arena internațională, de la Mezzogiorno la agricultură și reforme — într-un cuvînt, toate problemele prezente de ani în dezbaterea politică a țării au căpătat, în aceste prime săptămîni ale lui 1974, o dimensiune nouă.

Preocupate de situația economică (deficitul de aproape 3 000 miliarde de lire al balanței comerciale — un record care n-a mai fost atins în ultimii 10 ani, costul vieții ridicat cu 11 la sută — cifra cea mai înaltă în cadrul C.E.E.) „statele majore" ale partidelor coaliției de centru-stînga, evidențiază necesitatea unei schimbări în orientarea economică. S-au stabilit priorități imediate de intervenție în transporturile publice, construcțiile de locuințe, școli și spitale, energia electrică, industria alimentară și agricultură. La ampla dezbatere, la care participă reprezentanți ai partidelor guvernamentale, precum și cei ai opoziției de stînga, se evidențiază necesitatea unei schimbări a direcției actualului curs de dezvoltare, a obiectivelor acestei dezvoltări.

Pentru democrația creștină, partidul majorității relative, dezbaterea reprezintă de fapt și o confruntare internă cu caracter politic, prima de acest gen de la ultimul congres. În ce privește problema politică la ordinea zilei, și anume „compromisul istoric", propus de P.C.I., care constă într-un acord între forțele comuniste, socialiste și catolice în vederea înnoirii democratice a țării, democrația creștină a amintit, prin secretarul său, Amintore Fanfani, formula congresuală de „netă contrapunere" față de P.C.I. „Refuzul lui Fanfani la propunerea «compromisului istoric» — declara Giorgio Amendola, membru al Direcțiunii P.C.I., — nu ne tulbură deoarece contrastează prea tare cu imperativele realității. Noi vedem că se caută colaborarea noastră zi de zi și sîntem liniștiți. Și nici nu dorim să accentuăm contradicțiile (deja Fanfani are prea mulți dușmani) înainte de a se crea condițiile unei dezvoltări reale. Ne continuăm acțiunea noastră pentru a ieși din criză, atenți în special la țară, care înfruntă criza în condiții de fragilitate economică, șomaj, lipsită de soluționarea problemei meridionale". Ce este de făcut ? „Să înfruntăm cu hotărîre «problemele istorice», de la Mezzogiorno la dezvoltarea agriculturii, con-

structii de locuințe, structuri urbane și transporturi publice". De asemenea, să se evite o altă confruntare — referendumul asupra divorțului, fixat pentru 26 aprilie. Referendum considerat de comuniști „dăunător și periculos pentru țară, pentru viitorul ei democratic, cu atît mai mult acum, în actuala situație economică și politică, prin ea însăși dificilă și preocupantă" („L'Unità"). Așadar, criză economică și referendum, două crize ce amenință declanșarea unei a treia : criza politică. Comuniștii italieni se declară împotrivă crizei politice „deoarece nu dorim să se adauge o criză politică celei economice. Ar fi deosebit de periculos însă ca guvernul să nu realizeze nici acum urgența și gravitatea situației".

Suita reuniunilor guvernamentale subliniază clar că, în pofida diversității de nuanțe, aproape toate cercurile politice se întîlnesc în aprecierea că problema principală stă în asigurarea unei conduceri planificate a dezvoltării economice care să asigure folosirea rațională a resurselor și asigurarea unei continue ocupări a forței de muncă. De punerea la punct a „planului global" de investiții pentru 1974, de stabilirea măsurilor concrete de intervenție în domeniile apreciate de conducătorii partidelor coaliției cvadripartite ca fiind de importanță prioritară în actuala conjunctură, într-un cuvînt, de modul în care coaliția de centru-stînga înțelege această necesitate vitală depinde și acțiunea sindicatelor, hotărîte să lupte pentru apărarea drepturilor oamenilor muncii. „1974 — arăta Luciano Lama, secretarul general al C.G.I.L., într-un interviu acordat ziarului «L'Unità» — se naște cu această întrebare : este în măsură actuala conducere politică a țării să asigure acea dezvoltare economico-socială care să schimbe mecanismul de dezvoltare și modelul societății de consum consolidat în Italia în ultimii 20 de ani ? De răspunsul la această întrebare depind perspectivele reale ale societății italiene în 1974 și în anii viitori". Încă din primele zile ale lui 1974, cele trei mari centrale sindicale — C.G.I.L., C.I.S.L., U.I.L. — și-au propus să discute soluțiile politice pe care mișcarea sindicală italiană caută să le găsească pentru ieșirea țării din criză, pentru o nouă dezvoltare economică și socială. Se vor întîlni apoi cu guvernul de la care se așteaptă răspunsuri precise și opțiuni operative în sensul înnoirilor democratice ale țării.

De altfel, prioritățile indicate de sindicate — petrolul, sursele de energie, agricultura, transporturile, asistența medicală — coincid, în enunț, cu opțiunile guvernamentale. „Ceea ce va trebui să aflăm — subliniază Luciano Lama — este dacă și conținutul politicii economice, măsurile concrete de investiții în diversele sectoare și regiuni, corespund, în calitate și cantitate, cerințelor de progres civic și social exprimate de mișcarea sindicală".

Criza petrolului a pus, așadar, în evidență punctele nevralgice ale societății italiene și, în primul rînd, politica de reforme a căror nerezolvare se resimte aici cu acuitate tocmai în perioadele de criză. Reuniunile în curs ale partidelor coaliției guvernamentale, ale opoziției de stînga, sindicatelor, ale tuturor factorilor de răspundere readuc în prim-plan aceste probleme de a căror rezolvare („chiar și în ceasul al 12-lea") ar putea depinde viitorul Italiei.

Rodica Dumitrescu

ÎN EXCLUSIVITATE PENTRU „LUMEA"

Personalități politice europene ne răspund la întrebarea:

Ce așteptați de la anul internațional 1974?

OLOF PALME

primul ministru al Suediei

Speranțele mele pentru anul 1974 sînt, desigur, legate în primul rînd de pacea lumii.

Sper că va fi posibil să se instaureze, prin negocieri, o pace justă și durabilă în Orientul Mijlociu.

Suedia sprijină eforturile care se fac pentru realizarea acestui obiectiv pe baza rezoluțiilor adoptate de către Consiliul de Securitate al O.N.U.

Poporul Suediei este profund îngrijorat de cursul evenimentelor din Indochina. Acordul semnat la Paris acum un an nu a dus la o pace durabilă. Ne pronunțăm, prin urmare, pentru respectarea strictă a prevederilor Acordului de la Paris, astfel încît popoarelor Indochinei să li se creeze posibilitatea să-și hotărască propriul viitor în pace și libertate.

În ceea ce privește Europa, nutrim mari speranțe că destinderea va continua. La Conferința de la Geneva pentru securitate și cooperare în Europa, Suedia a subliniat importanța conexiunii dintre securitatea politică și dezarmarea militară.

LEOPOLD GRATZ

primarul orașului Viena

Ori de cîte ori se întîmplă un eveniment important – și Conferința general-europeană este un astfel de eveniment – există tendința de a se manifesta optimism, de a se declanșa pasiuni. În ce privește Conferința general-europeană, evoluția activităților sale, așa cum apare în acest moment, justifică speranțele investite în dezvoltarea favorabilă a atmosferei general-europene. Din călătoriile pe care le-am făcut în diversele țări europene în 1973, din lectura presei mi-am format părerea că pretutindeni în Europa se manifestă în rîndurile opiniei publice o acțiune evidentă în favoarea realizării înțelegerii general-europene. În diferitele țări vest-europene, opinia publică acționează direct pe lîngă oamenii politici și cu răspundere pentru a-i determina „să facă ceva" în acest sens. Acum la începutul lui 1974, sîntem cu toții de acord că simpla coexistență pașnică între state nu mai este suficientă ; se impune, de aceea, ca pas următor, extinderea colaborării inter-europene.

Vorbind despre asigurarea continuității în perspectivă a acestui proces, abordăm ideea creării unui organism permanent al statelor europene, investit cu responsabilități în sfera problematicii generale a continentului. După părerea mea, un asemenea organism se poate justifica și poate exista numai în măsura în care se dovedește eficient și de utilitate reală pentru cauza generală europeană. Este evident că din continuarea reuniunilor diverșilor factori de răspundere din țările continentului avem cu toții numai de cîștigat, iar anul 1974 este chemat să dovedească acest lucru.

U.R.S.S.

Eficiență și calitate în realizarea sarcinilor

Corespondență de la Laurențiu Duță

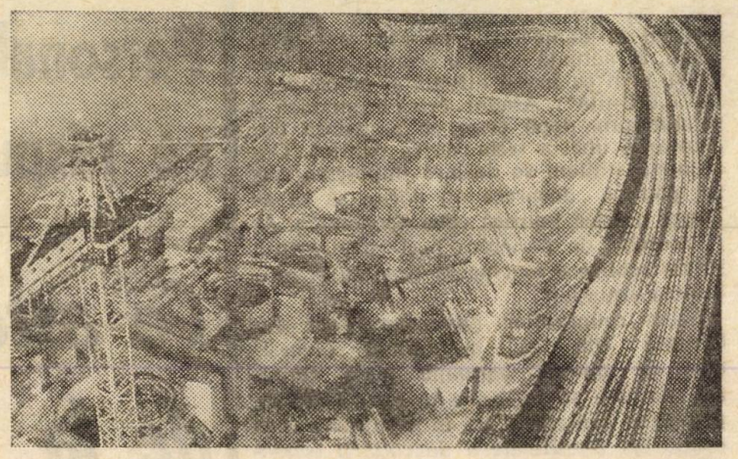

U.R.S.S. Noi construcții în cadrul marelui complex al Hidrocentralei „V. I. Lenin", de pe Nipru

Realizările remarcabile ale colectivelor de oameni ai muncii din toate colțurile U.R.S.S. care, grăbind „clipa de bilanț" ce desparte anii, își îndeplinesră sarcinile de plan pe anul 1973, au constituit tocmai acel factor pe baza căruia Plenara din decembrie a C.C. al P.C.U.S. analiza activitatea în domeniul dezvoltării economico-sociale a Uniunii Sovietice pe anul 1973, care începuse în condiții destul de vitrege din cauza numeroaselor capricii ale vremii. O enumerare completă a acestor realizări ar fi cu neputință într-un spațiu restrîns, astfel încît o să citez din datele furnizate de „Chemarea C.C. al P.C.U.S. către poporul sovietic", dată publicității în primele zile ale anului, ilustrînd unele din împlinirile poporului sovietic pe anul 1973 și schițînd cîteva din sarcinile cele mai importante ale dezvoltării economiei sovietice pe anul 1974 — „anul determinant" al cincinalului. Astfel, volumul producției industriale sovietice a crescut în anul care s-a scurs cu 7,3 la sută, în condițiile cînd sarcina anuală era de 5,8 la sută. Au fost produse 915 miliarde kW/h, s-au extras 420 milioane tone țiței, 670 milioane tone de cărbune, au fost produse 131 milioane tone de oțel, 91 milioane tone de laminate, 72 milioane tone de îngrășăminte minerale. Și, fapt subliniat în Chemare, peste 4/5 din sporul anual de producție au fost obținute pe seama creșterii productivității muncii.

Același document precizează că, în 1974, venitul național al țării urmează să crească cu 20 miliarde ruble, iar volumul producției industriale — cu aproape 31 miliarde ruble (mai mare cu 6,8 la sută față de 1973). Volumul producției agricole globale urmează să sporească cu 7,3 la sută (ceea ce reprezintă o creștere cu 7 miliarde ruble). Și, din nou, precizarea că ponderea creșterii productivității muncii în acest spor trebuie să fie de 87 la sută.

Principala particularitate a planului pe 1974, declara T. I. Sokolov, prim-vicepreședinte al Comitetului de Stat al Planificării, constă în aceea că, pe baza perfecționării proporțiilor economiei naționale și a intensificării producției, se prevede îmbunătățirea unui șir de indicatori ai dezvoltării economiei naționale, față de primii trei ani ai cincinalului. Se prevăd, mai ales, un ritm mai înalt de creștere a productivității muncii, reducerea cantității de materiale pe produs și îmbunătățirea folosirii capacităților de producție. Suma totală a investițiilor pe anul acesta pentru dezvoltarea forțelor de producție se prevede a fi de 104,200 miliarde ruble (cu 6,5 la sută mai mare decît în anul precedent). Pentru grăbirea realizării investițiilor, se reduce de 2,5 ori numărul șantierelor ce urmau să se deschidă, ceea ce permite accelerarea dării în exploatare a întreprinderilor aflate în curs de construire.

Agricultura va beneficia de o sumă de aproape 28 miliarde ruble (din toate sursele de finanțare), ceea ce reprezintă 27 la sută din totalul investițiilor.

După părerea ministrului industriei cărbunelui al U.R.S.S., Boris Bratcenko, „anul 1973 a fost anul muncii de șoc al minerilor". „Anul trecut, arăta el, la lupta pentru obținerea a cel puțin 500 000 tone de cărbune au participat 40 de colective. Trei brigăzi, cele conduse de Vladimir Murzenko și Anatoli Tatenko din Donbas, precum și de Ghennadi Smirnov din bazinul Kuznețkului, s-au aflat în întrecere pentru a atinge norma anuală de 1 000 000 tone de cărbune. Recordul mondial, adică 245 000 tone lunar, l-a stabilit brigada lui Ghennadi Smirnov de la mina «Iubileinaia» din Kuzbas".

Și, arătînd, totodată, că există încă mine unde se lucrează sub norma de extracție de 500 tone lunar în abataj, ministrul consideră că, în anul acesta, trebuie pregătite abatajele din timp, trebuie respectate termenele de montare și demontare a complexelor miniere, respectate termenele de intrare în reparație a utilajelor.

„Numai în primele 11 luni ale anului trecut, lungimea conductelor de țiței și gaze ale U.R.S.S. a crescut cu 10 000 kilometri — arăta K. K. Smirnov, adjunct al ministrului construcțiilor de întreprinderi în domeniul petrolului și gazelor. A intrat în exploatare unul din principalele obiective ale cincinalului, conducta de țiței Samotlor-Ust-Balyk-Kurgan-Ufa-Almetievsk. Anul acesta, urmează să intre în funcțiune noi porțiuni ale conductelor de gaze Nadym-Punga-Nijnaia Tura (etapa a treia), apoi Perm-Kazan-Gorki, Gorki-zonele centrale ale U.R.S.S. (Este vorba de exploatarea uriașelor zăcăminte de gaze naturale din nordul regiunii Tiumen, de unde, în anul trecut, au fost extrase, „în calitate de prim pas", după cum se exprima revista „Ekonomiceskaia Gazeta" — 18 miliarde m.c. de gaze).

Marele combinat metalurgic „Magnitogorsk", raportînd îndeplinirea înainte de termen a planului pe 1973, a adăugat că, față de anul precedent, producția de oțel a sporit cu peste un milion de tone (a cincea parte a sporului producției de oțel pe întreaga Uniune). Iar în planul lor de întîmpinare pe anul 1974, metalurgiștii au hotărît depășirea cifrelor de control ale cincinalului cu 650 000 tone de oțel și 510 000 tone laminate. Totodată, colectivul acestui gigant metalurgic (60 000 de oameni) s-a angajat să recupereze întîrzierile produse anul trecut la introducerea instalațiilor de aer suflat în cuptoare îmbogățit cu oxigen. Ceva mai mult, el se pregătește să înlocuiască o serie de furnale și cuptoare Martin care „și-au făcut din plin datoria, funcționînd mult peste limitele inițiale", cu agregate noi.

De altfel, reconstruirea și reutilarea capacităților de producție existente își dovedesc pe deplin temeinicia. Inginerul-șef al centralei de producție „Basneftehimzavod", din Bașkiria, relatează că numai la rafinăria din Novoufimsk, datorită reconstruirii și reutilării (operațiuni executate în timpul rezervat reparațiilor capitale), capacitatea întreprinderii a fost dublată.

Anul acesta va însemna un pas important spre producerea anuală a unei cantități de un trilion de kW/h în U.R.S.S. Președintele sindicatului lucrătorilor din centralele electrice și industria electronică, N. Simoceatov, relatînd că, în 1974, în U.R.S.S. urmează să se producă 975 miliarde kW/h (printre altele, vor intra în funcțiune trei turbine a cîte 240 000 kW la hidrocentrala Ust-Ilimsk și două agregate de cîte 300 000 kW la centrala electrică de la Toktogul), precizează că 16 miliarde kW/h vor fi rodul centralelor atomice (ceea ce înseamnă cu 38 la sută mai mult decît anul trecut). Reprezentantul oamenilor muncii din acest domeniu amintește angajamentele colectivelor de a înlătura neajunsurile care au făcut să nu fie realizați unii indicatori în ce privește productivitatea muncii și folosirea deplină a utilajelor existente. Tot în domeniul energeticii, I. Ersov, directorul general al direcției „Mosenergo" din capitala sovietică, arăta că, datorită activității întreprinderilor din Moscova de folosire rațională a energiei electrice, în anul 1973 s-au economisit circa 400 milioane kW/h, dar că, în urma cercetărilor, „s-a dovedit că mai pot fi economisite capacități de circa 5 000 kW în întreprinderile din capitală".

Sînt numai cîteva din noianul de cifre, de propuneri, de angajamente care, în zilele acestea, se citează, se discută, se transformă treptat în viață, constituind un răspuns la Chemarea C.C. al P.C.U.S. către poporul sovietic ca, „în anul 1974, să-și sporească eforturile în lupta pentru transpunerea în viață a hotărîrilor Congresului al 24-lea al P.C.U.S., să desfășoare și mai larg întrecerea socialistă pentru îndeplinirea înainte de termen a sarcinilor de plan, sub lozinca : *Să se dea o producție mai mare, de mai bună calitate, cu cheltuieli mai mici*".

CUBA

1974 — an de pregătire a primului congres al partidului comunist

Corespondenţă de la
Mihai Fabian

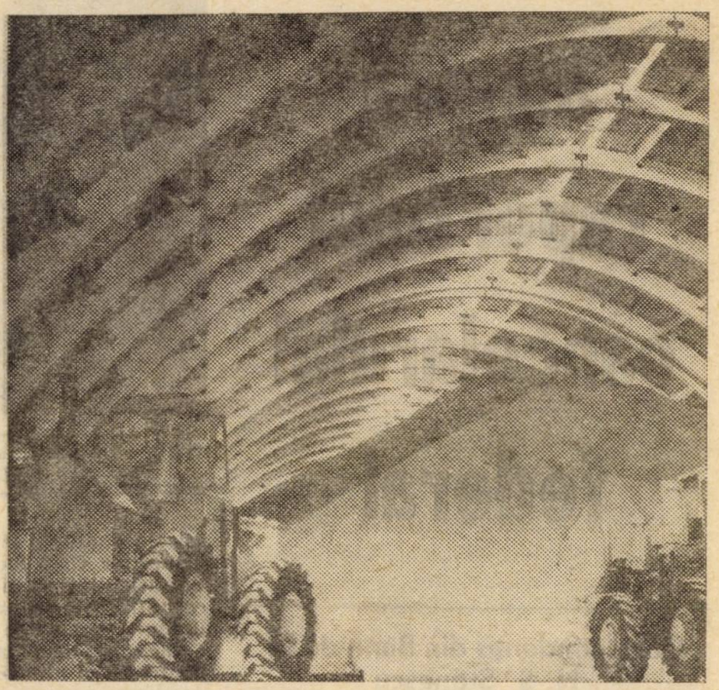

Zahărul — una din marile bogăţii ale Cubei socialiste

La 1 ianuarie 1974, poporul cubanez a sărbătorit a XV-a aniversare a triumfului revoluţiei, prilej de trecere în revistă a succeselor obţinute în toate domeniile de activitate şi de punctare a sarcinilor de viitor. Primii 10 ani ai revoluţiei socialiste s-au soldat cu realizarea unor schimbări radicale în structura relaţiilor de producţie, în condiţiile în care revoluţia cubaneză a trebuit să lupte pentru consolidarea sa pe toate planurile : politic, ideologic, economic şi militar, consacrînd acestei lupte cea mai mare parte a resurselor umane şi materiale de care dispune.

După cum sublinia Raul Castro, prim-viceprim-ministru al Guvernului Revoluţionar, la 2 ianuarie a.c., începînd din 1970, ca urmare a noilor condiţii interne şi externe, a devenit posibil şi necesar ca eforturile şi energiile poporului cubanez să fie dedicate în principal activităţii economice, îmbunătăţirii şi perfecţionării aparatului de conducere a societăţii. În consecinţă, procesul de edificare a unei economii puternice, la înălţimea cerinţelor socialismului, s-a desfăşurat paralel cu lărgirea democraţiei socialiste prin revitalizarea unor organisme de masă şi obşteşti şi cu perfecţionarea aparatului de partid şi de stat.

Procesul, care ar putea fi definit ca un proces de consolidare şi dezvoltare în continuare a cuceririlor socialismului, de instituţionalizare şi amplificare a tuturor activităţilor economice şi sociale, iniţiat şi controlat direct de partidul comunist, în frunte cu primul său secretar, Fidel Castro, a intrat acum într-o etapă nouă, calitativ superioară.

O trecere în revistă a etapelor parcurse din 1970 ar trebui să înceapă cu restructurarea Consiliului de Miniştri şi crearea Comitetului său executiv, eveniment ce a avut loc în noiembrie 1972. Crearea funcţiei de viceprim-ministru a permis o mai bună activitate a acestui important organism, în special în ce priveşte conducerea activităţilor economice. O altă etapă a fost aceea a restructurării aparatului Comitetului Central al partidului, în ianuarie 1973, cînd au fost precizate şi delimitate mai clar relaţiile dintre organismele aparatului de partid şi cele de stat. Crearea celor 16 departamente ale Comitetului Central a permis un control, o îndrumare şi o conducere mai bună de către partid a sectoarelor economice, acest scop fiind urmărit şi prin mărirea numărului secretarilor Comitetului Central de la 4 la 11.

În planul perfecţionării activităţii social-economice, o mare importanţă a avut cel de-al 13-lea congres al Centralei oamenilor muncii din Cuba, din noiembrie 1973, care a repus în drepturile lor principiul retribuţiei socialiste a muncii, eficienţa şi rentabilitatea economică. De fapt, aceasta este şi deviza sub care se desfăşoară în Cuba toate activităţile în 1974 — „anul celei de-a 15-a aniversări".

Toate aceste măsuri întreprinse de conducerea de partid şi de stat au făcut posibilă trasarea pentru anul 1974 a unor sarcini care continuă acţiunile iniţiate în 1970, dîndu-le, în acelaşi timp, un conţinut nou, superior. Dintre acestea, am numi, în primul rînd, pregătirea primului congres al Partidului Comunist din Cuba.

Congresele unor organisme ca Asociaţia naţională a micilor agricultori (A.N.A.P.), Uniunea Tineretului Comunist, Sindicatele, care au avut loc pînă în prezent, congresul Federaţiei femeilor cubaneze, ce va avea loc în 1974, măsurile de reorganizare a aparatului C.C. vin să pregătească temeinic cadrul necesar organizării şi desfăşurării primului congres al partidului comunist, eveniment ce va avea loc la începutul anului viitor. „Pentru aceasta, spunea Raul Castro, trebuie să muncim serios şi intens în 1974, întrucît, în cadrul acestui congres, urmează să fie discutate, definite şi hotărîte, problemele cele mai importante şi decisive pentru cursul ulterior al revoluţiei".

O preocupare constantă a conducerii de partid şi de stat cubaneze este şi aceea a lărgirii democraţiei socialiste, prin asigurarea unei participări sporite a maselor la conducerea treburilor statului. După cum se ştie, datorită unor împrejurări specifice, în care a avut loc revoluţia, în primii 10 ani nu a fost posibilă crearea unor organe locale ale puterii de stat, funcţiile acestora fiind preluate de delegaţii provinciali ai fiecărui minister. În prezent, au devenit necesare restructurarea acestui sistem, adaptarea lui la condiţiile prezente. Aşa cum sublinia Fidel Castro, aceste organe trebuie să servească „la încorporarea maselor la conducerea treburilor statului, în aşa fel ca poporul să se simtă mai identificat cu statul, iar caracterul de stat al oamenilor muncii, de adevărată democraţie populară şi revoluţionară, să apară şi mai pregnant". În consecinţă, în mod experimental, în provincia Matanzas va fi creat, în acest an, un comitet provincial, ai cărui membri vor fi aleşi şi, în caz de necesitate, revocaţi de către mase.

Pînă în prezent, economia Cubei s-a dezvoltat în baza unor planuri anuale care vizau rezolvarea problemelor celor mai stringente, nefiind posibilă elaborarea unor planuri de durată sau de perspectivă. În prezent, datorită acumulărilor, succeselor înregistrate în toate ramurile de activitate, stabilităţii relaţiilor economice, a devenit posibilă şi necesară elaborarea unor planuri ample, care să vizeze dezvoltarea economiei naţionale în ansamblu. Iată de ce, încă în cursul acestui an, va începe elaborarea primului plan cincinal pe perioada 1976—1980, plan care va prevedea dezvoltarea acelor sectoare pentru care există cele mai bune condiţii.

O altă preocupare de primă importanţă este realizarea unei noi împărţiri teritorial-administrative, care să corespundă „fazei socialiste a revoluţiei cubaneze", precum şi a unei noi constituţii, care să consemneze realităţile actuale ale ţării.

Acestea sînt cîteva din sarcinile pentru perioada imediat următoare pe care poporul cubanez şi le propune. Sînt, fără îndoială, sarcini mari, dar pe care el le abordează cu hotărîre, entuziasm şi responsabilitate şi, după cum sublinia Raul Castro în discursul rostit cu prilejul celei de a 15-a aniversări a Revoluţiei, cu o experienţă indiscutabil superioară celei din primii ani.

Dezbaterile asupra raportului cancelarului federal

Corespondență din Bonn de la N. S. Stănescu

Unul din cotidienele vest-germane, „Kölner Stadt Anzeiger", publica, a doua zi după declarația cancelarului Willy Brandt în Bundestag, o caricatură semnificativă. Ea îl înfățișa pe cancelar ca un pictor, mulțumit că a zugrăvit în culori vesele un peisaj. Abia terminat tabloul, acesta este vopsit în negru de către prof. Karl Carstens, șeful opoziției parlamentare. Caricatura este simbolică pentru felul în care majoritatea presei vest-germane a prezentat aprinsa controversă din cadrul Bundestagului pe marginea declarației guvernamentale cu privire la „starea națiunii".

Controversa în jurul mesajului cancelarului nu este, în fond, surprinzătoare : acesta prezintă activitatea cabinetului de coaliție social-liberal, la sfîrșitul primului său an de guvernare de la ultimele alegeri. În realitate, mesajul nu a trecut sub tăcere dificultățile și nici problemele pe care guvernul încă nu le-a rezolvat. Dar, dezbaterea în parlament a „stării națiunii" — pentru a șaptea oară în cei 25 de ani de existență a R.F.G. — oferea un prilej bun opoziției pentru a desfășura un atac virulent împotriva guvernului. Iar, acest prilej nu a fost ratat : orice problemă nerezolvată a fost explicată prin „lipsa de hotărîre" a guvernului de coaliție, fie că aceasta era o problemă internă a R.F.G., fie că ea era rezultatul unei anumite evoluții a relațiilor internaționale care nu depindea de politica R.F.G. Cotidianul „Frankfurter Allgemeine" scria, în această privință : „Mari divergențe despart, în continuare, coaliția și opoziția în toate problemele concrete ale politicii." Acestea au fost din nou evidențiate de dezbaterea de joi din Bundestag, care s-a ocupat de raportul cancelarului despre „starea națiunii".

Un exemplu tipic, în această privință, l-au oferit problemele abordate, în prima parte a declarației guvernamentale, și anume, cele legate de evoluția comunității economice vest-europene. După cum se știe, în sînul CEE au existat, recent, o serie de profunde divergențe în probleme cum sînt: fondul destinat dezvoltării regiunilor rămase în urmă din cadrul țărilor comunității, politica energetică comună, piața agricolă comună, ieșirea Franței din blocul monezilor CEE etc. Vorbind despre astfel de dificultăți și situîndu-se pe poziția necesității întăririi comunității și a creării uniunii economice și monetare, cancelarul a făcut un apel la celelalte țări ale CEE pentru a se ajunge la un punct de vedere comun : „tocmai situația monetară și, îndeosebi, criza energiei... au arătat că țările Pieței comune trebuie să ajungă la un asemenea moment în care nu numai să vorbească într-un singur glas, dar să și aibă de exprimat un punct de vedere. Realizarea unei politici energetice vest-europene rămîne în continuare țelul nostru, ca și crearea premiselor pentru uniunea economică și monetară".

Willy Brandt : reafirmare a coeziunii P.S.D. — P.L.D.

În acest context, cancelarul și-a exprimat, de asemenea, îngrijorarea față de creșterea, în continuare, a inflației în lumea occidentală. După opinia cancelarului Brandt, tendințele autarhice care se manifestă în unele țări aduc o contribuție negativă în această privință. Opoziția a afirmat, însă, că toate eșecurile din cadrul CEE s-ar datora „politicii guvernului vest-german" !

Un capitol aparte al raportului despre „starea națiunii" l-au constituit problemele externe ale R.F.G. Definind concepția de ansamblu a documentului în acest domeniu, ziarul „Frankfurter Rundschau" scria : „Guvernul federal dorește să se mențină consecvent pe pozițiile unei politici de pace și înțelegere ca țeluri de primă însemnătate ale politicii externe". Această politică este concepută de către guvernul R.F.G. ca desfășurîndu-se pe două planuri — pe de o parte, întărirea alianței occidentale, pe de altă parte, continuarea politicii de destindere și cooperare. În ce privește prima dintre aceste direcții în document se arată : „aliații occidentali trebuie să definească din nou și să învețe să înțeleagă sensul și țelul alianței lor, a cărei existență nu trebuie zdruncinată. Noua definire a sensului și țelului cooperării în cadrul alianței nu înseamnă că Europa occidentală trebuie să se despartă sau să se lase despărțită de America". După opinia raportului, „rolul S.U.A. rămîne hotărîtor" în alianța occidentală.

Totodată, raportul subliniază necesitatea continuării politicii de „întărire a relațiilor economice cu toate statele Tratatului de la Varșovia", de adîncire a cooperării, a politicii de destindere și pace între state cu orînduiri sociale diferite.

Relațiile dintre R.F.G. și R.D.G. sînt prezente, în actualul document, în lumina existenței a două state germane, iar intrarea simultană a acestor state în O.N.U., după cum s-a exprimat cancelarul, „reflectă situația reală din centrul Europei".

În schimb, reprezentanții opoziției, în cuvîntările rostite în parlament, ca și presa care reflectă concepțiile politice ale opoziției, au pus accentul pe problemele încă nerezolvate din relațiile dintre cele două state germane și au lansat atacul lor împotriva politicii de înțelegere promovată de guvern într-un spirit ce poate fi apreciat ca anacronic.

O mare parte a raportului despre „starea națiunii" a fost dedicată problemelor interne ale R.F.G. Problemele economice, îndeosebi cele legate de înrăutățirea conjuncturii, cum sînt cele ale creșterii șomajului, au fost larg prezente în raport. Vorbind despre perspectivele unei rate nule de creștere a economiei vest-germane în contextul politicii antiinflaționiste, cancelarul a arătat că „menținerea venitului real la nivelul său actual ridicat nu este un regres". Pentru că aceasta are loc „într-un moment în care lucrătorii din industrie și comerț sînt îngrijorați de posibilitatea pierderii locurilor lor de muncă".

Documentul guvernului reafirmă, totodată, coeziunea coaliției social-liberale, și subliniază : „capacitatea de coeziune a coaliției este mai mare decît au voit unii să creadă. Ea va dura multă vreme". Prin aceste afirmații se dorește să se pună capăt speculațiilor răspîndite, în ultima vreme, tot mai insistent, de către presa ce reflectă opiniile opoziției, care afirmă sistematic că, în cadrul coaliției, se va petrece o sciziune și că, prin aceasta, guvernul va deveni vulnerabil prin pierderea sprijinului majorității mandatelor în Bundestag. O dovadă, în acest sens, după aprecierea cancelarului, este faptul că partidele coaliției au definit platforma comună pentru o serie de reforme interne, printre care cea a participării salariaților la gestionarea marilor întreprinderi, reformă cu o semnificație deosebită.

Așadar, după opinia cancelarului Brandt, coaliția guvernamentală ar fi pregătită să înfrunte unită perspectivele unei conjuncturi nu tocmai favorabile prognozate pentru anul 1974. Rămîn, desigur, multe semne de întrebare în ce privește politica economică a guvernului în acest an. Tocmai de aceea, comentînd perspectivele, articolul de fond din „Süddeutsche Zeitung", dedicat raportului cancelarului, apreciază că „multe din viitoarele evenimente sînt greu de prevăzut. Chiar și opoziția nu a voit să riște în această privință". Există, însă, indicii evidente că întregul efort al opoziției de a prezenta actuala situație internă a R.F.G. ca o „stare de criză", care „solicită o conducere puternică", pornește nu numai de la exagerarea unor fenomene existente, dar și de la „nostalgia pierderii puterii", după cum se exprima unul din deputați, în cadrul dezbaterilor la raportul cancelarului.

Un alt eveniment recent a stat, de asemenea, zilele trecute, în atenția observatorilor politici vest-germani. Este vorba de Congresul federal al „Tinerilor socialiști" (organizația de tineret a P.S.D., a cărei influență nu este deloc neglijabilă în viața politică internă a R.F.G.). Congresul a ales, la 27 ianuarie, pe noul președinte al organizației, în persoana profesoarei Heidi Wieczorek-Zeul. Înaintea alegerii sale, Heidi Wieczorek-Zeul apelase la delegații la Congres să rămînă, și în viitor, solidari. Tinerii socialiști — a spus ea — nu trebuie să admită ca, prin dispute interne, să determine scăderea șansei lor de a exercita o influență asupra P.S.D. Apartenența la „partidul-mamă" P.S.D. a fost calificată de noua președintă drept o „premisă indispensabilă a politicii tinerilor socialiști".

Noua președintă a „Tinerilor socialiști" îi succede în funcție lui Wolfgang Roth. Este o socialistă militantă, făcînd parte din aripa cea mai progresistă a organizației.

„Cei nouă", între flotare monetară și unitate comunitară

Perimetrul în care au fost și continuă să fie resimțite consecințele introducerii, cu caracter temporar, a cursului fluctuant separat al francului francez este deosebit de larg : „spațiul economico-politic" al Pieței comune, scena monetară apuseană, sfera raporturilor interoccidentale. Motivele sînt multiple. Măsura privea una din principalele valute occidentale. Alături de alte cinci monede comunitare, francul participa la „fluctuarea concertată" față de dolar. În plus, contextul în care a intervenit decizia franceză — actualele frămîntări economico-monetare generate de „criza petrolului" — erau de natură să amplifice semnificația și consecințele trecerii francului într-o perioadă de fluctuație individuală.

Ce a putut determina, însă, recenta hotărîre a guvernului francez ? Concepțiile Parisului, afirmate în repetate rînduri, erau vădit împotriva cursurilor fluctuante. Franța se opusese permanent generalizării unor asemenea cursuri, considerîndu-le a nu reprezenta o rezolvare a perturbațiilor monetare, devenite tot mai frecvente în ultimii ani, și apreciindu-le, dimpotrivă, drept un factor suplimentar de incertitudine și instabilitate și, în orice caz, ca un element în măsură să compromită regulile și mecanismele Pieței comune. Erau toate acestea argumentele care au însoțit protestele franceze, în 1969, împotriva introducerii cursului fluctuant al mărcii vest-germane, în 1971, împotriva hotărîrii Administrației americane de a nu mai susține dolarul pe pieţele externe, în 1973, împotriva refuzului britanic de a participa la fluctuarea concertată comunitară și, în general, împotriva încercării Statelor Unite de a instituționaliza un sistem monetar bazat pe „flexibilitate". În această ultimă privință, Parisul estima că un asemenea sistem ar oferi S.U.A., în condițiile deteriorării pozițiilor dolarului, justificări pentru a proceda, nestingherite, la succesive devalorizări („de jure" sau „de facto") ale monedei lor în scopuri concurențiale, urmărind redresarea conturilor externe americane și redarea unui avînt competitiv mărfurilor proprii. Nevoite, într-o astfel de situație, să-și revalorizeze, oficial sau în fapt, monedele lor, celelalte țări occidentale — în concepția franceză — ar fi fost obligate să suporte nota de plată, prin compromiterea competitivității produselor lor. În replică, Franța — spre deosebire de R.F.G. — a refuzat, în numeroase rînduri în cursul ultimilor ani, să revalorizeze francul. Ieșirea a fost căutată într-o soluție de compromis, fiind instituită o piață dublă a schimburilor : pe una din aceste piețe, rezervată exclusiv operațiunilor decurgînd din tranzacții comerciale, cursul „francului comercial" era susținut prin intervenții ale Băncii Franței ; pe cealaltă piață, unde se efectuau alte operațiuni (inclusiv diverse mișcări de capitaluri), „francul financiar" era lăsat liber, cursul fiind stabilit de cerere și ofertă. Ulterior, situația creată în urma celei de-a doua devalorizări a dolarului a determinat Franța să consimtă la fluctuarea concertată a monedelor comunitare, în ideea că aceasta dă posibilitatea de a izola monedele respective de avatarurile perturbatorii ale generalizării fluctuației valutare și că menținerea unor raporturi relativ fixe între ele ar permite tocmai funcționarea în continuare a mecanismelor comunitare.

Condițiile, însă, s-au schimbat. Sub efectele corelate ale devalorizării dolarului și situării pe o poziție mai favorabilă a Statelor Unite în actuala criză a petrolului (vezi „Lumea" nr. 4/73), moneda americană s-a redresat brusc pe pieţele de schimb, intrînd apoi într-o fază de puternică ascensiune. Afectate mult mai profund de recenta criză și, în special, de creșterile spectaculoase ale prețului petrolului (care vor antrena deficite masive în balanțele lor de plăți), țările vest-europene și Japonia s-au văzut nevoite să treacă în defensivă, în apărarea propriilor monede care, resimțind efectele conjuncturii economice, au înregistrat importante reculuri.

Într-un vizibil declin — francul francez. Problema care se punea nu mai era aceea de a replica, într-un fel sau altul dolarului, ci de a apăra poziția francului. Susținerea cursului acestuia pe pieţele de schimb solicita intervenții ale Băncii Franței. De asemenea, păstrarea monedei în spațiul restrîns al fluctuației concertate („șarpele comunitar") reclama intervenții similare, care erau de natură să ducă la o treptată epuizare a rezervelor monetare. Franța avea, în această direcție, o experiență care a dat, desigur, de gîndit. În 1969, în decurs de numai cîteva luni, pentru sprijinirea cursului francului, au fost cheltuite peste 5 din cele 7 miliarde dolari rezerve valutare, constituite cu greu, pe o perioadă de cîțiva ani, în cadrul politicii gaulliste urmărind obținerea unei poziții „forte" a francului pe baza sporirii cu orice preț a tezaurelor monetare. După cum se știe, pentru a opri deteriorarea rezervelor, guvernul francez a procedat la devalorizarea monedei, făcînd din „francul slăbit dar însănătoșit" startul și instrumentul revitalizării economiei.

În situația actuală, potrivit majorității comentatorilor, Franța a avut de ales „între prestigiu și pragmatism". De o parte, menținerea intactă a apartenenței sale la principiul respingerii fluctuației valutare, cu consecința eroziunii progresive a rezervelor monetare. De altă parte, abdicarea de la acest principiu, cu avantajul imediat al conservării tezaurelor. Perspectiva marilor cheltuieli suplimentare pe care Franța va fi obligată să le facă, identic altor țări occidentale, în contul aprovizionării cu petrol la un preț mult mai ridicat, a clarificat opțiunea.

Prima și cea mai importantă „victimă" a măsurii franceze este, însă, Piața comună, desprinderea francului de „șarpele comunitar" afectînd în mod serios mecanismele C.E.E. pe plan monetar și agricol. Reacțiile diferitelor capitale comunitare nu reflectă dimensiunile acestor implicații. Faptul este lesne de înțeles. În timp ce la Bruxelles, autoritățile belgiene „au luat cunoștință cu surprindere de hotărîrea guvernului francez de a suspenda în mod unilateral un acord în vigoare", la Bonn, oficialități vest-germane declarau că „regretă dar înțeleg" acțiunea franceză, neputînd lua o altă poziție în condițiile în care, într-un trecut nu prea îndepărtat, și R.F.G. abandonase, în interesul propriu, reglementările monetare comunitare. Londra și Roma au considerat măsura fran-

---

CURS DE SCHIMB FIX. *Unul din principiile pe care Conferința de la Bretton Woods (1944) le-a pus la baza funcționării sistemului valutar occidental a fost acela al fixității cursurilor valutare. Potrivit acestui principiu, cursului unei monede nu i se permitea să fluctueze decît cu ± 1 la sută în jurul parității (adică în „spațiul" maxim de 2 la sută), în acest sens Banca centrală a fiecărei țări fiind obligată să intervină pe piață (cumpărînd sau vînzînd valute) pentru a menține între cererea și oferta de monedă proprie o astfel de relație încît cursul să nu depășească limitele arătate. Cursul era considerat, teoretic,* fix. *Principiul fixității cursurilor a fost reafirmat cu ocazia acordului interoccidental de la Washington (1971), dar, în același timp, a fost prevăzută și o anumită „flexibilitate", considerată de natură să facă față, într-o mai mare măsură, noilor condiții dictate de presiunea speculațiilor monetare. S-a decis, în această direcție, lărgirea limitelor de fluctuație de la ± 1 la sută la ± 2,25 la sută (adică în total 4,5 la sută).*

CURS DE SCHIMB FLUCTUANT. *Introducerea acestuia înseamnă, practic, că autoritățile monetare renunță la obligația de a susține, prin intervenții pe piață, cursul monedei proprii, lăsînd stabilirea acestuia la latitudinea jocului liber al cererii și ofertei. Se apreciază că, astfel, speculațiile monetare pot fi descurajate, dispărînd însuși mobilul lor — obținerea, la un curs fix avantajos, a unor monede „forte" (subevaluate și, deci, susceptibile de a fi revalorizate) în schimbul unor monede „în scădere" (supraevaluate și, deci, susceptibile de a fi devalorizate). În favoarea cursurilor fluctuante se argumentează că paritatea, ca orice alt preț, trebuie lăsată să varieze liber cum fac, de regulă, toate celelalte prețuri. Se estimează, în general că, prin introducerea lor se pot pune, în mod automat și direct, de acord puterile de cumpărare externă și internă ale unei monede. Astfel dacă, de exemplu, valoarea unei monede scade, atunci piața internă va putea absorbi din exterior mai puține mărfuri (importurile vor scădea), în timp ce exportarea celor proprii ar fi, din aceleași motive, impulsionată, pînă la punctul de echilibru. Se consideră, însă, că existența, pe o perioadă îndelungată, a unui curs fluctuant este de natură să constituie un factor de instabilitate și incertitudine, cu reflexe negative asupra desfășurării normale a schimburilor economice internaționale.*

Cursul fluctuant poate fi „pur" *(atunci cînd banca centrală nu intervine în nici un fel de situație) și respectiv,* „impur" *sau* „controlat" *(în cazul în care banca centrală preconizează să intervină pe piață la anumite plafoane-limită).*

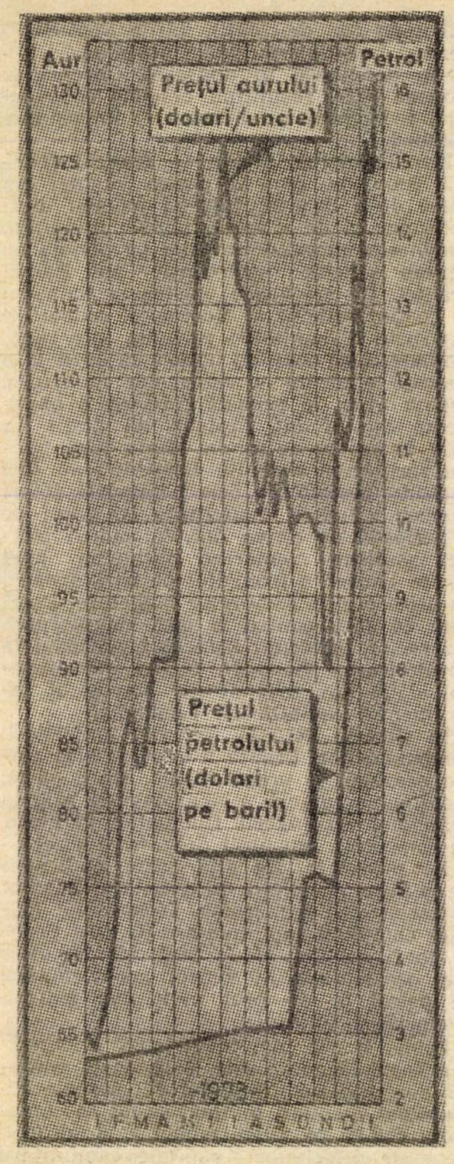

ceză drept „normală", ecou al faptului că Marea Britanie și Italia au refuzat, din considerente similare celor invocate actualmente de Franța, să participe, încă de la început, la fluctuarea concertată. La Londra, de pildă, cercuri financiare au apreciat decizia Parisului ca o „măsură chibzuită", opinînd că, „dată fiind uriașa masă de capitaluri speculative care există deja în lume și care nu va înceta să sporească rapid, cursurile fixe au devenit de nesusținut, în afară de cazul cînd s-ar crea dispozitive foarte severe de control al schimburilor. Nici o țară nu dispune de rezerve monetare suficiente pentru a para deplasarea masivă de capitaluri speculative. Pericolul a devenit cu atît mai mare cu cît, în urma redresării dolarului — care, neîndoielnic, va continua, deoarece economia americană va fi relativ scutită de criza de energie — capitalurile se vor refugia din ce în ce mai mult în S.U.A. Experiența Marii Britanii, a cărei monedă fluctuează de peste 18 luni, oferă, de altfel, justificări măsurii franceze".

În fapt, însă, prin ieșirea francului din „șarpele valutar" vest-european, uniunea economică și monetară — considerată piesa de bază a construcției comunitare în actualul deceniu — primește o puternică lovitură. Păstrarea unor raporturi „strînse" între monedele comunitare, chiar dacă aceasta se realiza în condițiile unei fluctuări „armonizate" față de alte valute, este apreciată a constitui prima fază, prealabilă și indispensabilă, a înfăptuirii uniunii economice și monetare. Și, în momentul în care Piața comună trebuia să intre în cea de-a doua fază a acestei uniuni, „cei nouă" se văd în situația de a nu putea depăși, încă multă vreme, prima fază, o altă monedă principală adăugîndu-se celor „trei lire" (britanică, italiană și irlandeză) care preferă să fluctueze în mod separat și nu concertat. Totodată, o nouă dereglare se produce în mecanismele agricole. După cum se cunoaște, funcționarea acestora se bazează pe folosirea unei unități de cont comune, egală ca valoare cu cea a dolarului dinaintea devalorizărilor monedei americane. Aceasta face ca menținerea unor raporturi relativ fixe între fiecare din monedele „celor nouă" față de unitatea de cont și față de celelalte valute comunitare să devină condiția funcționării pieței comune agricole. Or, în contextul fluctuării generalizate a monedelor „celor nouă" și, mai ales, în contextul în care unele din acestea nu participă la fluctuarea concertată, o asemenea condiție nu mai este respectată. În prezent, patru monede comunitare fluctuează „pe cont propriu". Consecințele : prețurile unice de pe piața C.E.E. nu mai sînt, de fapt, unice, iar calcularea contribuțiilor și alocațiilor statelor membre la și din fondul agricol comunitar este dereglată.

Aceste dări înapoi i-au făcut pe unii comentatori occidentali să exprime părerea că, dacă pînă acum, crizele Pieței comune erau, în general, „crize de creștere" (adică legate de „înaintarea construcției comunitare", de divergențe privind realizarea unor obiective viitoare), în prezent criza este mai gravă, fiind legată de compromiterea unor obiective ce păreau „bunuri cîștigate". În plus, potrivit acelorași comentatori, disputele actuale tind să nu se mai rezume, în aparență, numai la opoziția dintre Franța și „ceilalți" membri comunitari. Dimpotrivă, ele au ajuns într-un punct în care aproape fiecare dintre „cei nouă" are o controversă deschisă cu unul sau mai mulți dintre partenerii de organizație. Divergențele dintre R.F.G. și Marea Britanie au amînat crearea Fondului de dezvoltare regională, considerat la Londra ca un obiectiv principal al participării țării la Piața comună. Ca urmare, Anglia blochează orice progres comunitar în vreun alt domeniu. Olanda se arată nemulțumită de poziția partenerilor săi comunitari, care nu au fost favorabili cererii ei de a da dovadă de „solidaritate" și de a „împărți consecințele" embargoului petrolier arab, ce a vizat total Olanda și doar parțial celelalte țări membre ale C.E.E. Controversele ce opuneau participanții și neparticipanții la fluctuarea concertată se amplifică acum prin trecerea Franței dintr-o „tabără" în cealaltă.

Contextul în care a survenit recenta măsură franceză, același în care s-au înăsprit, de altfel, și relațiile vest-germano—britanice — adică în perioada imediat următoare Conferinței la nivel înalt a Pieței comune de la Copenhaga, unde „cei nouă" își exprimaseră intenția de a realiza o asemenea „concertare" economică și politică încît să fie de natură să conducă spre o „identitate vest-europeană" — a înmulțit aprecierile din presa occidentală, cu privire la „fragilitatea" construcției și, îndeosebi, la lipsa „solidarității" comunitare, cu privire la „existența Pieței comune doar pe hîrtie și la inexistența ei în practică", cu privire la imposibilitatea C.E.E., în asemenea condiții, de a se afirma, pe plan interoccidental, în raporturile cu S.U.A., mai ales într-un moment în care ea este obligată să facă față unei adevărate ofensive americane, dusă pe toate fronturile, cu scopul de a „tempera" ascensiunea economică și politică a Pieței comune.

Redresarea dolarului și perspectivele economice mai încurajatoare ale S.U.A. în comparație cu cele ale altor țări apusene (în condițiile dependenței petroliere externe mult mai reduse și, deci, ale unui cost suplimentar mai scăzut la importurile de țiței) par să întărească poziția americană în cadrul viitoarelor negocieri comerciale, monetare, economice și politice cu partenerii vest-europeni, în timp ce capacitatea de replică a acestora din urmă tinde să slăbească. Unii observatori politici apreciază că Statele Unite nu lasă ca lucrurile să decurgă de la sine, ci încearcă să-și „pregătească" succesul, căutînd să dubleze consolidarea lor comparativă pe plan economico-monetar și comercial cu o neslăbită ofensivă politico-diplomatică. În acest sens este interpretată lansarea propunerii privind ținerea, la Washington,

---

FLUCTUARE „CONCERTATĂ". *Țările Pieței comune, în vederea înfăptuirii preconizatei „uniuni economice și monetare" (cu obiectiv final, în 1980, realizarea unei monede comune), au hotărît, în martie 1972 ca, într-o primă etapă a acestei uniuni, să „lege" mai strîns unele de altele monedele țărilor membre, limitînd cadrul în interiorul căruia cursurile acestora pot fluctua : de la 4,5 la sută (cît se stabilise la Washington) la maximum 2,25 la sută. Transpunerea grafică a evoluției cursurilor monedelor comunitare potrivit acestor prevederi a fost asemuită metaforic cu „mișcarea unui șarpe într-un tunel". „Tunelul", cu un diametru de 4,5 la sută, era reprezentat de limitele de fluctuație de ± 2,25 la sută în jurul parității dolarului. „Șarpele", cu un diametru de 2,25 la sută, reprezenta cadrul maxim în interiorul căruia puteau fluctua monedele comunitare. Băncile centrale ale țărilor membre erau obligate să intervină pe piață, pe de o parte, pentru a susține dolarul în cazul în care cursul acestuia depășea limita superioară sau inferioară a „tunelului", iar, pe de altă parte, pentru a face ca între cursul monedei comunitare cea mai bine cotată și cursul monedei cea mai slab cotată să nu existe, în nici un moment, un decalaj mai mare de 2,25 la sută (adică să mențină fluctuația acestor monede în limitele diametrului „șarpelui").*

De la 19 martie 1973, șase monede comunitare (marca vest-germană, francul francez, francul belgian, francul luxemburghez, florinul olandez și coroana daneză), cărora li s-au adăugat ulterior coroanele norvegiană și suedeză, au început să fluctueze „concertat". Cu alte cuvinte, „șarpele comunitar" continuă să existe (menținîndu-se obligația băncilor centrale ale țărilor respective de a susține cursul monedelor proprii față de celelalte care participă la fluctuarea concertată), dar mișcarea „șarpelui" nu mai are loc numai înăuntrul „tunelului", ci și în afara acestuia, dispărînd obligația de a mai fi susținut și cursul dolarului. Monedele respective se desprindeau, astfel, împreună față de dolar și fluctuau liber în raport cu moneda americană, ca, de altfel, și în raport cu toate celelalte monede. Restul monedelor comunitare (lira sterlină britanică, lira italiană și lira irlandeză) aveau să fluctueze, la rîndu-le, dar separat. Din ianuarie 1974, francul francez se desprinde de „șarpele comunitar", fluctuînd individual.

ACORDURI „SWAP" : *Troc de devizie între diferite bănci centrale care fac schimburi reciproce de valute, pe anumite termene, în scopul de a face față presiunii cererilor masive pentru o monedă sau alta.*

în prima jumătate a lunii februarie, a unei conferințe a țărilor occidentale consumatoare de petrol, reuniune vizînd constituirea unui „grup de acțiune" al acestor țări. Alături de stabilirea unei strategii de cooperare pe termen lung între statele participante în domeniul resurselor energetice alternative, conferința ar urmări și găsirea unei formule care să permită, ulterior, în cadrul unei alte reuniuni, obținerea din partea țărilor producătoare a unei „înghețări" a prețului petrolului, cel puțin la nivelul actual. Din nota de plată suplimentară pe care statele apusene vor fi nevoite să o achite pentru aprovizionarea cu petrol la prețurile ridicate din prezent, Statelor Unite le revine, comparativ, o mică parte, în timp ce majorarea acestor prețuri a făcut deja rentabilă punerea în valoare a abundentelor resurse energetice americane încă neexploatate. O continuare a cursei prețurilor la petrol ar deveni, însă, defavorabilă și îngrijorătoare chiar și pentru S.U.A. Cu capitalul politic dobîndit, după anumite aprecieri, în unele țări arabe, prin rolul jucat în negocierea acordului de dezangajare militară din Orientul Apropiat, S.U.A. par să se considere a fi în măsură să ofere celorlalte țări occidentale consumatoare obținerea unei asemenea „înghețări" a prețului petrolului.

Cercul „invitaților" la prima fază a conferinței energetice este, conform propunerii americane, limitat, însă, la principalele țări consumatoare. Membrii Pieței comune sînt, astfel, împărțiți, de la început, în două : participanți și neparticipanți. Piața comună a replicat, investind pe președintele în exercițiu al Consiliului ministerial, ministrul de externe vest-german, să reprezinte la Washington „comunitatea în ansamblu". Dar, în același timp, R.F.G., răspunzînd favorabil inițiativei americane, va fi prezentă și **separat**. Marea Britanie, într-un mod asemănător. Franța, invitată la rîndu-i, refuză, cel puțin pînă acum, să ia parte **și** separat, argumentînd că o asemenea conferință ar putea fi interpretată de țările producătoare ca o încercare de constituire a unui front comun al marilor consumatori, chiar dacă ea nu ar avea în intenție acest lucru și chiar dacă ar fi doar un prealabil pentru o viitoare reuniune directă cu participarea statelor importatoare și exportatoare. Și, în timp ce Franța, în replică, propunea oficial o conferință mondială asupra problemelor energetice, sub egida O.N.U., secretarul de stat american Henry Kissinger declara că reuniunea preconizată de S.U.A. se va desfășura în ciuda „poziției neconstructive" adoptată de guvernul francez.

În acest sens, se interpretează că introducerea cursului fluctuant al francului, dincolo de obiectivele pragmatice pe plan economic urmărite, în primul rînd, de autoritățile de la Paris prin măsura respectivă, ar avea și o anumită „încărcătură politică". Aflîndu-se printre țările cele mai afectate de criza petrolului, în ciuda poziției privilegiate în raporturile cu țările arabe — embargoul asupra livrărilor, pe care Franța nu l-a resimțit, este selectiv dar creșterea prețurilor nu —, contracarată de R.F.G. și Marea Britanie în inițierea unei riposte exclusiv comunitare la propunerea americană, Franța nu a pregetat să abandoneze „solidaritatea" monetară vest-europeană : ea a lăsat francul să fluctueze cu atît mai mult cu cît acest lucru nu numai că o dispensează de efortul financiar de a-și susține cursul monedei prin eroziunea propriilor rezerve valutare, dar îi conferă și o ascendență comercială decurgînd din „ieftinirea" exporturilor, antrenată de devalorizarea „de facto" a francului în condițiile fluctuării acestuia.

Pe plan „pur" monetar, introducerea cursului fluctuant al francului depășește, în semnificație, importanța internațională a monedei franceze. Aceasta, întrucît francul constituia, practic, pe scena apuseană, ultima redută mai însemnată în apărarea principiului cursurilor de schimb fixe și a „stabilității" valutare. Căderea și a acestei ultime redute atestă, însă, faptul că, în actualele condiții de pe piețele occidentale — cînd fenomenul înflaționist persistent și accelerat deteriorează structurile monetare, cînd prețurile la principalele materii prime și, îndeosebi, la petrol cunosc sporuri atît de mari încît este aproape imposibil să li se prognozeze efectele — fluctuarea valutară rămîne, probabil, singura replică în așteptarea clarificării situației. În acest context, șansele unei reforme a sistemului monetar se arată îndepărtate și incerte. Însuși obiectul preconizatelor negocieri comerciale multilaterale nu pare, de altfel, a mai fi deosebit de clar, punîndu-se — cel puțin în anumite privințe — în alți termeni. Ce semnificație — se întreabă numeroși economiști occidentali — mai are convenirea asupra reducerii unor bariere vamale de 5—10 la sută, cînd inflația „galopează" pe diverse piețe, făcînd anual salturi de 8—10 la sută, cînd prețul unor materii prime s-a dublat într-un an, iar al altora, cum este cel al petrolului, a crescut, de la caz la caz, între 5 și 9 ori în decurs de numai cîteva luni ?

Țările occidentale trec printr-o perioadă dificilă. Ritmurile inflaționiste sînt triple în comparație cu cele din anii '60. Tendințele recesive bat la ușă. Previziunile anunță deficite de zeci de miliarde dolari. Mai îngrijorătoare, pentru aceste țări, par a fi, însă, incertitudinile în legătură cu „soarta" ulterioară a acestor fonduri suplimentare. Ce se va întîmpla, de pildă, cu cele 50—70 miliarde dolari încasate în plus de țările arabe și africane producătoare de petrol, în condițiile în care, actualmente, înseși produsele naționale brute ale acestor țări nu ating, însumate, asemenea cuantumuri, ceea ce face ca, pe termen scurt, economiile respective — la orice nivel, chiar supraridicat de creștere — să nu poată absorbi intern decît o mică parte din fondurile primite ? Necesitățile lor de dezvoltare sînt imense. Proiectele pot deveni realizabile cu aceste capitaluri. Dar înfăptuirea lor nu poate avea loc decît treptat, într-un anumit ritm, condiționat, printre altele, și de limitările obiective în ce privește forța de muncă (nu prea numeroasă și, în general, slab calificată). Într-o atare situație, nici importurile acestor țări de produse industriale sau de altă natură din statele occidentale nu pot depăși anumite limite. Unele calcule estimează că Occidentul poate conta pe reîntoarcerea, sub această formă, a numai 20 din cele 50—70 miliarde dolari pe care le vor plăti în plus țărilor producătoare de petrol. Ce se va întîmpla cu celelalte 30—40 de miliarde dolari ? Vor fi menținute în bănci apusene ? Sau vor fi retrase în bănci arabe, ieșind, mai mult sau mai puțin, pe o perioadă mai mare sau mai mică, din circuitul economic occidental, dar putînd fi oricînd replasate în acest circuit cu perspectiva unor presiuni asupra mecanismelor monetare ? Nu vor fi determinați deținătorii de fonduri să se îndrepte tot mai mult — în lipsa unei monede stabile și nesupuse eroziunii inflaționiste — către aur, al cărui preț va cunoaște, astfel, o spirală vertiginoasă, cu consecințe de neprevăzut ?

Occidentul traversează o perioadă de adînci incertitudini și frămîntări. Fluctuarea francului nu este decît un episod.

Ilie Șerbănescu

REFLECTOR

A patra „Carte albă" vest-germană

Ministrul apărării, Georg Leber, a prezentat opiniei publice „Cartea albă" pe 1973/74 cu privire la „Securitatea R.F.G. și dezvoltarea Bundeswehrului". Aceasta este cea de-a patra „Carte albă" a guvernului federal, după cele publicate în anii 1969, 1970 și 1972.

Nou, din punct de vedere tematic, este capitolul „Apărarea națională și societatea", prin care se încearcă definirea raportului dintre domeniul civil și cel militar. Aici se arată că, pentru marea majoritate a populației, Bundeswehrul, N.A.T.O., serviciul militar obligatoriu și bugetul de apărare nu reprezintă teme de discuție.

Se menționează, de asemenea, că 70 la sută din populația vest-germană consideră că este puțin probabilă iz-

Georg Leber

bucnirea unui conflict militar în Europa. Efectivul numeric al Bundeswehrului ca forță în timp de pace — 495 000 oameni — se menține. Din aceștia, 30 000 soldați nu se vor mai afla permanent în serviciul activ. Posturile active ale acestor soldați vor fi menținute „ocupabile în termen scurt" printr-o nouă formă de efectiv de rezervă.

În „Cartea albă" se arată, în continuare, că armata întreține mai puțin personal dar, printr-o cantitate mai mare de echipament, dispune de 36 brigăzi. Numărul tancurilor de luptă „Leopard" a crescut de la 1 845 în anul 1971 la 2 160 în 1973. În prezent, Bundeswehrul dispune de 709 avioane „Starfighter". Vor fi introduse, de asemenea, noi sisteme de arme în domeniul marinei.

(După **D.P.A.**)

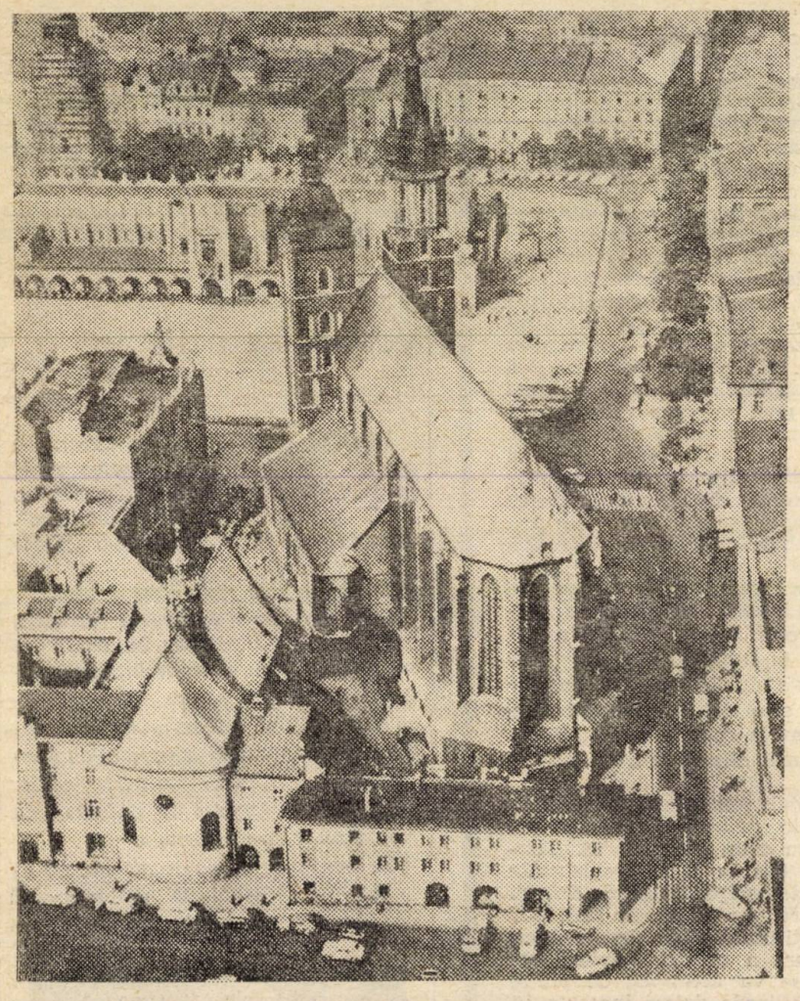

„Un oraș care a reținut între ziduri lumina și sunetul veacurilor"

REPORTAJ PE GLOB

CRACOVIA

Riana Lupu

Sînt orașe dăruite cu har, orașe care, poate mai mult decît altele, par a fi reținut între ziduri lumina și sunetul veacurilor. Din caldarîmul străzilor lor urcă subtil zvonul anilor, de strălucire, ca și de restriște.

Cracovia, urbs celeberrima — cea foarte vestită între așezările poloneze, cum spune o veche scriere — se înfățișează astfel celor ce-i calcă pragul. Desfoliindu-se cu un farmec nespus, ea își arată, pe rînd, straturile vieții, suprapuse fără întrerupere din neolitic. În zorile Evului Mediu, ea slujește drept burg căpeteniilor triburilor vislane, înainte de a deveni reședința preferată a Piaștilor și apoi, pentru multă vreme, capitala țării.

Situată din vechime la răscrucea unor importante căi comerciale — cea care duce la Praga spre Ucraina și Baltica, drumul sării de la Wieliczka, drumul spre vest către Wroclaw și Magdeburg — menționată pentru prima oară în scris de Ibrahim Ibn Iakub în 966, Cracovia își împlinește de secole multiplă ei vocație de centru economic și politic, cultural și artistic, împletindu-și strîns existența cu istoria statului polonez. Spre deosebire de multe alte orașe, ea a trecut nealterată prin războaie, vicisitudini și calamități, pentru a-și continua astăzi, cu și mai multă vigoare și dinamism, complexa ei traiectorie ca unul din cele mai importante centre ale Poloniei socialiste.

Pentru călătorul venit din România, Cracovia mai este și locul unor emoționante puncte de interferență istorică în existențele celor două popoare. Acest sentiment, ca și impresia profundă produsă de „colțurile de veche frumusețe" ale orașului se regăsesc și în însemnările unui ilustru vizitator român al Cracoviei, Nicolae Iorga, care, sosind aici în 1924, ca oaspete al Universității Jagellone „de glorios trecut" și devenit membru al Academiei locale, nota în memoriile sale, pe lîngă întîlnirile cu vechi prieteni, satisfacția de a fi găsit interesante și inedite informații istorice privind țara noastră, publicate de el la înapoiere.

Cu umbra ilustrului istoric român m-am reîntîlnit într-o bibliotecă — biblioteca aparținînd Catedrei de limba și literatura română a facultății de filologie din Cracovia. Pe rafturi — cărți mai vechi și mai noi, gramatici, istorii ale literaturii române, tot ce au dat scriitorii noștri clasici și moderni mai bun, ziare și reviste, publicații de specialitate, o bibliotecă bogată. Înscrise, începînd cu numărul 1, volumele donate de Nicolae Iorga lectoratului de limba română, la înființarea sa în cadrul facultății cracoviene de filologie, în 1922. O ușoară emoție vibra și în glasul distinsului universitar care-mi dădea aceste amănunte, dr. docent Stanislaw Widlak, decanul actualei catedre de limba și literatura română a acestei facultăți. Aici, deci, se învață românește de peste o jumătate de secol, iar din 1971, de la înființarea catedrei, se instruiesc specialiști. Mi-a plăcut să aflu despre buna aprovizionare a catedrei cu material didactic și cu literatură, prin sistematice trimiteri din România, despre colaborarea, apreciată ca excelentă, cu facultatea omologă și înfrățită din Cluj, dar, mai ales, să-l ascult pe interesantul meu interlocutor amintindu-și cu plăcere de călătoriile sale în România, de colegii săi români, relevîndu-mi interesul pentru România, în general, care explica aplecarea studenților spre cercetarea limbii și literaturii noastre, fără a ascunde, însă, dificultățile începutului de drum al catedrei. Mi-a vorbit — puțin și în românește — despre studenții care, în anii trecuți, au organizat seri culturale consacrate țării noastre, au recitat versuri traduse de ei din poeți români, clasici și contemporani, au ținut conferințe despre Tudor Vladimirescu sau Nicolae Iorga și chiar au încercat să pună în scenă fragmente din „O scrisoare pierdută".

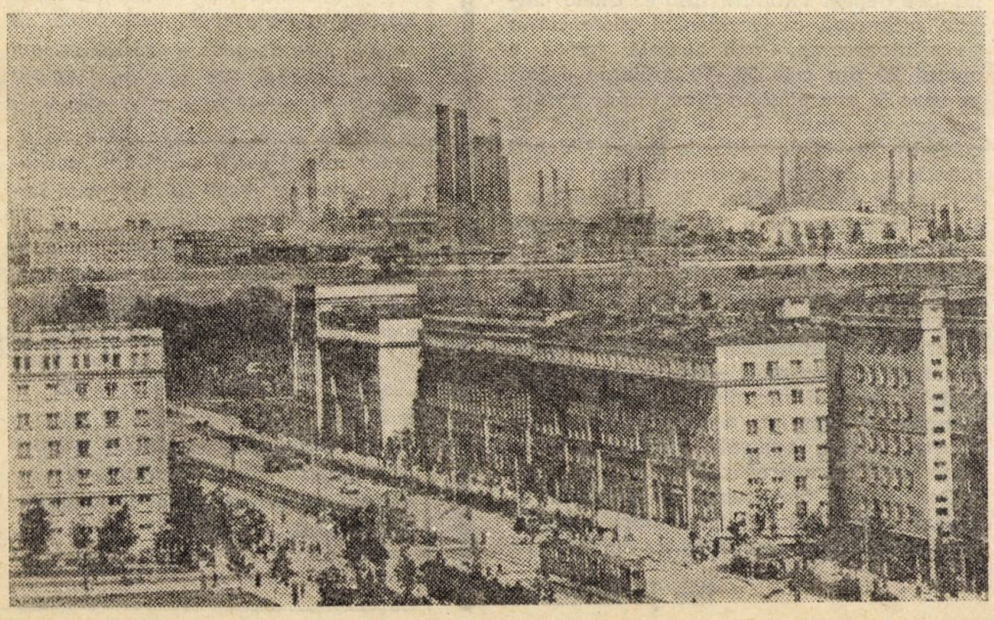

„Nowa Hutta — cartier al Cracoviei sau oraș nou pe harta țării" ? În zare — furnalele imensului complex siderurgic

Cracovia este și astăzi unul din importantele centre universitare și științifice ale Poloniei, dar este, mai ales, orașul uneia din cele mai vechi universități europene, înființată, acum mai bine de 600 de ani, de ultimul rege Piast, Casimir cel Mare, care a înțeles că statul trebuie să se sprijine și pe luminile unor minți învățate. Opera lui a fost dusă mai departe de primul Jagellon, de la care Universitatea cracoviană și-a luat și numele. Ea a numărat printre profesorii săi umaniști cu vederi foarte largi, ca rectorul Paul Wlodkowicz, cel ce s-a ridicat în apărarea lui Jan Hus la Conciliul de la Constanța în 1415, pe Honterus, reformatorul, înainte de a se înapoia definitiv în Brașovul lui de baștină, ca și matematicieni și lingviști de renume, iar printre studenți și pe un tînăr originar din Torun, devenit apoi astronom, un anume Nicolaus Copernicus care, împreună cu alți numeroși studenți polonezi și din alte țări ale Europei, a frecventat, între anii 1491-1495, cursurile ținute la Collegium Majus.

Mai există și astăzi Collegium Majus, una dintre cele trei clădiri universitare medievale conservate în Europa, adăpostind, dincolo de masivele sale arcade gotice, un muzeu ce păstrează colecții evocatoare ale istoriei Universității Jagelloane și ale dezvoltării științelor în cadrul ei. Colegiul se află în inima orașului vechi, învecinîndu-se cu alte așezăminte mai „recente", datînd de prin secolele XVII și XVIII, pe o stradă care se desprinde din piața centrală — Piața Tîrgului. Cunoscută ca una din cele mai frumoase și mai largi pentru timpul cînd a fost concepută, străvechea piață cracoviană este circumscrisă după canoanele vremii între cei trei poli ai vieții medievale : primăria secolului XIV din care a mai rămas doar Turnul stingher oarecum hibrid ca stil, Sukienice — incîntătoarea Hală a Postăvarilor, ridicată tot cam pe atunci, și pe ale cărei încăperi gotice au fost altoite cu artă fațade, colonade și acoperișuri renascentiste — și biserica — splendida Mariacki Kosciol, cu cele două turnuri asimetrice, cu fanfara ei de fiecare oră, amintind peste veacuri de înspăimîntătoarele năvăliri tătare. Se pare că în fața năvălitorilor din stepă, în Cracovia secolului XIII nu a rezistat decît mica dar puternica biserică întărită de la poalele Wawelului, biserica în stil romanic Sf. Andrei, fondată în secolul XI, înrudită, dar mult mai mare, cu unele biserici întărite ale Transilvaniei. Regăsim la Cracovia și alte momente asemănătoare cu cele descrise în Transilvania acelorași ani de groază de către canonicul de Oradea, Rogerius, în al său Carmen Miserabile. Și, ca și orașele transilvane, Cracovia a cunoscut imediat după acele pustiiri o perioadă de extraordinară înflorire, tradusă pentru cel care parcurge străzile orașului în limbajul armonios al pietrelor și culorilor mînuite de om.

De fapt, pe acei oameni îi poți întîlni ușor și astăzi, dacă știi să vezi. Iată, stai în piața veche, între flori (se vînd flori astăzi în fața Halei Postăvarilor) și porumbeii nenumărați care se plimbă cenușii și calmi, și privești grelele portaluri gotice ale Bisericii Mariacki. Din ele se reliefează în mod ciudat, de parcă ar privi pe fereastră, capete de demnitari și sfinți, de cărturari și războinici, de orășeni și țărani — cine știe cine ar fi fost modelele meșterilor anonimi care le-au cioplit în permanentul lor efort de a se elibera din strînsoarea structurii arhitectonice. Și intri apoi pe sub arcadele ce desfid gravitația și înaintezi între statui și icoane, pînă la marele panou de altar sculptat de Wit Stwosz acum aproape cinci secole. Înaltă de 13 metri și largă de 11 metri, această capodoperă a goticului tîrziu istorisește, în forme impresionante și în culori păstrate aproape intacte, scene de un realism patetic, impregnate de o nesfîrșită poezie, ce se degajă în special din dulceața fețelor feminine.

Dincolo de sensurile atribuite de miturile biblice, uriașul poliptic desfășoară în fața privitorului un uluitor caleidoscop demografic. Cu un ușor efort de fantezie, personajele lui Wit Stwosz se vor desprinde din lemnul de tei aurit și își vor relua firesc viața surprinsă de artist acum o jumătate de mileniu. Vor intra poate în oraș printr-una din zecile de porți ale zidurilor sale de apărare, poate chiar prin poarta Florianska, ce s-a păstrat pînă astăzi, de cînd a fost ridicată la cumpăna dintre secolele XIII și XIV. Vor trece pe strada cu același nume, pe lîngă scheletele lor gotică forme renascentiste și baroce, și găzduiesc și acum magazine și ateliere, vor trece prin fața locului pe care mai tîrziu s-a ridicat hotelul „La Trandafir", unde cîndva au locuit Balzac și mult îndrăgita sa doamnă Hanska, și Franz Liszt și mulți alții. Și, traversînd vechea piață principală, în care o dată a răsunat și glasul lui Koszciuszko, vor porni spre Wawel, reședința unde au fost unși, au trăit, au murit și au fost înmormîntați regii polonezi din mai multe dinastii.

Vedere din centrul modern — o nouă carte de vizită a Cracoviei

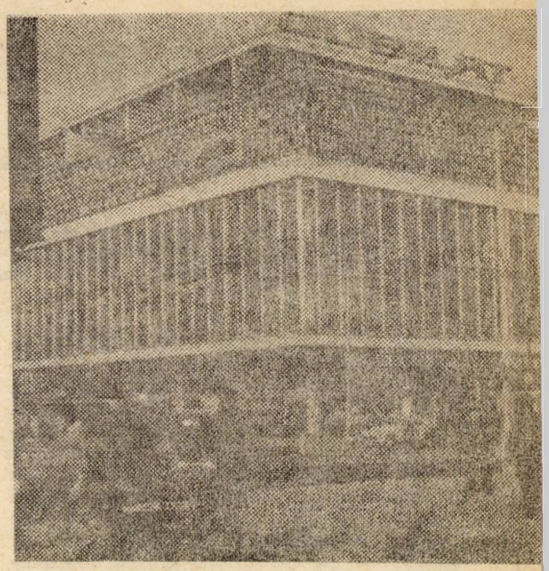

Într-acolo, oamenii o luau, atunci ca și acum, pe strada Grodzka, tăiată în drumul ce dintotdeauna lega orașul de mîndrul castel, construit și reconstruit, începînd din secolul XI, după gustul diverșilor săi stăpîni și după moda vremii. Sau pașii îi vor purta pe o stradă paralelă, pe Kanonicza, pe care se ridică astăzi încă elegante case patriciene ale secolelor XV și XVI, împodobite cu portaluri și arcade. Aici, la numărul 25, a trăit pînă la sfîrșitul vieții Jan Dlugosz, bine, foarte bine cunoscut oricărui medievist român. Multe și interesante informații despre istoria poporului nostru se pot afla în opera acestui meticulos cronicar polonez din secolul XV, mai ales cu privire la politica și războaiele lui Ștefan cel Mare. Pe toți locuitorii țării „i-a supus cu totul stăpînirii lui, plecați și ascultători, prin severitatea și justiția sa, neîngăduind ca vreo fărădelege să rămînă nepedepsită", însemna Jan Dlugosz în cronica sa despre marele domn al Moldovei, atunci cînd acesta s-a stins din viață.

Pe aceste străzi își va fi purtat amarul nefericitul călugăr Sweipold Fiold, cel pedepsit de Papă pentru că a scos în tipărnița cracoviană cărți religioase ortodoxe, din care a rămas un singur exemplar — Incunabulul aflat la Muzeul Școlii Românești din Scheii Brașovului, cea mai veche tipăritură slavonă (1491) cunoscută pînă astăzi.

...Am vizitat Wawelul într-o duminică, împreună cu mulți alți oameni — familii cu bunici și nepoți, grupuri din diferite orașe, studenți, școlari, turiști străini. Am admirat, ca și toți ceilalți, impunătoarea curte de onoare, fațadele în trei registre, cu trei rînduri de coloane grațioase, îmbinarea nesupărătoare de gotic și Renaștere la această uriașă clădire, aidoma unei cărți în care fiecare filă consemnează o epocă istorică. S-au spus și se spun multe despre splendida colecție de tapiserii flamande din secolul XVI alcătuite după cartoanele pictorului Michail van Coxien, dar, numai aflîndu-te în mijlocul acestor imense imagini pastelate, poți măsura la proporțiile lor reale talentul și sensibilitatea celor ce au făurit parcă în trei dimensiuni personajele viguroase ale potopului biblic. Wawelul este de altfel, în întregime un superb muzeu în care obiectele expuse — de la mobilierul de epocă pînă la tezaurul regal — se înscriu armonios în somptuosul cadru arhitectural.

Alături de castel se înalță catedrala regală, opulentă și împodobită, și care, în unele din cele 18 capele ce înconjoară nava sa centrală ca și în criptele subterane, adăpostește mormintele regilor polonezi, începînd din secolul XIV, cel al lui Koszciuszko, al poetului Adam Mickiewicz și cele ale altor personalități ilustre. Unele dintre ele sînt sculptate de mari artiști ai Evului Mediu și Renașterii ; dintre toate, uluitor apare regele cavaler și protector al cărturarilor, Casimir cel Mare, culcat sub un baldachin dantelat de piatră, cu fața lui severă, pe care privitorul o vede doar din profil, și înconjurat de demnitarii și curtenii lui ce se conturează modești, dar cît de expresivi, în basoreliefurile laterale ale sarcofagului. Zguduitor este portretul lui Casimir Jagellonul, de o nesfîrșită amărăciune, sculptat pe mormîntul acestuia de Wit Stwosz. Lipsește dintre Jagellonii înmormîntați în necropola regală Wladislaw al III-lea — rege al Poloniei și Ungariei, „bălanul Wladislaw", cum îi spune Iorga — cel care a luptat alături de Iancu de Hunedoara la Varna, unde a căzut luptînd, tăiat de ieniceri, și în căutarea căruia, după cum tot Iorga relatează, Iancu a pornit un an mai tîrziu campania din 1445.

Și tot la Wawel — deși reședința sa principală și-o stabilise la Wilanow, palatul de el construit în noua capitală a țării, Varșovia — m-a întîmpinat dintr-un tablou cu rame grele figura masivă și inteligentă a lui Jan Sobieski, cunoscut nouă din copilărie, de la Ion Neculce și de la Costache Negruzzi cu al său „Sobieski și românii". Jan Sobieski, despresurătorul Vienei, războinicul și iubitorul de frumos, a fost prietenul și protectorul lui Miron Costin, pe care în vremuri grele l-a găzduit la unul din castelele sale, la Dasov. Acolo, spre o mai bună informare a regalei sale gazde, învățatul cărturar român a făurit cele 750 de stihuri ale „Istoriei în versuri poloneze despre Țara Moldovei și Munteniei", operă cu care a intrat și în istoria literară a Poloniei, în a cărei arhondologie figura încă din anii unei anterioare bejenii.

...De sus, din turla lui Sigismund, în care de 450 de ani bate cel mai mare clopot din Polonia (diametrul de 2,40 metri), privirile cuprind întregul oraș, la marginile căruia trec molcom apele Vistulei. Un brîu de verdeață — Planty — unduiește pe locul vechilor fortificații. Dincolo de el se ridică Cracovia modernă, cu marile sale ansambluri de locuințe, cu fabricile și uzinele sale, ce-i conferă un loc important în industria Poloniei contribuind, numai prin Nowa Hutta, cu circa o treime la potențialul metalurgic al țării. Nowa Hutta — cartier al Cracoviei sau oraș nou pe harta țării ? Cine poate răspunde precis la această întrebare, chiar dacă străbate în lung și în lat străzile largi și simetrice, printre marile blocuri, sau privește în amurg la limbile de foc ce plutesc deasupra complicatelor contururi ale uriașului combinat. Limpede apare însă continuarea neîntreruptă a venerabilei tradiții de muncă și dîrzenie a vechilor meșteri cracovieni, potențată aici la scara contemporaneității.

O fericită traiectorie ce vine de foarte departe, o traiectorie solid ancorată în prezent, poartă vechiul burg vislan neabătut spre viitor.

Industria vest-europeană a băuturilor

Efervescenţe şi dureri de cap

O industrie vest-europeană se bucură de prosperitate, imună — s-ar zice — la oscilaţiile conjuncturii economice ; „Europa occidentală este barul lumii", constata, într-un studiu recent, săptămînalul britanic „The Economist", aprecierea avînd în vedere atît producţia, cît şi consumul de băuturi alcoolice. Cifrele arată că, apelînd îndeosebi la produse ale zonei în care trăiesc, vest-europenii ocupă locuri de frunte într-un clasament al consumatorilor, calculat, prin grija statisticienilor, în grame de alcool pur ; mai precis, primele locuri revin Franţei, Portugaliei, Italiei şi Spaniei, pe o listă în care prima ţară de pe alt continent figurează abia în poziţia a noua. În Franţa (primul loc datorîndu-se, foarte probabil, tradiţiei de a însoţi fiecare masă mai consistentă cu unul sau mai multe pahare de vin), revine, pe cap de locuitor, echivalentul a ceva mai mult decît o sticlă de whisky pe săptămînă ; să precizăm, însă, că nu s-ar putea anticipa o depăşire a nivelului actual, cifrele consumului fiind chiar, în ultimii ani, într-o uşoară descreştere.

Dar chiar dacă, pe alocuri, apare o tendinţă de saturare (băutura nu este o soluţie, totuşi...), perspectivele industriei în discuţie rămîn favorabile : capacitatea de absorbţie a pieţei nord-americane nu este încă epuizată, iar importatorii japonezi, s-ar putea spune, abia s-au aşezat la masă.

S-ar putea vorbi, în acest sector, despre o remarcabilă efervescenţă : firmele se străduiesc, pe diverse căi, să profite de contextul favorabil ; guvernele legiferează, imprimînd unele orientări producţiei, sau satisfăcînd interesele unor producători ; consumatorii reacţionează, adesea cu o lăudabilă luciditate. În nouă ţări europene, cadrul creat prin existenţa C.E.E. complică lucrurile : se înregistrează concentrări, tentative ale unor firme de a activa pe plan „comunitar", se încearcă reglementări concertate — şi apar conflicte de interese. În termeni adecvaţi subiectului, procesul implică, în ansamblu, suficient de multe dureri de cap.

Producţia şi comercializarea vinului oferă, în acest sens, o serie de exemplificări. Cea mai tradiţională dintre băuturi reprezintă o valoare comercială apreciabilă, fapt atestat şi de împrejurarea că ţări vest-europene producătoare de vin, aşa cum sînt Franţa şi R. F. Germania, sînt, în acelaşi timp, ţări importatoare. Introducînd clarificări necesare în multitudinea de etichete, guvernele francez, vest-german şi — mai recent — italian, au stabilit ierarhii calitative. Există, prin urmare, patru categorii de vin în Franţa, şi cîte trei în R. F. Germania (unde categoria superioară include mai multe subdiviziuni) şi în Italia. Se efectuează, totodată, controale riguroase ale vinurilor comercializate pe piaţa internă sau exportate, măsură a cărei necesitate trebuie demonstrată prea amplu : sînt suficient de convingătoare statisticile (tardive...) care au arătat că, în cîţiva ani din deceniul al şaptelea, firmele italiene au exportat mai mult vin de Chianti decît ar fi putut produce această regiune, fie şi cultivată pînă la ultimul metru pătrat. Sau, tot edificatoare ar fi afacerile îndoielnice ale unor comercianţi din Bordeaux, anchetaţi de autorităţile franceze în 1973. Rezultatele anchetei nu au fost comunicate presei, care nu a reuşit decît să definească principalele două ipoteze. Potrivit uneia dintre acestea, o cantitate apreciabilă de vin alb de Bordeaux a fost tratată chimic şi apoi amestecată cu un vin spaniol, ieftin şi de culoare foarte închisă, produsul final fiind comercializat ca vin roşu de Bordeaux (numit, în Anglia şi S.U.A., „claret" — şi mult mai bine plătit decît vinul alb) ; potrivit celeilalte presupuneri, comercianţii au introdus, simultan, în depozite, vin alb de cea mai bună calitate şi vin roşu inferior — după care au măsluit certificatele, scoţînd în vînzare vin roşu „de cea mai bună calitate", şi vin alb inferior ; pentru ambele ipoteze, singurul precedent nu ar putea fi decît, eventual, miracolul de la Caana Galileii...

Dar, dacă, în situaţii de tipul celor citate în paragraful anterior, este suficientă intervenţia autorităţilor, există şi „dureri de cap" pentru care acest remediu rămîne ineficient. Sînt tot mai căutate vinurile de categorie superioară : or, specificările stabilite de autorităţi limitează producţia acestor sorturi, definind cu precizie zona care poate folosi o anume etichetă, stabilind modul de preparare a sortimentului, sau chiar fixînd, pur şi simplu, cantitatea maximă care poate fi vîndută cu eticheta categoriei superioare. Rezultatul este acela că, în vreme ce solicitarea din partea consumatorilor creşte necontrolat, sortimentul este oferit într-o cantitate limitată. Situaţia convine producătorilor, care obţin beneficii sporite, fără nici o investiţie suplimentară.

Dar există şi creşteri de preţuri care nu pot fi justificate nici de raportul dintre cerere şi ofertă. Plasat, pînă în 1973, în a doua categorie a vinurilor regiunii Médoc, „Château Mouton Rothschild" a adoptat, de mai multă vreme, preţuri corespunzătoare primei categorii. „Strategia de piaţă" a reuşit, publicul nu a confruntat preţul cu clasificarea oficială, ci a „presupus" clasificarea în funcţie de preţ : la începutul anului trecut, a fost atins şi cel de-al doilea obiectiv, „Château Mouton Rothschild" „promovînd" în categoria superioară, cu atît mai uşor cu cît se vindea oricum la preţul corespunzător acesteia. Urmarea, previzibilă, a acestui succes a fost că alte firme au hotărît să recurgă la aceeaşi stratagemă, aliniindu-şi preţurile după acela al primei categorii. Ceea ce a dus, pe piaţa americană, în primul rînd, dar şi vest-europeană, la o reducere a vînzărilor care trebuie să fi lăsat producătorilor un gust amar...

Această „înstrăinare" a publicului nu reprezintă un fenomen izolat : piaţa nord-americană a reacţionat negativ şi la creşterea, în perioada recentă, a preţurilor coniacului (datorată îndeosebi limitelor regiunii producătoare — Cognac, la nord de Bordeaux) ; experţii anticipează un fenomen similar în legătură cu apropiata sporire a preţurilor la vinurile „întărite" de provenienţă iberică — „sherry" (Jerez) şi Porto. Ba chiar şi producătorii băuturii de mare şi continuu succes care este whisky-ul, au unele îndoieli, acum, după ce au solicitat guvernului britanic aprobarea de a spori preţul de comercializare, aprobare pe care au destule şanse să o obţină.

Incertitudini multiple umbresc şi orizontul şampaniei, băutură în mod firesc asociată cu succesul şi momentele festive. Cererea de şampanie sporeşte ; remarcînd faptul că Anglia şi Italia — ambele trecînd prin conjuncturi economice dificile — sînt ţările cu cea mai rapidă creştere a importurilor, „The Economist" aprecia, cu umor laconic, că „şampania combate depresiunea". Dar creşterea cererii ar putea duce la ceea ce un diplomat numea (referindu-se la alt domeniu) „probleme create de însuşi acest succes" ; în primul rînd, ea ar putea duce, curînd, la o sporire a preţurilor inacceptabilă pentru consumatori, cu atît mai mult cu cît regiunea viticolă Champagne este riguros delimitată ; în prezent, zona cea mai fertilă este cultivată aproape de potenţialul maxim, iar în celelalte regiuni autorizate să producă şampanie ar fi necesare investiţii (replantări cu soiuri superioare, introducerea unor tehnologii moderne) pe care producătorii nu s-au grăbit să le întreprindă.

Efecte negative ar putea să aibă şi situaţia de conflict, care se conturează între „comercianţi" şi proprietarii de ferme. „Comercianţii" cumpără struguri, sau vin trecut prin prima parte a fermentaţiei, combină diverse varietăţi şi îmbuteliază şampania în vederea celei de-a doua fermentaţii, care continuă, de fapt, pînă în momentul consumării. Proprietarii de ferme sînt furnizori ai „comercianţilor", dar sînt tot mai tentaţi să realizeze singuri produsul final. Procedînd astfel, ei îi concurează pe „comercianţi", prin faptul că, eliminate fiind transportul şi unele verigi intermediare, preţul şampaniei oferite de fermieri este mai redus ; în plus, aceştia încearcă să-şi consolideze avantajul, scumpind materia primă oferită comercianţilor. Problema este aceea că şampania de calitate se realizează prin combinarea sortimentelor de struguri, iar proprietarii de ferme utilizează, în general, un singur sortiment. O „victorie" a şampaniei întrucîtva mai ieftine ar coincide cu o deteriorare calitativă, pe care este foarte îndoielnic că publicul ar accepta-o.

Chiar dacă italienii nu au ajuns să bea, anual, decît 13 litri, în timp ce vest-germanii consumă, în medie, în acelaşi interval, 145 de litri, berea este, probabil, cea mai general acceptată dintre băuturi. Este, însă, în raport cu consumul, cea mai puţin exportată : „berea are mai puţin de jumătate din tăria alcoolică a vinului — explica «The Economist» — şi este evident că nu are sens să plăteşti o mulţime de bani pentru a căra apă, încolo şi încoace, pe continent. Spre deosebire de vin, este mai bine şi mai ieftin să fabrici bere în apropierea punctelor de vînzare, decît în apropierea surselor de materie primă". În conformitate cu acest raţionament, „piaţa comună a berii" se caracterizează mai puţin prin creşterea exporturilor şi mai mult prin achiziţionarea de licenţe şi prin achiziţionarea sau construirea de unităţi de producţie situate în celelalte ţări membre. În Marea Britanie se produce bere după reţeta (daneză) „Carlsberg" ; berarii vest-germani construiesc fabrici în Italia ; au achiziţionat mai multe unităţi de producţie, în Belgia şi

R. F. Germania, firmele britanice, deosebit de preocupate de pătrunderea pe continent din două motive : primul este acela că o asemenea evoluție continuă procesul de concentrare care, în ultimul deceniu, a redus numărul mărcilor de bere, de la peste 350, la ceva mai puțin de o sută ; al doilea este acela că vînzarea de bere „continentală" (produsă în Anglia sau, totuși, importată, pentru că berea „continentală" suportă mai bine transportul) a realizat în Marea Britanie progrese sensibil mai mari decît desfacerea în C.E.E. a sortimentelor britanice.

Trăgînd concluziile, firmele britanice își extind activitatea, cumpărînd, în țările vest-europene, fabrici de bere și chiar extinzîndu-și sfera de interese asupra unor domenii tangente : „Bass Charrington" controlează fabrica belgiană „Lamot", o agenție de comercializare a vinurilor din Bordeaux și podgoriile „Château Lascombes" și „Château du Castera", o adevărată rețea de localuri de tip britanic („pubs") în Belgia și Elveția, rețeaua hotelieră „Crest" și hotelurile „Esso" din șapte țări vest-europene.

Acestea nu sînt singurele exemple citabile. Pe de altă parte, nu se poate vorbi, deocamdată, despre o tendință puternică spre o „integrare" a industriei băuturilor, printr-o preponderență a companiilor multinaționale. Concentrarea se realizează îndeosebi în granițele naționale, acolo unde se realizează (în Anglia se produc 98 de feluri de bere ; în R. F. Germania — 1 800) ; unitățile de producție achiziționate de britanici în R.F.G. au fost îndeosebi dintre cele mai puțin viabile, pentru care autoritățile vest-germane au apreciat ca util sprijinul capitalului extern. În planul acțiunilor guvernamentale, concertarea celor „nouă" lasă de dorit : ierarhizarea vinurilor se face după criterii îndeajuns de diferite în Franța, R. F. Germania, Italia. Alte divergențe privesc producția și impunerea berii. Legislația R.F.G. consideră că berea trebuie preparată exclusiv din malț de orz ; reglementările franceze admit utilizarea în proporție de maximum 30 la sută a altor fermenți, naturali sau organici ; în Anglia nu există, pur și simplu, prevederi asupra modului de preparare. În ce privește fiscalitatea, sistemul încă în vigoare, redactat înainte de aderarea Marii Britanii, stabilește patru categorii de taxe, în funcție de tăria alcoolică ; or, 25 la sută din berea britanică este prea slabă pentru a se încadra în vreuna dintre categorii — ceea ce ar putea duce la renegocierea întregului sistem. Să adăugăm că, la un an după aderarea Marii Britanii la Piața comună, în Franța continuă să fie prohibită publicitatea pentru preparatele din cereale — inclusiv whisky-ul.

Prea puțin la curent cu aceste complicații, consumatorul de rînd reacționează la evoluția calitativă și, eventual, la modificările de preț ale băuturii preferate. Iar în privința preferințelor, evantaiul este apreciabil și deosebirile se mențin, chiar dacă turismul, de exemplu, poate trezi interesul pentru un aperitiv pînă atunci necunoscut. Italienii consumă anual 111 litri de vin și numai 13 litri de bere ; dimpotrivă, danezii și irlandezii consumă cîte 8, respectiv 2 litri de vin și cîte 108 litri de bere. Să audăugăm că recordmenii la bere, cetățenii R.F.G., consumă 145 litri, recurgînd la unul dintre cele 1 800 de sortimente și că există sute de fabrici care produc pentru clientele formate din cîte 5 000 de consumatori. Evident, integrarea este, ca și în alte domenii, greu de imaginat și se poate presupune că, dacă acestea ar crea pericolul uniformizării, publicul ar reacționa chiar și împotriva unor (înregistrate în alte ramuri economice) concentrări. Eventual, citîndu-l pe Alfred de Musset : „Mon verre n'est pas grand, mais je bois dans mon verre".

Mihai Matei

BRUXELLES

Din nou spre alegeri?

Vor avea loc în Belgia alegeri legislative în martie ? Este ceea ce preconizează, ca modalitate de soluționare a crizei, Partidul socialist al premierului demisionar Edmond Leburton. Celelalte partide din coaliția guvernamentală, care continuă să gireze afacerile curente, adică social-creștinii și liberalii, se împotrivesc. Argumentînd că scrutinul nu ar fi prea diferit de cel din 1971 și că, deci, nici situația politică nu ar suferi modificări substanțiale.

Să amintim că, actualmente, în evantaiul parlamentar există 67 deputați social-creștini, 61 socialiști, 34 liberali. După criterii strict aritmetice, s-ar părea că un guvern care se poate sprijini pe o majoritate parlamentară de 162 de deputați din 212 nu trebuia să întîmpine dificultăți de nedepășit pentru a elabora și pune în practică o politică întemeiată, fără îndoială, pe negocieri și anumite compromisuri între parteneri, totuși coerentă și eficace. S-ar părea. Dar realizarea regionalizării, care era în principiu sarcina primordială a guvernului tripartit, s-a înfundat, de-a lungul anului care s-a scurs de la constituirea lui, în meandrele unor vechi, mereu renăscînde și virulente controverse. Între valoni și flamanzi, între creștini și laici, între „dirijism" și „liberă inițiativă" — fie că era vorba de amenajarea administrativă a regiunilor, fie că se discuta dotarea lor economică, fie că trebuiau luate hotărîri în legătură cu organizarea învățămîntului. Afacerea „Ibramco", buturuga — nu mică însă — de care s-a răsturnat carul coaliției, a făcut să răbufnească simultan tot ansamblul acestor contradicții.

Proiectul „Ibramco" (Iranian-belgian refining and marketing company) e mai vechi. În 1967, socialiștii lansaseră ideea construirii în zona Liège a unei rafinării de stat, care să prelucreze anual șase milioane de tone de petrol brut iranian. Formula era avantajoasă și din punctul de vedere al economiei belgiene, în general, și corespundea, în același timp, necesităților de modernizare a structurilor economice din regiunea valonă. În 1970, ministru al economiei fiind Edmond Leburton, Societatea națională petrolieră iraniană, NIOC, adresa guvernului de la Bruxelles o ofertă oficială în acest sens. Convenția între cei doi parteneri a fost semnată în 1972, iar proiectul „Ibramco" avea să devină, cum scriau observatorii, „un punct esențial din programul guvernamental al premierului Leburton".

Avea să devină și un nou măr al discordiei în echipa guvernamentală a acestuia. Dacă socialiștii au susținut unanim, fără deosebire de apartenență lingvistică, acest proiect, social-creștinii — a căror coeziune este în general minată de disputele lingvistice — au devenit un obstacol serios. Ramura flamandă în primul rînd — care, oricum, a suportat cu amărăciune în fruntea cabinetului prezența nu numai a unui socialist, dar a unui socialist care mai era și cel dintîi șef de guvern francofon din 1958 încoace — s-a înverșunat împotriva implantării rafinăriei în regiune valonă. Liberalii, pe de altă parte, au considerat caracterul statal al participării belgiene la societatea mixtă ca un act situat undeva între braconaj și sacrilegiu, întrucît, pînă în momentul de față, trebuie petroliere sînt în Belgia fieful exclusiv al companiilor private.

Leo Tindemans încearcă...

Controversele și polemicile se desfășurau, iar timpul trecea. Potrivit discuțiilor preliminare cu partea iraniană, aceasta urma să primească răspunsul pînă la 31 decembrie 1973. Premierul Leburton a cerut și obținut o prelungire cu două săptămîni a termenului. Noua scadență era la 15 ianuarie 1974. După o ultimă noapte de pertractări chinuite, guvernul belgian a ajuns în zorii zilei de 16 ianuarie la un fel de acord „din vîrful buzelor" (France Presse) și îmbogățit cu condiții care, în actuala conjunctură, puneau întregul proiect sub semnul întrebării ; se cereau garanții cu privire la continuitatea aprovizionării și la stabilitatea prețului. Or, Iranul, ca toate țările producătoare de materii prime, manifestă tot mai mult tendința de a le prelucra pe propriul său teritoriu — și are, dealtminteri, în studiu oferte interesante în acest sens. (Între altele, în timp ce C.E.E. își caută „identitatea" și „dimensiunile", există o propunere vest-germană în vederea construirii în Iran a unei enorme rafinării de 25 milioane de tone). Noile condiții cerute de belgieni au constituit, probabil, substanța eșecului proiectului „Ibramco".

Despre criza care s-a declanșat astfel la 19 ianuarie, social-creștinii declară că este „absurdă", iar ramura lor flamandă afirmă sus și tare că nu a dorit-o. Socialiștii consideră că este vorba despre o „criză de principiu", deoarece partenerii lor și-au încălcat angajamentele luate la constituirea cabinetului și că tergiversările care au compromis proiectul rafinăriei mixte au fost deliberat îndreptate în acest sens. Spre a evita repetarea unei crize de lungă durată, de felul celor precedente, regele Baudouin a omis etapa numirii unui „informator" însărcinat să ducă tratative prealabile cu partidele politice, și a trecut direct la desemnarea „formatorului" avînd în principiu misiunea de a constitui noul cabinet. Acesta, social-creștinul flamand Leo Tindemans, fost vice-premier și ministru al bugetului și al coordonării reformelor constituționale în cabinetul Leburton, ar fi putut realiza în cel mai bun caz un cabinet de tranziție. După numeroase contacte, Tindemans și-a depus însă mandatul. Capătă o consistență sporită perspectiva dizolvării parlamentului și a ținerii de alegeri anticipate.

Florica Șelmaru

1000 +1

Neintervenţii

„Flota a VII-a americană din Pacific a primit ordin să nu intervină în disputa privind Insulele Paracel", a declarat un purtător de cuvînt al Pentagonului. Purtătorul de cuvînt a arătat că S.U.A. nu se amestecă în această problemă şi că unităţile flotei a VII-a au primit ordin să evite ţărmurile insulelor respective.

Criterii

Anglia a hotărît să ridice embargoul asupra vînzărilor de arme destinate Orientului Mijlociu, a anunţat în Camera Comunelor ministrul de externe, Douglas-Home. Făcînd acest anunţ, Douglas-Home a precizat că, firește, guvernul „va continua să examineze orice viitoare cereri cu aceeaşi grijă şi pe baza acelorași criterii" ca şi în trecut. Criteriul care a stat la baza vînzărilor de arme britanice către ţările arabe şi Israel a fost menţinerea unui echilibru militar între cele două părţi.

Rachete

Camera Reprezentanţilor şi Senatul au reînfiinţat un fond, în cadrul bugetului Pentagonului pe 1974, destinat construirii unei noi rachete antibalistice, precum şi unei antene pentru submarinul „Sanguine". Proiectul „Sanguine" prevede o antenă de mare amplitudine, care va necesita îngroparea a sute de mile de cablu de înaltă tensiune, fie în partea de nord a statului Wisconsin, fie în Texas, pentru a trimite semnale submarinelor dotate cu rachete nucleare aflate în submersiune.

Condamnare

Curtea militară de apel din Teheran a condamnat la moarte cinci persoane, dintr-un grup de 12, acuzate de „complot împotriva securităţii statului". Cei cinci condamnaţi la moarte au fost învinuiţi de pregătirea unui atentat împotriva Şahului şi elaborarea unui proiect de răpire a împărătesei Farah.

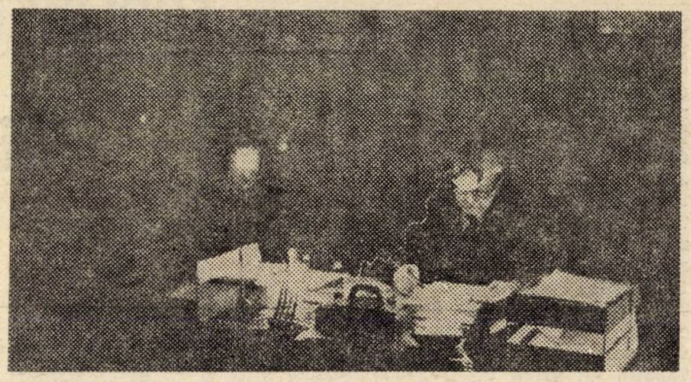

Ţinută de lucru cînd se face economie de energie: pardesiul şi lampa minerului. Nu s-ar putea spune că minţile au vreun motiv să nu fie luminate...

Încă o reuşită a ministrului saudit al petrolului, Ahmed Yamani: cele două fiice — Maï şi Maha — eleve la Zürich

Ioannis Agathangelou (în spate), 53 de ani, fost ministru al justiţiei în guvernul preşedintelui Papadopoulos (în prim plan) a fost arestat şi exilat într-un loc încă necunoscut

Prinţul Sabruddin Aga Khan, înalt comisar al Naţiunilor Unite pentru problemele refugiaţilor, a vizitat în sudul Senegalului, la frontiera cu Guineea Bissau, o şcoală-internat pentru copiii refugiaţi din fosta colonie portugheză. Îl însoţeşte d-na Luis Cabral, soţia preşedintelui Consiliului de Stat al noii republici independente. Fularele, de culoare galbenă, sînt simbolul noului stat

Nici un rezultat la Downing Street: dialogul guvern-sindicate este în impas. Paznicii pot rămîne, în continuare, la fel de imperturbabili...

Biserici

În comunicatul dat publicităţii la încheierea vizitei oficiale de o săptămînă în Etiopia a patriarhului Pimen al Moscovei şi întregii Rusii, se arată că scopul vizitei l-au constituit întărirea relaţiilor tradiţionale frăţeşti între cele două Biserici şi sporirea contribuţiei lor la întărirea păcii şi a dreptăţii pentru toate popoarele planetei. A fost adoptată hotărîrea de a se crea un comitet permanent, alcătuit din reprezentanţii celor două Biserici, care să contribuie la schimbul de delegaţii, reprezentanţi şi informaţii.

Meci de fotbal la km 101

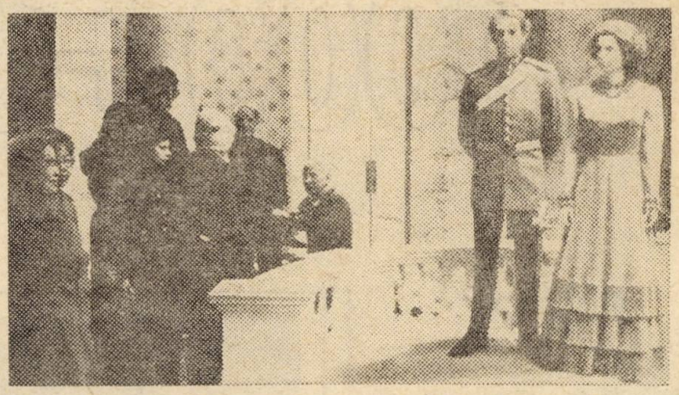

Celebrul muzeu Tussaud, care prezintă, lucrate fidel în ceară, personaje de mare popularitate din trecut sau din prezent, numără de curînd în colecția sa perechea prințesa Anne — căpitanul Mark Philips

Președintele Makarios mulțumește printesei Margareta a Angliei pentru vizita făcută în Cipru

Recunoscîndu-i-se excelentul simț al umorului, Walter Scheel, ministrul vest-german de externe, va primi, la 2 februarie, într-un cadru televizat, rîvnita medalie „Împotriva blestematei seriozități"... Se pare, dată fiind această fotografie de arhivă, că nu este la prima ceremonie de acest gen

Moment

„Evenimentul — scrie săptămînalul francez «Le Nouvel Observateur» — a fost pur și simplu pe cale să treacă neobservat. La 21 decembrie, ora 15,30, s-a produs o anumită ezitare atunci cînd delegațiile israeliană și sovietică și-au făcut intrarea împreună în marea sală de consiliu a Palatului Națiunilor. Cine a înaintat primul ? Fără îndoială, Abba Eban. Cine a întins mîna primul? Probabil, Andrei Gromiko. A fost atît de scurt și de neașteptat, încît nici unul din nenumărații fotografi de presă prezenți în tribune nu s-a gîndit să ia un clișeu. Pentru a obține imaginea acestui moment istoric, a fost necesar, ulterior, să se reia cu încetinitorul secvențele televiziunii elvețiene, care filma conștiincios totul... Dar, în sfîrșit, a fost o strîngere de mînă, prima după șapte ani, între reprezentanți sovietici și israelieni".

Aterizare

Președintele Republicii Togo, Etienne Eyadema, a scăpat ca prin minune, numai cu cîteva răni ușoare pe față, dintr-un accident de avion care a costat viața a patru persoane din suita sa. Numeroase altele au fost rănite. Avionul, un „DC-3" aparținînd escadrilei togoleze, care-l transporta pe președintele Eyadema de la Lome la Amakara, s-a prăbușit în momentul aterizării, la 800 m de pistă. Nu se cunosc cauzele accidentului.

Critică

Influentul cotidian conservator chilian „El Mercurio" s-a ridicat, în ediția sa de la Valparaiso, în termeni abia voalați împotriva cenzurii instituite asupra presei chiliene după instalarea la putere a juntei militare. Această critică, apărută integral în ediția lui „Mercurio" de la Valparaiso, a fost publicată în ediția de la Santiago după ce a fost tăiată în proporție de trei pătrimi, din cauza intervenției cenzurii militare, spun ziariștii de la redacția cotidianului. Editorialele de la Santiago, care apar în două ediții provinciale — una la Valparaiso și alta la Antofagasta, în nordul țării —, sînt, în general, redactate de directorul și de directorul adjunct al ziarului. „El Mercurio" este cel mai vechi cotidian de limbă spaniolă din America Latină.

Bidoane

Pentru prima dată, în Irlanda a fost lansat un atac aerian împotriva forțelor de securitate britanice. Un elicopter a lansat două bidoane de lapte încărcate cu exploziv asupra unui post de poliție din orașul Strabane. Ambele au căzut departe de țintă și nu au explodat. Poliția a declarat că unul din bidoane conținea 13 kg de exploziv. La fața locului au fost chemați experți pentru a le dezamorsa.

Vi-l prezentăm pe des menționatul Mohamed Heikal, redactorul șef al ziarului egiptean „Al Ahram"

1000 +1

Trenul

În ultimele săptămîni, Amtrok, cea mai mare companie feroviară americană, a primit circa 64 000 de telefoane pe zi. Se așteaptă suta de mii în lunile de vară, urmare a creșterii masive a cererilor. Americanii, se pare, au redescoperit, dar nu numai ei, „glasul roților de tren"...

Kissinger

Un beduin de la Bersheva, capitala provinciei Neghev, a fost atît de impresionat de personalitatea lui Henry Kissinger, încît a decis ca fiul său, abia născut, să-i poarte numele. Micul Kissinger, fiul lui Hassan Habargad, este sănătos și cîntărește patru kilograme.

Studiu

Robert Kennedy, 20 de ani, fiul senatorului asasinat, studiază intens anii de guvernare ai lui Allende, concluziile sale urmînd a fi publicate într-un număr viitor al magazinului „The Atlantic". Robert Kennedy jr. petrecuse trei luni în Chile, exact în perioada dinaintea loviturii de stat.

Trei crainice vor susține, sub o conducere bărbătească, noua emisiune de simbătă după-amiază, „Sport și muzică", lansată de studioul de sport al Radiodifuziunii vest-germane

Conflict de moștenire: Claude și Paloma Picasso, părăsind tribunalul din Grasse (Franța), după trei ore de audieri pe tema dovezilor de paternitate, ambii fiind copii naturali ai lui Pablo Picasso

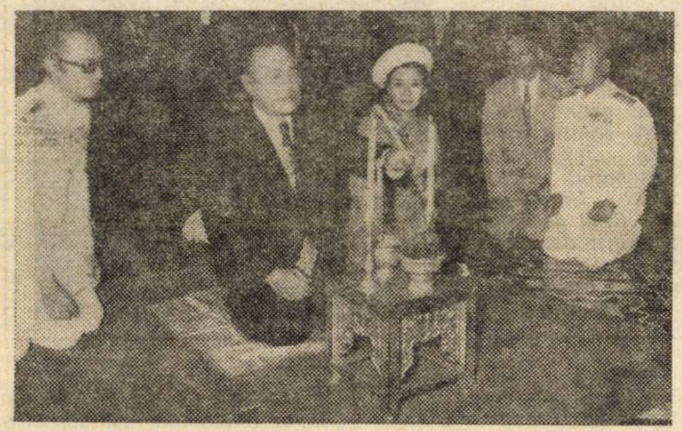

Rugăciunile închinate zeului Budha într-un celebru templu din Bangkok n-au contribuit la reușita turneului sud-est asiatic al premierului Tanaka

Spionaj

C.I.A. a cheltuit sute de mii de dolari pentru punerea la punct a tehnicilor de implantare a microfoanelor pe animalele domestice. Dar „supărătorul" obicei al cîinilor și pisicilor de a hoinări și chiar de a dispare tocmai în momentele cele mai interesante din conversațiile stăpînilor, a dus, în cele din urmă, la abandonarea proiectului. Așa mărturisesc doi autori, foști angajați ai C.I.A., în volumul „C.I.A. și cultul spionajului".

Licitație

Fanionul „Franța liberă", care, în 1940–1941, la Londra, flutura la bordul automobilului generalului de Gaulle, a fost cumpărat de baronul Elie de Rothschild, contra sumei de 472 lire sterline. Fanionul, puțin uzat la colțuri, are în mijloc o cruce de Lorena, brodată de soția șoferului lui de Gaulle. Numeroși curioși au participat la licitație, care s-a desfășurat sub reflectoarele televiziunii.

Arme

Ziarul vest-german „Stuttgarter Nachrichten" a afirmat că arme de proveniență vest-germană ar fi fost transportate în capitala Arabiei Saudite cu trei zile înainte de sărbătorile de iarnă. S-a afirmat, pe de altă parte, că procurorul orașului Stuttgart a început o investigație în legătură cu această afacere. Un purtător de cuvînt al tribunalului a declarat că armele au fost livrate de uzina vest-germană de piese mecanice „Heckler und Koch", care produce, de asemenea, mitraliere și alte arme. Un purtător de cuvînt al firmei sus-menționate a dezmințit știrea, afirmînd că Arabiei Saudite i-au fost livrate 15 tone de echipament tehnic pentru un studiou de televiziune în culori. Livrările de arme din Germania occidentală în regiuni constituind focare de incordare sînt interzise.

Compozitorul sovietic Aram Haciaturian (centru), soția sa, de asemenea compozitoare, și primarul Berlinului occidental, Klaus Schütz, după concertul extraordinar susținut în acest oraș

Barbă

Asociația aviației civile olandeze a intrat în conflict cu direcția celei mai mari companii naționale, K.L.M. Motivul: lungimea părului și portul bărbii și mustății de către piloții de pe liniile K.L.M.-ului. Somată, compania și-a tras la răspundere angajații. Aflat la New York, într-o cursă pe un „Boeing 707", un pilot a primit următoarea telegramă: „Rădeți-vă barba, sau reveniți ca pasager". Majoritatea aviatorilor au trebuit să se supună.

Doamna de Gaulle din nou în doliu: recent a luat parte la înmormîntarea unui alt membru al familiei generalului

UMOR

Cu ironie, despre penurie...

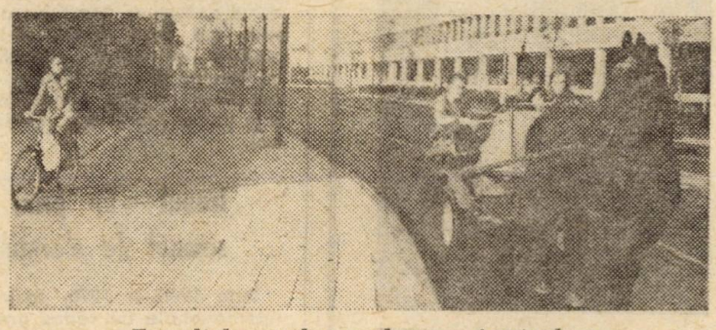

Tumultul oraşelor moderne : Amsterdam

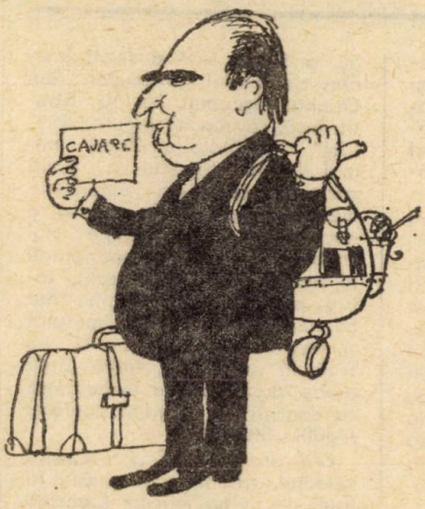

Pentru a economisi combustibilul, preşedintele Nixon a călătorit cu o cursă de pasageri ; pentru a-l depăşi, preşedintele Pompidou ar trebui să recurgă la autostop (crede „Paris Match")

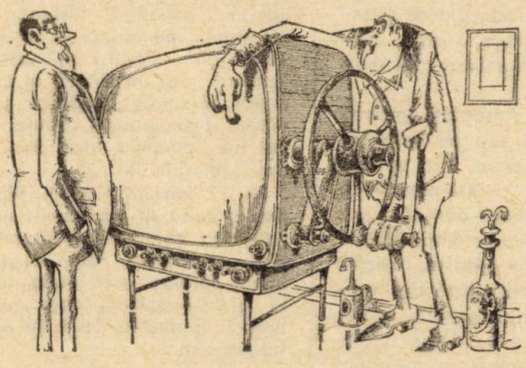

Televizor model 1974

— Înainte lucra la o fabrică de automobile, acum este muncitor imigrant...

(Din „Vorwärts", „Punch", „Time", „Pardon")

CONTRAPUNCT

Anatomie şi fond rulant

Radu Budeanu

Hugh Hefner a fost învăţat în casa părintească din Chicago să respecte din toate puterile preceptele morale fără de care un tînăr cuviincios nu poate evolua satisfăcător într-o societate bazată pe principii. Dar, odată intrat în viaţă, Hugh s-a lovit de o realitate strict diferită faţă de cea conturată de buna sa mamă. Profund întristat, el a trebuit să se acomodeze mediului ambiant şi să se decidă să facă parale aşa cum se fac paralele. Fiind sensibil, pur şi cultivat, Hugh şi-a ales exact domeniul în care un tînăr puritan cu mintea înaripată poate să-şi încerce norocul : industria pornografică. El a scos o revistă care, în justa sa concepţie, corespundea gîndurilor secrete ale multor americani serioşi şi între două vîrste : „Playboy". Prima ediţie, în 52 000 de exemplare, s-a vîndut rapid, a şocat plăcut şi i-a permis scoaterea următoarelor. Fiind o revistă pentru domni care nu şi-au împlinit toate visurile şi care se jeneză să nu facă unele compromisuri, „Playboy" este ilustrată de o sexualitate ponderată, sofisticată şi menajînd anumite susceptibilităţi. Revista se poate răsfoi cu un aer serios pentru că anatomiile sînt adesea sugerate, iar cînd sînt propriu-zise, se flanchează, cu delicateţe, de articole informative serioase din domenii precum economia, ştiinţa, arta ş.a.m.d. Nefiind vorba de o pornografie de gang, vîndută şi gustată pe sub mînă, ci una detaşată, intelectualistă şi atent ambalată, „Playboy" a ajuns să se tipărească într-un tiraj de 7 milioane de exemplare. Cluburile de specialitate, reţeaua de hoteluri şi baruri şi, desigur, peste toate revista reprezintă astăzi imperiul Hefner, a cărui persuasiune tentaculară se explică perfect într-o societate sensibilă la asemenea ingrediente. Conservîndu-şi un mit necesar, Hugh îşi duce zilele într-un reactor DC-9, comandă specială, care are în centru un pat rotund cu diametrul de patru metri, înconjurat de o mini-seră cu plante tropicale, plină de căţei de rasă şi domnişoare superbe, care cîntă, dansează şi îşi menţin silueta. Hugh îşi comandă de la înălţime industria, tolănit în pat şi căutînd idei proaspete care să-l scutească de o enervantă concurentă pe piaţa de specialitate. Pentru că, vai, în timp ce Hugh survolează oceanele, jos pe pămînt Roberto Carlo Eduardo Sebastini Guccione i-a promis distrugerea completă. Guccione este editorul unei reviste, „Penthouse", cu veleităţi asemănătoare „Playboy"-ului, dar deocamdată răspîndită într-un tiraj mai redus. Sicilianul Guccione, bătăios şi plin de vervă, speră să-l dea jos pe Hefner. Arma ? Anatomia feminină privită din unghiuri mai indiscrete. În meciul care se desfăşoară acum între „Playboy" şi „Penthouse" clientela va putea urmări, ediţie cu ediţie, ascendenţa nudului latin faţă de cel nord-american, sau, mai degrabă, invers. Gurile rele şoptesc că Hefner, care şi-a amuţit detractorii publicînd, alături de anatomiile voalate, documentare tehnico-ştiinţifice şi studii dintre cele mai laborioase pe teme absolut nevinovate, are de gînd să deschidă, în plus, rubrici de teologie, pedagogie şi jurisprudenţă.

Asimilat cu recunoştinţă de o societate căreia îi satisface toate gusturile, Hefner va putea privi cu o tihnită superioritate la rivalul său care, neavînd suficient capital, nu poate produce pornografie „decentă".

De unde se deduce că şi în acest domeniu nu oricine îşi poate permite, cu eficienţa necesară, toate compromisurile. Totul depinde de fondul rulant...

Biografia dramatică a petrolului (V)

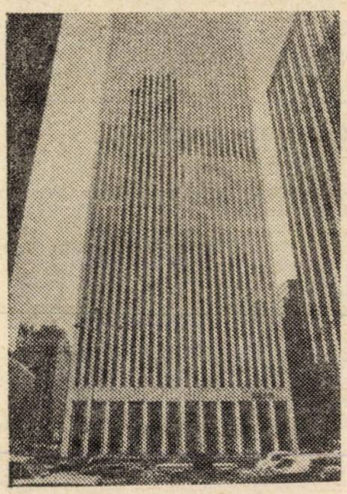

Centrala „Exxon" din New York

Cînd, în 1945, armele au tăcut, mai domnea încă teama de penuria de petrol. Cererea tot mai mare și oferta scăzută din primii ani de după război au dus la o majorare vertiginoasă a prețului, de care societățile petroliere au profitat din plin.

Prețurile ridicate și insațiabila cerere de „aur negru" au determinat concernele să caute noi și noi zăcăminte de țiței. Astfel, s-au descoperit imensele cîmpuri petrolifere din Golful Persic și Africa de nord – rezerve fabuloase, în fața cărora cele ale S.U.A. și Venezuelei păleau.

Contractele de concesiune încheiate de concerne cu țările producătoare de petrol s-au dovedit a fi, din ce în ce mai mult, un sistem de exploatare a celor slabi din punct de vedere economic de către cei puternici. „Contractele – trebuie s-o spunem fără înconjur – erau de-a dreptul coloniale", constată expertul londonez în petrol, Joe Roeber.

E lesne de înțeles că guvernele țărilor producătoare priveau cu o îndispoziție crescîndă exorbitantele cîștiguri pe care le extorcau concernele occidentale din comercializarea petrolului. În același timp, ele vedeau cum, pe lîngă aceasta, miniștrii de finanțe ai S.U.A., Marii Britanii, Franței, Italiei, R.F.G. și majorității celorlalte țări consumatoare storceau din comerțul cu petrolul, prin intermediul impozitelor, sume destinate bugetelor proprii cu mult mai mari decît obțineau țările producătoare.

Inițial, țările producătoare au reacționat destul de slab. Sfîșiate de disensiuni interne, instabile sub raport politic – în multe din aceste țări au avut loc, după cel de-al doilea război mondial, multe lovituri de stat –, fără a dispune de un „know-how" economic și tehnic și fără un sistem avansat de producție și desfacere, statele producătoare de petrol nu au putut da lovituri sensibile hegemoniei concernelor.

Semnalul fusese însă, dat mai dinainte. În 1948, Venezuela a cerut o mai mare cotă-parte din avuția realizată din propria ei materie primă. Guvernul lui Rómulo Gallegos introdusese o lege referitoare la impozitul pe venituri, în virtutea căreia cîștigurile concernelor petroliere se împărțeau pe din două între societăți și stat. Pînă atunci, firmele plăteau țării producătoare, în funcție de teritoriul concesionat, cel mult 12,5 la sută din prețul de vînzare, sub forma așa-numitelor „royalties" (redevențe), pentru fiecare tonă de petrol. Acest decret pe bază de 50 la 50 la sută a servit imediat de model guvernelor din Orientul Apropiat. Ele au izbutit, însă, să impună regula „fifty-fifty" (jumătate-jumătate) numai datorită faptului că două societăți petroliere americane mai mici au fost dispuse să o accepte pentru a obține noi concesiuni. Giganții occidentali ai petrolului au adulmecat, totuși, primejdia care le amenința hegemonia în Orientul Apropiat și, treptat, au introdus-o și ei. Pînă în anul 1952, toate țările arabe producătoare încheiaseră cu concernele acorduri conform regulii „fifty-fifty".

Din acest acord a rezultat sistemul, valabil pînă astăzi, al listei de prețuri afișate („posted price"), prețuri asupra nivelului cărora țările producătoare și societățile petroliere s-au confruntat, ulterior, cu tot mai multă înverșunare.

În Orientul Apropiat, impozitul pe venituri sau pe corporație era necunoscut. Ca urmare a acestui fapt, a fost nevoie de o măsură auxiliară pentru a putea, totuși, percepe impozite pe cîștiguri. Pentru aceasta, societățile au stabilit o listă de prețuri fictive pentru export, care, pe atunci, corespundeau întrucîtva vechii formule a „prețului de golf plus transportul". Din acest preț se scădeau costurile de producție și redevențele pe extracție (12,5 la sută), iar cîștigul rămas se împărțea egal între țara producătoare și concern. Prin urmare, dacă voiau să-și mărească veniturile încasate pe tona extrasă, țările producătoare trebuiau să fie interesate în urcarea prețurilor. Dar, concernele, tocmai acest lucru au știut, ani de-a rîndul, să-l împiedice. În cadrul negocierilor bilaterale, ele au izbutit mereu să-și impună condițiile în fața țărilor producătoare de petrol.

Iranul — un prim semnal de alarmă

Între 1960 și 1970, societățile internaționale au redus prețurile afișate chiar sub nivelul anilor '50. În Kuweit, bunăoară, prețul afișat mediu era, în 1951, de 1,65 dolari barilul, în vreme ce, între 1961 și 1969, nu se ridicase decît pînă la 1,59 dolari.

Cît de lipsite de putere erau atunci țările producătoare în fața dictatului concernelor s-a văzut, mai cu seamă, în Iran, în 1951. Lupta pentru putere dintre „Anglo-Iranian Oil Company" – predecesoarea lui „British Petroleum" – și guvernul de la Teheran a avut drept efect o solidarizare a tuturor giganților petrolului. Totuși, aceasta a constituit pentru țările producătoare unul din primele semnale de alarmă. Din acel moment, ele au știut că, numai prin atacuri frontale împotriva absolutismului concernelor, nu puteau realiza ceea ce doreau.

În februarie 1950, intrase în parlament, împreună cu alți șapte deputați ai Frontului Național, liderul opoziției, Mohammed Mossadek, pe atunci în vîrstă de 70 de ani. Pentru el, „Anglo-Iranian" era un simbol al dominației coloniale britanice și o relicvă a exploatării străine (Iranul nu beneficia încă de acorduri „fifty-fifty").

La 19 februarie 1951, Mossadek a cerut în parlament naționalizarea completă a proprietăților companiei. Abil, el a justificat cererea prin unele aluzii la reforme sociale care nu puteau fi finanțate decît cu ajutorul petrolului.

Contraofensiva

16 zile mai tîrziu, la 7 martie, Rasmara a fost împușcat de un fanatic religios pe cînd se îndrepta spre moschee. Moartea primului ministru iranian i-a intimidat pe adversarii lui Mossadek. Încă înainte de tragicul eveniment, Teheranul trăise zile de încordare : avuseseră loc demonstrații, sîngeroase lupte de stradă, greve și tulburări sociale. În centrul disputei se aflau și terenurile petrolifere concesionate din zona Abadan. La numai o săptămînă după asasinarea lui Rasmara, parlamentul a fost nevoit să aprobe legea de naționalizare cerută de Mossadek. La 1 mai, după ce, personal, îl numise prim-ministru pe Mossadek Șahul a semnat decretul corespunzător. „E îngrozitor să te tre-

Mânageri ai marilor concerne :

Garvin jr. („Exxon")

Warner jr. („Mobil Oil")

Wagner („Royal Dutch")

zești într-o dimineață aflind că ai pierdut cea mai mare parte a petrolului tău" – se tînguia șeful lui „Anglo-Iranian", lordul Strathalmond.

Dar, incomparabil mai puternică a fost lovitura suferită de Mossadek. Cu dezolare, el a trebuit să constate că nimeni nu mai cumpără petrolul persan. Strategii concernelor de la Londra și-au luat revanșa față de pierderea exploatărilor petroliere din Iran, mărind imediat producția în Kuweit și Irak.

În cei doi ani dinaintea naționalizării, Iranul exportase 54 milioane tone țiței. În următorii doi ani, exporturile au scăzut la 132 000 tone. Veniturile în devize – care, în 1950, mai atinseseră încă suma de 16 milioane lire sterline – au coborît, în 1953, la 100 000 lire. „Marea eroare" a lui Mossadek – avea să spună mai tîrziu Șahul – a constat în convingerea lui fermă „că va putea vinde petrolul nostru fără ajutorul străinilor. Pe atunci, noi nu dispuneam nici măcar de un singur petrolier și nici de avantajele unei organizații internaționale de desfacere specializată".

Autorul naționalizării, premierul Mossadek, a fost răsturnat în 1953, la cererea expresă a societăților petroliere. La sfîrșitul anului 1954, un consorțiu – din care făceau parte cele „șapte surori" și „Compania franceză a petrolului" (CFP) – a preluat, avînd mandat din partea lui „National Iranian Oil Company", producția de petrol din Iran.

Faptul că societățile străine decideau, în locul guvernelor naționale, ritmul dezvoltării economice a țărilor producătoare, avea să iasă la iveală, la fel de pregnant, cu cîțiva ani mai tîrziu, în Irak. Aici, în cea mai veche țară producătoare de petrol și, mult timp, cea mai importantă, un consorțiu internațional – „Iraq Petroleum Company" (IPC) – obținuse, la începutul deceniului al treilea, o concesiune de exploatare pentru întreg teritoriul statului.

La „IPC" participau grupuri foarte diferite : societatea engleză „British Petroleum", grupul olandezo-britanic „Royal Dutch Shell", întreprinderea franceză „CFP", giganții petrolului american, „Standard Oil Company" (New Jersey) și „Mobil Oil", precum și grupul „Gulbenkian". În plus, acestea aveau și concepții extrem de diferite în ce privește proporția în care trebuia sporită extracția de țiței în Irak. Astfel, o societate ca „BP" – care își procura petrolul, în special, din Iran, iar, mai tîrziu, și din Kuweit – era mai puțin interesată în valorificarea zăcămintelor irakiene decît, bunăoară, societatea franceză „CFP", care nu poseda alte concesiuni importante.

Numai prin intermediul unei complicate formule de compromis acționarii lui „IPC" au putut să-și reducă la un numitor comun diferitele lor țeluri expansioniste. Datorită ponderii lor economice, companiile petroliere din consorțiul irakian, situate pe o poziție restrictivă, au impus un ritm de exploatare atît de lent, încît irakienii, însetați de veniturile furnizate de petrol, le solicitau managerilor „IPC" o cît mai grabnică valorificare a terenurilor lor petrolifere.

Irakienii, intenționînd să finanțeze, cu dolarii proveniți din petrol, ambițioase programe de dezvoltare națională, vedeau cu nervozitate cum concernele petroliere internaționale își extindeau capacitățile de extracție în șeicatele slab populate din Golful Persic. Disputa dintre Irak și „IPC", pe tema arzătoare a cantității extrase s-a agravat, în 1961, cînd șeful statului irakian, generalul Kassem, i-a retras companiei 99,5 la sută din teritoriul concesionat. Societății nu-i mai rămăsese decît zona din care extrăgea petrol în momentul respectiv. Bogatele terenuri din Rumelia, în sudul Irakului – cîmpuri petrolifere pe care „IPC" le descoperise, dar nu începuse încă să le valorifice – erau definitiv pierdute pentru magnații străini.

La începutul deceniului al șaptelea, concernele petroliere nu mai erau îndeajuns de puternice pentru a obține, în înverșunatele încleștări ulterioare acțiunii de naționalizare, o victorie la fel de strălucită ca în Iran. Cu toate acestea, giganții petrolului au continuat să țină sub presiune guvernul irakian, stabilind un ritm de extracție moderat. Astfel, producția de petrol a Irakului a crescut, în perioada 1962–1971, numai într-un ritm anual de 4,7 la sută, în timp ce, în același interval, producția de petrol a Arabiei Saudite creștea, anual, cu 11 la sută, cea a Iranului cu 14,2 la sută și cea a Libiei cu aproape 40 la sută.

În Iran și Irak, giganții petrolului au arătat în ce măsură pot influența evoluția statelor producătoare. Totuși, un nou venit în afacerile internaționale cu petrol i-a sfidat, creînd un precedent după care marile societăți petroliere au fost nevoite, mai tîrziu, să se orienteze. Este vorba de Enrico Mattei, șeful concernului italian de petrol și gaze „ENI".

Enrico Mattei îi sfidează pe giganți

În timpul boicotului împotriva Iranului, Mattei mai făcuse încă front comun cu marile societăți petroliere. Prin rafinăriile sale italiene nu trecuse nici un strop de țiței iranian. Cînd, însă, concesiunile petroliere au fost, în 1954, redistribuite în Iran, Mattei și-a cerut partea sa. A ajuns la Teheran și voia să se instaleze la „Park Hotel" ; spre surprinderea lui, magnații petrolului american ocupaseră cele mai bune camere. Italienii nu au primit drepturi de exploatare. „Cartelul – spunea atunci Mattei – ne-a lăsat să înțelegem că sîntem niște coate-goale și că așa trebuie să rămînem".

Fostul general de partizani din timpul războiului s-a decis să-și sfideze adversarii printr-o atitudine demnă de un gladiator roman. „Popoarele islamice s-au săturat să fie exploatate de străini – declară prompt Mattei. Marile societăți petroliere trebuie să vă ofere pentru petrolul vostru mai mult decît pînă acum. Eu intenționez nu numai să măresc participarea popoarelor islamice la cîștig, dar să și fac din ele partenerii mei de afaceri în valorificarea și exploatarea petrolului".

Peste doi ani, Mattei zboară din nou spre Iran ; de astă dată, negocie direct cu compania de stat „National Iranian Oil Company" (NIOC). El îi propune lui Abdullah Entesam, șeful „NIOC", să lupte cot la cot în bătălia petrolului din Golful Persic. Iranienii urmau să primească 75 la sută din cîștig, în vreme ce italienii luau asupra lor riscurile financiare, iar, în caz de succes, se mulțumeau cu 25 la sută din cîștig.

Era o ofertă senzațională, mult mai avantajoasă decît cea din restul țărilor producătoare, unde era valabil principiul „fifty-fifty". Inițiativa lui Mattei a șocat cartelul internațional al petrolului. Americanii au dat de înțeles Teheranului că ar fi mai înțelept să colaboreze cu aliații mai puternici – înainte de toți, cu Statele Unite – și nu cu cei slabi, precum italienii. În cele din urmă, însuși Nelson Rockefeller, un nepot al fondatorului lui „Standard Oil", s-a dus în Iran pentru „avertismente".

Dar manevrele lor au eșuat : tratatul irano-italian a devenit o realitate. „Signor Petroleum" – așa era poreclit Mattei – a obținut trei teritorii concesionate, pe care lucrau inginerii „ENI" alături de cei iranieni. În Golful Persic au fost amenajate instalații de forare. Contractul, de un tip cu totul nou, bazat pe principiul de participare 75 la 25, a făcut – așa cum declara triumfător Mattei – „o breșă în zidul înălțat de carteluri".

El nu a putut să profite însă, mult timp, de succes. La 27 octombrie 1962, pe cînd se întorcea dintr-o vizită în Sicilia, Mattei și-a pierdut viața în catastrofa unui avion al „ENI" de tip „Morane-Saulier MS-760". Imediat, au început să circule zvonuri că Mattei ar fi căzut victimă unui atentat. Cea mai speculativă teză era aceea că Mattei ar fi fost înlăturat, la cererea serviciilor secrete franceze SDECE, deoarece, interesat și în petrolul din Sahara, i-ar fi sprijinit pe revoluționarii algerieni din F.N.L. : oameni de la SDECE – se zvonea – ar fi pus o bombă cu explozie întîrziată în avionul cu care zbura Mattei.

Ca și societatea „ENI" a lui Mattei, tot mai multe societăți, mici și mijlocii, s-au năpustit asupra inepuizabilelor rezerve de petrol ieftin din Orientul Apropiat și Africa de nord. La sfîrșitul anilor '50, peste 200 de societăți americane forau petrol în afara teritoriului S.U.A. Dominația absolută a vechilor giganți era apusă. Au început să apară nume noi : „Continental Oil", „Marathon", „Freeport Sulfur", „Arabian Independent", „Getty".

În următorii ani, oferta de țiței a crescut atît de mult, încît în America și Europa occidentală se vorbea, tot mai frecvent, de o inundație cu petrol. Marile concerne erau în pericol să se înece în supraoferta la realizarea căreia contribuiseră și ele. Sub greutatea uriașului val de petrol, prețurile la benzină și păcură au scăzut, în special în Europa occidentală.

Încă din 1959, Washingtonul introdusese restricții la importul de petrol din Orientul Apropiat pentru a-i proteja pe producătorii autohtoni. Concernele s-au lansat atunci pe piața vest-europeană, în special în R.F.G., avantajate de politica economică pronunțat liberală a guvernului vest-german din vremea aceea.

Managerilor concernelor li se părea că este mai bine să facă vînzare cu orice preț, decît să-și țină nefolosit petrolul. De pildă, în perioada 1964–1970, prețul la benzină, fără impozit, a scăzut de la 24,4 pfenigi la 14,9 pfenigi. Cu această energie ieftină, vest-germanii – și, împreună cu ei, celelalte națiuni industriale din Occident – și-au sporit, într-un ritm vertiginos, bunăstarea.

Cu alte cuvinte, țările producătoare au acordat unul din cele mai mari ajutoare economice țărilor occidentale dezvoltate : miniștrii de finanțe din țările consumatoare încasau sute de miliarde de mărci sub formă de impozit pe importurile de petrol, pentru a finanța centrii vitali ai economiei țărilor lor. În R.F.G., de pildă, numai veniturile obținute din impozitele pe petrol s-au cifrat, din 1950 pînă în 1972, la 114 miliarde mărci – cam tot atît cît întregul capitol cheltuieli din bugetul de stat al țării în 1973. Doar o treime din această sumă – și anume 34 miliarde de mărci – a fost alocată de Bonn, în aceeași perioadă, ca ajutor de dezvoltare pentru țările în curs de dezvoltare din lumea întreagă.

(Va urma)

Enrico Mattei : 75/25 la sută

Premierul Mossadek : curajul naționalizării

Mundo Obrero

MOMENTUL POLITIC SPANIOL

Convorbire cu SANTIAGO CARRILLO

secretar general al Partidului Comunist din Spania

— ESENȚA Declarației Comitetului Executiv al P.C. din Spania o constituie convergența și dialogul. Nu este așa ?

— Esența declarației noastre constă, într-adevăr, în ideea că în viața politică spaniolă trebuie înlăturate barierele ridicate acum 37 de ani de războiul civil, bariere a căror viață a fost prelungită în mod artificial de grupurile din guvern. Este necesară o conciliere a spaniolilor, în sensul creării unui cadru cetățenesc pentru desfășurarea luptelor politico-sociale, pentru eliminarea actualei violențe și pentru împiedicarea unei eventuale recrudescențe a acesteia, ceea ce ar fi în interesul clasei muncitoare și al maselor populare, dar și al burgheziei. În condiții de violență, folosirea dictatorială a aparatului de stat poate părea unora mijlocul cel mai sigur pentru menținerea privilegiilor sociale. Într-o epocă, însă, în care dezvoltarea economică este de importanță vitală pentru Spania, pentru ca ea să nu rămînă mai departe în situația sa de inferioritate în Europa, dictatura instaurată la 18 iulie 1936 este un anacronism și o frînă intolerabilă.

Dintr-o atare cauză, sînt posibile și, aș spune, chiar din ce în ce mai necesare, dialogul și convergența tuturor spaniolilor, făcute cu discernămînt, indiferent de deosebirile politice și de clasă dintre ei, pentru a stabili liniile generale ale acestui cadru cetățenesc comun, care nu poate fi altul decît democrația.

Partea de care se află o persoană oarecare în tranșeele săpate acum 37 de ani nu poate constitui, astăzi, un criteriu de diferențiere între spanioli. În primul rînd, pentru că majoritatea celor care au luptat nu au dezlănțuit ei războiul și nu acceptă consecințele lui ca o soluție a problemelor actuale. În al doilea rînd, pentru că noi, cei care am făcut acest război, de o parte sau de alta, cu excepția unei minorități de profitori, considerăm că problemele Spaniei se prezintă, astăzi, în condiții cu totul diferite decît se prezentau pe atunci.

— Ce rol joacă partidul în eforturile spre convergență ?

— Noi, comuniștii, am fost primii care am vorbit în Spania despre reconciliere națională, primii din întregul lagăr al stîngii care am acceptat fără rezerve unele evoluții, ca cele din sînul Bisericii, carlismului sau al unor diferite grupuri care în 1936 înfruntau democrația, primii care am formulat necesitatea unei apropieri între popor și armată și care am relevat aspectele contradictorii ale fenomenului centrist.

Nu spunem toate acestea pentru a ne scoate în evidență meritele. Dacă am luat toate pozițiile enumerate, am făcut-o pentru că sîntem o forță națională, puternic implantată în realitatea spaniolă, conștientă de acest lucru și cu un profund simț al răspunderii. Atitudinea noastră este recunoscută de pături din ce în ce mai largi din țară, în pofida călușului care i s-a pus de sus presei legale și în pofida constrîngerii exercitate de autorități. Încercarea care a continuat, timp de mulți ani, de a ne prezenta opiniei publice ca o întruchipare a răului a eșuat.

Pentru a rezolva problemele țării, trebuie să se recunoască realitatea Partidului comunist și trebuie să se stea de vorbă cu noi. O forță ca a noastră nu poate fi tratată după criteriile Brigăzii politico-sociale și ale tribunalului fascist : procese, amenzi, represiuni, condamnări brutale sau ghetouri politice. Cînd se vor convinge, oare, că pe o asemenea cale nu o vor scoate nicidecum la capăt cu noi și că, sub unele aspecte, ne vor întări chiar poziția ?

— Puteți preciza cîte ceva despre atentatul împotriva lui Blanco și eventualii săi autori ?

— Noi sîntem împotriva unui atentat individual, întrucît considerăm că el nu rezolvă nimic, nu oferă o cale de ieșire și poate fi chiar un obstacol în calea desfășurării luptei poporului, a maselor, care, numai ele, ar face posibilă o soluționare. Atunci cînd am afirmat că atentatul împotriva lui Carrero Blanco a fost opera unor profesioniști, nu a unor amatori, nu am nutrit vreo intenție rea față de E.T.A. Ținem să subliniem că acest atentat poartă pecetea unor anumite servicii specializate, mai degrabă decît cea a unei organizații cu mijloace și posibilități limitate. Rapiditatea cu care poliția (care s-a dovedit incapabilă să asigure protecția amiralului, timp de săptămîni, într-o zonă în care se află ambasada S.U.A., reședința ambasadorului britanic, alte centre oficiale și în care circulă zilnic miniștri și foști miniștri) s-a raliat la teza despre un „atentat al E.T.A.", desemnînd chiar, în decurs de 24 de ore, pe presupușii autori, cu nume și pronume, este cît se poate de stranie. Cel puțin la fel de stranie ca și graba cu care unii indivizi anonimi revendică, în numele E.T.A., din străinătate, participarea la acțiunea respectivă, expunînd represiunilor și amenințării cu extrădarea pe militanții acestei mișcări. Ca și cum, alegînd data de 20 decembrie, data procesului împotriva liderilor Comisiilor muncitorești, și acuzînd E.T.A., s-ar urmări să se ascundă acea mînă care a pus, într-adevăr, la cale atentatul, o mînă care nu pare a aparține stîngii.

— Declarația se referă la dubla opțiune : convergență sau violență ?

— În declarație se vorbește, într-adevăr, despre posibilitatea ca, în cazul cînd nu se va realiza o conciliere a spaniolilor, să se recurgă la un proces de violențe și se arată că, în cazul cînd li se va impune o asemenea cale, ca unica posibilitate de a dobîndi libertatea în Spania, comuniștii nu vor șovăi. Nu este vorba despre nici o amenințare. Dar dacă se va ajunge într-adevăr aici, lucrul la care nu vom renunța în nici un caz este libertatea. În lupta de mase, violența se poate impune ca o necesitate, iar dacă lupta va ajunge pe un astfel de teren și nu va exista altă cale, o vom accepta pe aceasta. Va fi o luptă mai dură, mai dureroasă și de mai mari proporții. Facem tot posibilul pentru a o evita și lansăm tuturor, fără deosebire, chemarea să o evite. În acest scop, există o singură posibilitate : dialogul, convergența pentru crearea unui cadru democratic, care să fie impus „partizanilor lui Christus Rex", celor care acționează pe străzi într-o asemenea calitate și celor de la putere care îi susțin pe ascuns.

AGENȚIA „CHINA NOUĂ"

BENEFICII NOTABILE ÎN COMERȚUL EXTERIOR

ÎN ANUL 1973, exporturile și importurile Chinei au înregistrat o creștere semnificativă, iar schimburile economice cu alte țări s-au lărgit, pe măsură ce s-au dezvoltat construcția socialistă și contactele cu țări străine.

În prezent, China face comerț cu peste 150 de țări și are acorduri comerciale sau protocoale cu o treime din acestea. Guvernul și organizațiile comerciale chineze au trimis, anul trecut, în străinătate un număr mai mare de delegații și au primit delegații comerciale guvernamentale și neguvernamentale, precum și grupuri și reprezentanți comerciali ai unor firme din numeroase țări. Comerțul dintre China și Coreea socialistă, Albania, Vietnam și România s-a dezvoltat în spiritul internaționalist al întrajutorării reciproce. Relațiile economice și comerțul cu țările prietene din Asia, Africa și America Latină au crescut în aceeași măsură ca și sprijinul și ajutorul reciproc pentru dezvoltarea economică. A crescut, de asemenea, cifra de afaceri în comerțul dintre China și Japonia și țările din Europa occidentală, America de Nord și Oceania, care a dus

PUNCTE DE VEDERE

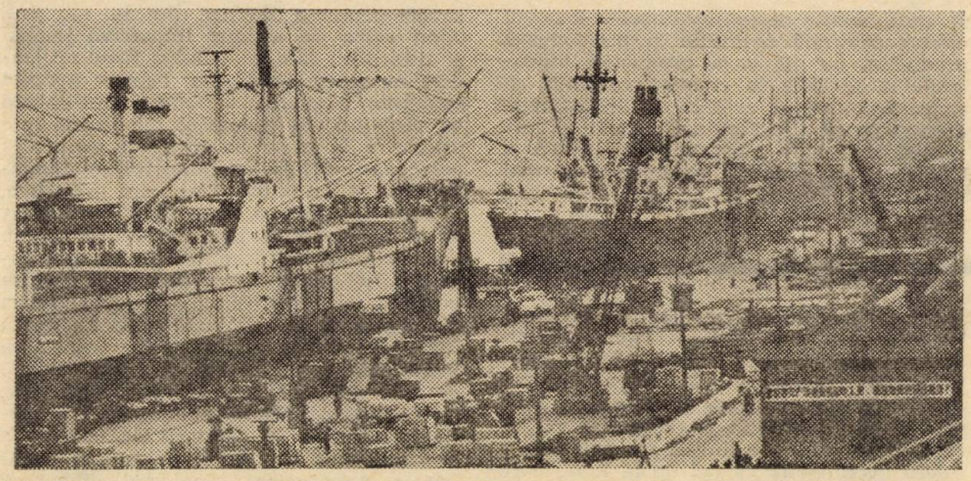

„China face comerț cu peste 150 de țări" ; în imagine — unul din cheiurile Șanhaiului

la o creștere a frecvenței schimburilor economice și comerciale.

Între organizațiile chineze de import și export și contrapartidele acestora din alte țări și regiuni a avut loc o activitate animată. Cele de-a 33-a și 34-a ediții ale Tîrgului pentru mărfuri chineze de export, care au avut loc la Hanceu în primăvara și în toamna anului trecut, s-au bucurat de participarea a zeci de mii de prieteni din străinătate, de chinezi de peste mări și compatrioți chinezi din Hong Kong și Macao. S-au încheiat numeroase tranzacții cu oameni de afaceri din țări prietene ale Asiei, Africii și Americii Latine, precum și cu alte țări și regiuni. Acest tîrg a devenit un important centru comercial internațional, un important canal pentru extinderea de către China a relațiilor ei de prietenie cu popoare și oameni de afaceri din alte țări.

Pentru promovarea prieteniei, comerțului și a schimburilor de experiență, China a organizat, în 1973, expoziții economice și comerciale sau a participat la tîrguri internaționale din 25 de țări ale Asiei, Africii, Americii Latine și Europei. În același timp, șase țări au organizat în China expoziții ale tehnologiei și produselor industriale. China a efectuat schimburi de grupuri de studiu, grupuri de vizitatori și delegații tehnice cu cercuri economice, comerciale și industriale din numeroase țări, pentru o amplă gamă de schimburi în domeniul documentației tehnice.

Comerțul exterior înfloritor al Chinei oglindește importantele realizări chineze în toate domeniile economiei naționale, înfăptuite sub conducerea liniei revoluționare a președintelui Mao și prin adîncirea criticilor aduse lui Lin Biao, prin rectificarea stilului de muncă și prin aplicarea cu conștiinciozitate a liniei generale a partidului, de construire a socialismului după principiul : „Să considerăm agricultura ca bază și industria ca factor conducător". În anul trecut, China a cunoscut un nou an de recolte bune și a realizat mari progrese în industrie, transporturi și în alte domenii. Toate acestea oferă baza materială în vederea unei dezvoltări a comerțului exterior.

Exporturile Chinei în materie de produse agricole și secundare a crescut necontenit, iar în domeniul produselor industriale și miniere creșterea a fost chiar mai mare, cifrîndu-se, în prezent, la peste 6 la sută din totalul exporturilor Chinei. În multe țări și regiuni se vînd foarte bine mașinile-unelte, aparatele și instrumentele de măsurătoare, produsele chimice, aparatele medicale, bicicletele, mașinile de cusut, aparatele de fotografiat și alte mărfuri produse în China. Industria petrolieră a Chinei, într-o dezvoltare rapidă, a asigurat independența țării în domeniul petrolului și chiar un mic excedent pentru export. În ce privește exportul de bunuri fabricate, în special produse ale industriei ușoare, textile și conserve de alimente, precum și produse meșteșugărești, China oferă în prezent un număr mai mare de modele, culori și desene, precum și o calitate și un ambalaj mai bune. Noile sortimente au constituit 25 la sută din totalul mărfurilor expuse la tîrgurile din primăvara și toamna anului 1973, de la Hanceu.

China produce mărfuri în special pentru a satisface cerințele tot mai mari ale pieței interne. Totodată, ea depune eforturi energice pentru a dezvolta schimburile economice cu alte țări. Președintele Mao subliniază : „Poporul chinez dorește cooperare prietenească cu popoarele din toate țările și dorește să reia și să dezvolte comerțul internațional, pentru a dezvolta producția și pentru a promova prosperitatea economică". China a susținut dintotdeauna că țările mari și mici sînt egale. Cînd este vorba despre comerț, ele trebuie să-și respecte reciproc suveranitatea și dezideratele, să respecte principiul egalității, avantajului reciproc și să dea ceea ce au pentru a primi în schimb produsele de care au nevoie, să acorde reciproc atenție cerințelor și capacității lor, astfel încît să înlesnească dezvoltarea economică. Conform acestui principiu, China a depus eforturi pentru a-și întări legăturile de sprijin și ajutor reciproc cu țările socialiste frățești și națiunile prietene din lumea a treia și pentru a-și lărgi schimburile comerciale cu toate celelalte țări și regiuni.

China se bizuie în special pe propriile ei eforturi, folosind resursele ei proprii pentru dezvoltarea producției și înzestrîndu-și întreprinderile cu utilaj fabricat în China. China importă unele utilaje și documentații tehnice noi, necesare pentru înfăptuirea politicii sale de a pune factori străini în slujba Chinei. Ea îmbină învățătura cu inovația, pentru a fi cît mai independentă și pentru a grăbi construirea socialismului.

Din punct de vedere economic, China este o țară în curs de dezvoltare. Deși comerțul exterior se dezvoltă necontenit, iar mărfurile de export cresc de la an la an, China nu poate face încă față cererii de mărfuri, nici în ce privește cantitatea, nici calitatea, nici sortimentele și nici ti-

REFLECTOR

Anchetă

Subcomisia de anchetă a Senatului însărcinată cu anchetarea activităților celor mai mari companii petroliere americane cu prilejul crizei petrolului și-a continuat audierile. Reprezentanții companiilor resping orice acuzație de complot sau utilizare a crizei în scopuri de speculă și cer să li se pună la dispoziție mijloacele de a dezvolta resursele energetice americane.

„American Petroleum Institute" (A.P.I.), organism reprezentativ al companiilor petroliere, publică neîncetat comunicate în care sînt respinse acuzații lansate de senatori.

Majoritatea companiilor se pregătesc să publice rezultatele obținute de ele, în 1973, în domeniul exploatării petrolului și mai ales beneficiile pe care le-au realizat (în creștere, conform previziunilor, cu circa 40 la sută comparativ cu 1972), ceea ce riscă să întețească criticile. Companiile petroliere cumpără pagini întregi ale ziarelor pentru a-și expune situația, pentru a explica din ce cauză stocurile lor sînt uneori mai mari decît cu un an în urmă, în timp ce prețurile cresc și benzina lipsește, pentru a demonstra că au nevoie să realizeze beneficii pentru a putea face investiții.

La Washington, „grupurile de presiune" ale companiilor încearcă să se opună în special instituirii unei taxe asupra suprabeneficiilor în cadrul legii care acordă președintelui Nixon depline puteri pentru a lupta împotriva crizei energetice și în legătură cu care Congresul se va pronunța în curînd.

(După **A.F.P.**)

Chile — situație economică precară

Cel care a putut observa recent activitatea comercială din centrul orașului Santiago, comparînd-o cu anii trecuți, a constatat că volumul desfacerii este de trei ori mai mic decît înainte, iar cumpărătorii provin exclusiv din păturile superioare și mijlocii ale populației. Prețurile la majoritatea bunurilor de consum vitale au crescut în ultimele patru luni, în medie, cu o mie la sută. Grație unei recolte record, sînt ieftini numai cartofii, precum și anumite legume și fructe.

Concedieri masive în toate sectoarele economiei, îndeosebi în industrie și în domeniul prestărilor de servicii, completează imaginea „normalizării", așa cum apare ea ca un țel ideal pentru forțele de extremă dreaptă, care țin în mînă toate pîrghiile puterii.

Consecințele represiunii economice se fac simțite în mare măsură încă de pe acum. Scăderea puterii de cumpărare, care are efecte catastrofale mai ales în rîndurile muncitorilor și funcționarilor, urmează unei restringeri progresive a pieței. Desfacerea stagnează.

În pofida unei situații neobișnuit de favorabile pe piața mondială – prețuri mondiale ridicate la cupru și salpetru – economia chiliană este amenințată acum cu strangularea pe plan intern. O asemenea perspectivă creează tensiuni și lupte interne în sfera de conducere.

(După **Vorwärts** — R.F.G.)

purile cerute. Călăuzindu-se după spiritul Congresului al X-lea al partidului, poporul chinez aplică linia generală : „Să depunem toate eforturile, să ţintim cît mai sus şi să realizăm rezultate mai mari, mai rapide, mai bune şi mai economice, în construirea socialismului". Poporul chinez aplică în continuare linia : „Să ne dezvoltăm economia şi să asigurăm livrările", precum şi linia „Planificare de ansamblu şi aranjamente corespunzătoare". Poporul chinez continuă revoluţia şi promovează producţia, iar pe baza producţiei industriale şi agricole în creştere continuă să dezvolte comerţul exterior şi schimburile economice cu alte ţări, astfel încît să servească mai bine construcţia socialistă a Chinei şi să aducă o contribuţie şi mai mare la promovarea prieteniei cu alte popoare.

AGENŢIA INTERPRESS SERVICE

PREŞEDINTELE JUAN PERON CERE LICHIDAREA TERORISMULUI

(Textul integral al discursului rostit de şeful statului argentinian la posturile naţionale de radio şi televiziune)

„MĂ ADRESEZ tuturor argentinienilor, ca urmare a atacului terorist de la Azul, unde au fost asasinaţi comandantul unităţii, colonelul Camilo Gay, şi soţia sa, unde au fost ucişi cîţiva soldaţi, au fost răniţi un ofiţer şi un subofiţer, iar colonelul Igarzabal a fost luat ca ostatic.

Fapte de asemenea natură demonstrează cu elocvenţă gradul de periculozitate şi de îndrăzneală al grupurilor teroriste care acţionează în provincia Buenos Aires, ca urmare a unei evidente nepreocupări din partea autorităţilor. Guvernul poporului, respectînd Constituţia şi legea, a constatat pînă în prezent o atitudine reţinută din partea conducerii acestei provincii faţă de acţiunile grupurilor de guerrilla, atitudine pe care nimic nu o poate justifica în situaţia actuală a ţării. Noi — Mişcarea justiţialistă — dorim instaurarea păcii şi propovăduim unitatea şi solidaritatea tuturor argentinienilor, care se preocupă în prezent de reconstrucţia şi eliberarea naţională. Însă, totul are limită. Nu mai putem tolera evenimente ca cel de la Azul, care ne demonstrează că ne aflăm în faţa unor adevăraţi duşmani ai ţării, organizaţi pentru a lupta cu tărie împotriva statului, în interiorul căruia s-au infiltrat cu scopuri vădit insurecţionale.

Armata noastră, care şi-a demonstrat ataşamentul faţă de Constituţie şi faţă de lege, merită toate mulţumirile din partea poporului argentinian. În urma atacului terorist de la Azul, poporul trebuie să se simtă lovit în cele mai profunde sentimente patriotice.

Nu este vorba doar de grupuri de delincvenţi, ci de o organizaţie care atacă statul şi instituţiile statale spre a slăbi unitatea poporului argentinian şi a provoca haos. Toate acestea, pentru a pune obstacole în faţa reconstrucţiei şi eliberării ţării. Aceşti delincvenţi, care acţionează alături de un grup de mercenari, îşi desfăşoară acţiunile stimulînd mobiluri politice nemărturisite, dar şi inexplicabile.

În consecinţă, nici guvernul, care a primit aprobarea populară clară şi plebiscitară, nici poporul argentinian, care şi-a demonstrat dorinţa crescîndă de pacificare şi eliberare, nu pot rămîne indiferente în faţa acestor atacuri deschise împotriva hotărîrii lor suverane. Ele nu pot tolera sfidarea deschisă împotriva autorităţii, sfidare care pune în pericol chiar securitatea locuitorilor ţării.

Aceste acţiuni se produc nu întîmplător în anumite regiuni. Fără îndoială, ei se ghidează după incapacitatea şi nehotărîrea autorităţilor locale de a acţiona împotriva lor. Şi, din păcate, după cum se crede, autorităţile au demonstrat o toleranţă vinovată.

În consecinţă, guvernul naţional, pentru a-şi îndeplini sarcina principală, va lua, începînd de astăzi, măsurile cele mai severe pentru a distruge răul din rădăcini, tăind calea de acţiune împotriva puterii şi autorităţii sale, mobilizînd toate mijloacele necesare împotriva acestor grupări teroriste. Mişcarea naţională justiţialistă va mobiliza, de asemenea, efectivele sale pentru a le pune în sprijinul ordinii şi colaborării strînse cu autorităţile desemnate să o menţină. Cer, de asemenea, tuturor forţelor politice, întregului popor, să ia parte activă la apărarea republicii, care este afectată în actualele circumstanţe. Nu este vorba numai de acţiuni politice parţiale, ci de a elimina total acţiunea distrugătoare şi criminală care atentează împotriva existenţei înseşi a patriei şi a instituţiilor sale, adică distruge tocmai ceea ce noi am reuşit să construim. Cer, de asemenea, tuturor muncitorilor o participare activă în acţiunea de apărare a organizaţiilor lor. Aceste organizaţii constituie, de asemenea, obiectul atacurilor elementelor duşmănoase. Fiecare muncitor îşi are responsabilitatea sa în cadrul acestei apărări. Eu am încredere în muncitori, deoarece îi cunosc şi ştiu că ei pot să asigure apărarea, aşa cum au făcut-o pînă acum în toate ocaziile.

A anihila din vreme terorismul reprezintă o sarcină a tuturor aceîora care doresc să trăiască într-o ţară dreaptă, liberă şi suverană".

Juan Peron : „Dorim instaurarea păcii şi propovăduim unitatea şi solidaritatea tuturor argentinienilor" (în imagine — alături de preşedinte, soţia sa, Isabelita Peron, vicepreşedinte al ţării)

l'Unità
ROMA

RECONSIDERĂRI AMERICANO-PANAMEZE

DISCUŢIA dintre Statele Unite şi Panama cu privire la controversa asupra Canalului, întreruptă de multă vreme, după ce a rămas ani îndelungaţi în limitele unei „simple reafirmări a respectivelor puncte de vedere" (după expresia ministrului de externe panamez, Juan Antonio Tack), pare să fi înregistrat un sensibil progres după două călătorii ale ambasadorului special al lui Nixon, Ellsworth Bunker, în mica republică din America centrală. S.U.A. au anunţat, oficial, o „înţelegere de principiu" şi dorinţa lor de a negocia „un acord în vederea revenirii zonei Canalului şi a Canalului însuşi sub suveranitatea panameză".

Restabilirea suveranităţii este revendicarea fundamentală prezentată de Panama în controversa cu Statele Unite, care încă din 1903, datorită unui tratat impus, s-au instalat în zona Canalului, menţinînd acolo trupe proprii — aşa-zisul Southern Command — şi baze militare ; o revendicare care implică abrogarea tratatului respectiv şi a pretenţiilor sale la „valabilitate perpetuă". Din ştirea americană şi din indiscreţiile care o însoţesc se deduce că va fi un nou tratat, de data

aceasta pe un anumit termen, şi că, încă înainte de scadenţa lui, se va trece la o restabilire „treptată" a autorităţii panameze în zonă. „Southern Command", acest „costisitor anacronism, simbol al folosirii negative a puterii militare", cum l-a definit „Wall Street Journal", are zilele numărate. Se ştie prea puţin, în schimb, cu privire la rezultatul discuţiei asupra altor puncte aflate în suspensie şi îndeosebi asupra proiectului pentru construirea unui al doilea canal orizontal, destinat uşurării traficului prin canalul existent. În afară de aceasta, Washingtonul pune accentul asupra perspectivei îndelungate atît în ce priveşte încheierea negocierilor, cît şi transmiterea puterilor.

Atît importanţa spectaculoasă dată ştirii, cît şi reticenţele în această problemă reflectă stilul lui Kissinger care, în afară de faptul că prin Bunker a mobilizat pe unul dintre diplomaţii americani cei mai experimentaţi (Bunker a fost ambasador la Saigon şi acum este în fruntea delegaţiei americane la Geneva), a avut şi anterior prilejul să sublinieze public angajamentul său personal în vederea succesului discuţiei. La fel ca în Vietnam şi Orientul Apropiat, diplomaţia americană dovedeşte, după ani de închistare imobilă, o neaşteptată grabă de a face o cotitură şi o grabă încă şi mai mare de a-şi recăpăta relativul său credit.

Cum se explică această schimbare? Unul dintre motive este că, de altfel ca şi în Vietnam şi Orientul Apropiat, situaţia în Panama riscă să compromită eforturile, întreprinse pe plan global, de a conferi politicii americane o imagine pozitivă. În martie 1973, sesiunea panameză a Consiliului de Securitate al O.N.U., solicitată de generalul Omar Torrijos, şeful regimului progresist din Panama, a marcat un puternic insucces pentru Washington, constrîns să recurgă la „veto" spre a evita o repunere în discuţie la nivel internaţional a privilegiilor sale. Acum, problema este înscrisă pe ordinea de zi a întîlnirii dintre Kissinger şi miniştrii de externe din America Latină, care va avea loc în luna februarie în Mexic ; un gest capabil să reducă acest handicap a fost, evident, considerat indispensabil.

Un al doilea şi mai precis motiv îl constituie tocmai proiectul care prevede construirea celui de-al doilea canal. Realizarea lui este considerată la Washington ca şi mai urgentă, după contactele pe care Torrijos le-a stabilit cu unele ţări socialiste şi ţări ale „lumii a treia", după preferinţa manifestată de noii conducători panamezi faţă de un canal „internaţional", care să funcţioneze „cu contribuţia tuturor şi în interesul tuturor". Al treilea, dar nu ultimul motiv, este că, în ultimele luni, a eşuat în Panama cea mai făţişă şi mai concretă tentativă făcută pînă acum de oligarhie pentru a înlătura, printr-o acţiune „de tip chilian", regimul instituit în 1968 prin lovitura de stat a militarilor progresişti. Momentul de cotitură s-a înregistrat în octombrie, cînd Torrijos a subliniat ferm orientarea revoluţionară a guvernului său şi a avertizat pe conducătorii mişcării că, dacă ar încerca vreo acţiune, un singur avion ar fi suficient pentru a-i deporta în Florida, în „paradisul reacţionarilor latino-americani falimentari".

Ştirea americană referitoare la Canal reprezintă, deci, un important succes pentru noul regim panamez. Panama intră în 1974 cu sorţi buni de izbîndă. Descoperirea unor vaste şi bogate zăcăminte de cupru în provincia muntoasă Chiriqui şi existenţa aproape sigură a unor zăcăminte de petrol pe coasta Atlanticului promit un destin economic diferit de cel al unei „ţări utile pentru dezvoltarea serviciilor", aşa cum a fost pînă acum. Perspectiva unei redobîndiri a Canalului sporeşte ponderea politică a statului Panama. La aceste evenimente noi se adaugă călătoria lui Torrijos în Peru şi Argentina.

Ennio Polito

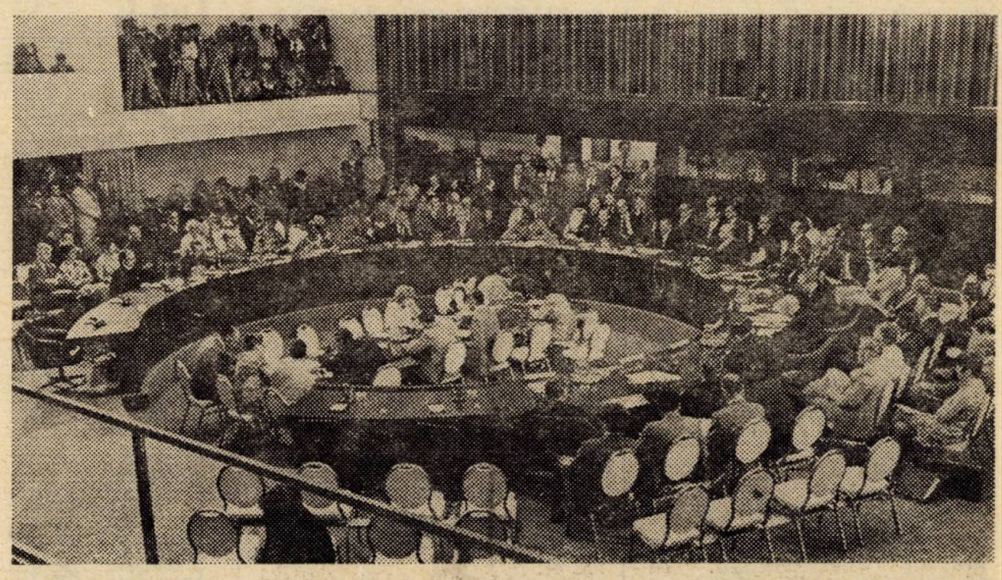

În martie 1973, sesiunea panameză a Consiliului de Securitate al O.N.U : a fost un moment de răscruce în relaţiile dintre Panama şi S.U.A.

PROFIL

HUSSEIN IBN TALAL

regele Iordaniei

Descendent al dinastiei haşemite, regele Hussein s-a născut la 14 noiembrie 1935, la Amman, fiind fiul cel mai mare al regelui Talal şi al reginei Zein, nepot al lui Abdullah, primul rege al Iordaniei, şi strănepot al regelui Hussein, conducătorul revoltei arabe din 1916. Şi-a făcut studiile mai întîi la Colegiul Islamic din Amman, apoi, timp de doi ani, la Colegiul Victoria din Alexandria (Egipt). Între 1951 şi 1953, a frecventat, în Marea Britanie, Colegiul Harrow şi Academia militară Sandhurst.

A devenit rege al Iordaniei la 11 august 1952 — la vîrsta de numai 17 ani —, iar la 2 mai 1953 s-a urcat pe tron.

Sub conducerea regelui Hussein, în Iordania au fost întreprinse eforturi susţinute pentru dezvoltarea economiei naţionale şi a tuturor celorlalte sfere de activitate, pentru punerea în valoare a resurselor naturale ale ţării. Pe plan extern, Iordania a militat pentru realizarea unităţii arabe, pe baza libertăţii şi egalităţii în drepturi. Iordania se pronunţă pentru soluţionarea conflictului din Orientul Apropiat în conformitate cu rezoluţiile Consiliului de Securitate al O.N.U., fiind unul dintre participanţii la prima fază a Conferinţei de pace de la Geneva, şi insistă pentru restaurarea drepturilor depline ale poporului palestinian. Mai ales în ultimii ani, Iordania a întreprins numeroase acţiuni pentru strîngerea legăturilor sale cu diferite ţări ale lumii. Printre numeroasele călătorii efectuate de regele Hussein în străinătate, menţionăm turneul diplomatic din toamna anului 1967, care a cuprins Turcia, U.R.S.S., Egipt, Algeria, Marea Britanie, R.F.G. şi S.U.A. şi vizitele din decembrie 1970 la Riad, Cairo, Washington, Londra şi Bonn.

În virtutea constituţiei ţării, regele Hussein este şi comandant suprem al armatei iordaniene. Are brevet de pilot pentru toate tipurile de avioane, inclusiv elicoptere şi avioane cu reacţie. Din prima căsătorie are o fată, prinţesa Aliya. Mai are patru copii: prinţul Abdullah, prinţul Feisal, precum şi două gemene, prinţesele Aisha şi Zein. Regele Hussein este autorul a două cărţi: una autobiografică publicată în 1962, şi alta cu privire la rolul Iordaniei în conflictul din iunie 1967, apărută în 1968.

POSTA REDACȚIEI

Ancheta „Le Canard enchaîné"

Vlad Popa, București. Furtunoasa dezbatere parlamentară din ajunul vacanței de iarnă („Lumea" nr. 2/1974, p. 18) a reprezentat unul din momentele importante în evoluția afacerii sistemului de ascultare instalat la noul sediu al săptămînalului francez „Le Canard enchaîné". Ca urmare a acțiunii în justiție intentată de direcția publicației, judecătorul Alain Bernard continuă să efectueze instrucția cazului. Nu fără dificultăți. Presa continuă să desfășoare, la rîndu-i, anchete și să publice comentarii. Astfel, luni 7 ianuarie, săptămînalul „Le Point" publica rezultatul unor cercetări proprii, incluzînd identificarea categorică de către portăreasa imobilului din strada Saint-Honoré a unuia din falșii lucrători, în persoana inspectorului Georges Laborde de la D.S.T. (Direcția Supravegherii Teritoriului), declarație pe care martora a repetat-o de altfel, în aceeași seară, la postul de radio „Europa 1". A doua zi, judecătorul a avut întrevederi nu numai cu autorii articolului din „Le Point", dar și cu inspectorul Laborde. Potrivit legii, datele instrucției nu sînt date publicității, iar Laborde a reușit să evite pe ziariști.

Fapt este că, încă de la 19 decembrie, directorul D.S.T., Henri Biard, adresase judecătorului Alain Bernard trei scrisori — una pentru a-l informa că un alt inspector implicat este „actualmente în acțiune" și deci nu se va putea prezenta; o a doua în care — invocînd prevederile unor decizii, din 1951 și 1952, ale unui decret din 1964 privitoare la apărarea națională și ale unui articol din Codul penal privitor la informarea unor persoane necalificate asupra misiunilor cu caracter secret — refuza cererea judecătorului de a i se comunica dacă persoanele figurînd în lista publicată de „Le Canard enchaîné" fac într-adevăr parte din efectivele D.S.T.; o a treia, purtînd mențiunea „confidențial — apărare" nu a putut fi, din această cauză, pusă la dosarul instrucției. În schimb, declara agenției „France Presse" un înalt și autorizat funcționar al instituției, conducerea D.S.T., adică directorul și principalii săi trei colaboratori, este gata să depună mărturie în afacerea microfoanelor de la „Le Canard enchaîné". (Directorul și un director adjunct au și făcut-o la 9 ianuarie).

În ceea ce privește personalitățile participante la dezbateri, surpriza a constituit-o intrarea în arenă a fostului director al D.S.T. (noiembrie 1944—decembrie 1958) — mai mult, a creatorului ei — Roger Wybot. Mai întîi, printr-o declarație făcută ziarului „L'Aurore" (22 decembrie), apoi la postul de radio „Europa 1" (24 decembrie), unde declara, între altele: „Asemenea acțiuni nu fac parte din misiunile normale ale D.S.T. Deci, dacă în mod extraordinar D.S.T. este amestecată în istoria asta, înseamnă, într-adevăr, că a primit un ordin superior de a efectua o operație pentru care părea mai calificată, date fiind mijloacele tehnice de care dispune". Referindu-se, însă, la stîngăciile comise de pseudo-muncitorii care lucraseră la instalația ocultă din str. Saint-Honoré, Wybot nu excludea ipoteza unei acțiuni întreprinse de un „serviciu paralel". În timp ce ziariștii își puneau încă întrebări în legătură cu motivările subitei reapariții a lui Wybot în actualitate — cu atît mai mult cu cît, atacat el însuși pe vremea cînd conducea D.S.T., era cunoscut pentru rezerva lui impasibilă — în timp, deci, ce ziariștii își puneau încă întrebări, „Paris-Match" apărea la 12 ianuarie cu trei pagini compacte de convorbire cu Wybot. Despre organismul creat de el, Wybot vorbește cu neascunsă mîndrie. Dar, printre evocări nostalgice, apar conturul precis și limitele sarcinilor D.S.T.: „Nicicum n-aș fi acceptat o asemenea treabă. Și, dacă s-ar fi insistat, aș fi plecat cu scandal. Operațiile de poliție generală și de politică internă nu ne priveau întru nimic. Dacă s-ar ajunge ca D.S.T. să apară ca realizatorul «sonorizării» de la «Le Canard enchaîné», aș deplînge și aș condamna faptul". De altminteri, Wybot are intenția să relateze în Memoriile sale cum a fost D.S.T. deviată de la veritabila ei misiune: „În 1973 am ieșit la pensie, mă simt deci dezlegat...", spune el.

Așadar, misterul din str. Saint-Honoré n-a fost elucidat.

Marin Orișanu, Slatina. În 1972, Polonia a urcat în ierarhia exportatorilor de nave — potrivit datelor furnizate de Anuarul Lloyd's — de pe locul 10 pe locul 6. Ea a lansat la apă, în anul menționat, 58 de nave cu un tonaj general de 499 000 tdw., producția vaselor pentru firme străine crescînd, față de anul precedent, cu 68,6 la sută. Ponderea exportului de nave s-a ridicat, astfel, la 86 la sută din totalul producției poloneze de nave, un loc deosebit revenind exportului de pescadoare. Astfel, în 1972, Polonia a livrat în străinătate 19 asemenea nave, cu un deplasament total de 82 000 tdw., adică de două ori mai mult decît tonajul acestui gen de vase realizat pe șantierele navale din S.U.A. sau Spania. Primele locuri între importatori de nave poloneze revin U.R.S.S., Norvegiei și Franței.

Dan Lucian Picu, Brașov; Pavel Păcuraru, com. Zăul de cîmpie, jud. Mureș. După cum ați putut constata citind nr. 5, revista noastră a scris despre ceea ce s-a întîmplat în arhipelagul Paracel. Arhipelagul Paracel, cunoscut în limba chineză sub numele Hsisha, ceea ce înseamnă „nisipurile occidentale", este alcătuit din aproximativ 20 de insulițe și recifuri de corali, împrăștiate pe o suprafață de 90 mile lungime de la est la vest și 80 mile lățime de la nord la sud. Centrul lui este situat la aproximativ 90 mile sud-est de insula Hainan, aparținînd Chinei. Grupul de insule Spratly, cunoscut în chineză sub numele de Nansha, ceea ce înseamnă „nisipurile sudice", cuprinde mai multe bancuri de nisip și insulițe în Marea Chinei de sud. Harta alăturată este reprodusă din „Le Monde". În legătură cu cealaltă întrebare — numărul victimelor războiului din octombrie dintre Egipt, Siria și Israel — diferite surse indică cifre diferite, așa cum ați constatat și dv.

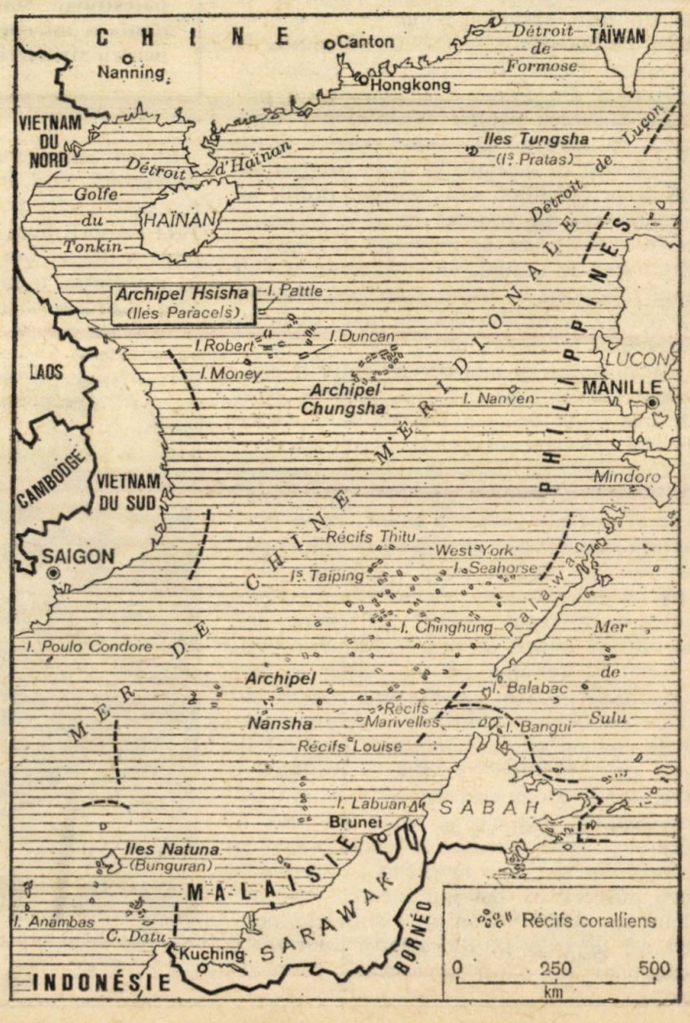

Clauza națiunii celei mai favorizate

Enachie Oancea, com. Stănileşti, jud. Vaslui ; Gil Valer, Călăraşi, jud. Ialomiţa ; Mihali Toader Titiani, Borşa, jud. Maramureş ; Eva Löb, Bucureşti. Prezentă pentru prima dată în cadrul acordului comercial anglo-francez din 1860, **clauza naţiunii celei mai favorizate** defineşte un principiu al relaţiilor economice dintre state, conform căruia acestea îşi acordă reciproc acelaşi tratament comercial, identic celui pe care fiecare din părţi îl aplică faţă de oricare alt terţ. Mai concret, dacă o ţară A este legată prin clauza naţiunii celei mai favorizate de către o altă ţară B, ea va fi obligată să acorde acesteia un tratament comercial identic cu cel aplicat unei alte ţări C, în cazul în care faţă de aceasta din urmă a luat o serie de măsuri de natură a sprijini pătrunderea produselor din ţara C pe piaţa ţării A, cu alte cuvinte să ia măsuri similare şi pentru produsele ţării B. În acelaşi timp, ţările B şi C sînt obligate să procedeze într-un mod asemănător. În cadrul GATT, ţările membre sînt legate, toate între ele, prin clauza naţiunii celei mai favorizate — care constituie principiul fundamental al colaborării în această organizaţie.

Mai pe scurt, clauza naţiunii celei mai favorizate presupune un tratament comercial pe bază de reciprocitate. Acest fapt explică interesul de a primi un tratament comercial pe baza clauzei naţiunii celei mai favorizate, întrucît, în caz contrar, o ţară nu poate beneficia pentru produsele sale de reducerile de taxe vamale şi netarifare convenite şi deci de facilităţile respective pentru promovarea exporturilor proprii.

De la ţară la ţară, acordarea clauzei naţiunii celei mai favorizate altei ţări este de competenţa organelor guvernamentale sau a organelor parlamentare. De pildă, în cazul unor ţări vest-europene, acest lucru revine organelor guvernamentale, iar în cazul S.U.A. organismului parlamentar — Congresul. Acordarea de către S.U.A. a clauzei naţiunii celei mai favorizate ţărilor socialiste europene este cuprinsă ca un punct în cadrul proiectului de lege asupra comerţului pe care Administraţia americană l-a introdus în Congres. (Despre această lege am scris în cadrul acestei rubrici din nr. 48, 1973).

Clauza naţiunii celei mai favorizate presupune tratament reciproc egal. Este evident, în aceste condiţii, că un asemenea tratament este pe deplin pertinent în relaţiile dintre parteneri egali din punct de vedere economic. În prezent, se ştie că, pe plan mondial, există ţări dezvoltate şi ţări mai puţin dezvoltate din punct de vedere economic. Este normal, deci, ca în relaţiile dintre aceste ţări să se statueze un tratament comercial care să favorizeze ţările mai puţin dezvoltate, în vederea progresului lor economic. Acestui deziderat îi răspunde instituţionalizarea sistemului preferinţelor vamale generalizate pentru produsele manufacturate ale ţărilor în curs de dezvoltare, care introduce un nou principiu al relaţiilor economice între state, bazat nu pe reciprocitate, ci pe nereciprocitate în favoarea ţărilor mai puţin dezvoltate.

În acest sens, clauza naţiunii celei mai favorizate îşi păstrează caracterul de principiu general de bază, precum şi valabilitatea şi aplicabilitatea în relaţiile dintre ţările cu niveluri relativ similare de dezvoltare economică, adică între ţările dezvoltate sau între ţările în curs de dezvoltare. În comerţul mondial, pe segmentul de relaţii dintre ţări în curs de dezvoltare şi ţări dezvoltate, clauza naţiunii celei mai favorizate îşi pierde, însă, temporar, aplicabilitatea, făcînd loc tratamentului preferenţial, în cadrul căruia ţările avansate acordă, în privinţa unor produse, facilităţi comerciale ţărilor mai puţin dezvoltate, fără a aştepta din partea acestora reciprocitate într-o atare direcţie. Pe acest flux al comerţului mondial, clauza naţiunii celei mai favorizate ar urma să-şi recapete valabilitatea şi aplicabilitatea în momentul în care decalajele economice dintre ţările avansate şi ţările în curs de dezvoltare se vor fi diminuat îndeajuns, încît sistemul preferinţelor generalizate să nu-şi mai găsească sensul şi obiectul.

Emil Duţu, Bucureşti. În cadrul acestei rubrici din nr. 5 a.c. am publicat un grafic care răspunde întrebării dv. privind ponderea diferitelor zone ale lumii în exploatarea şi consumul de petrol. Celorlalte întrebări pe care ni le adresaţi, încercăm să le răspundem tot printr-o serie de grafice. Este adevărat că între problemele care preocupă oamenii de ştiinţă (şi nu numai pe ei) în legătură cu „criza de energie" nu se află numai descoperirea unor noi resurse energetice, ci şi sporirea randamentului de transformare a energiei potenţiale în forme utilizabile. **Graficul din dreapta** reprezintă, pe de o parte, soluţii ale prezentului, pe de altă parte, soluţii ale viitorului. După cum se poate observa, în etapa actuală numai o redusă cantitate din energia potenţială este transformată în forme utilizabile. **Graficul de jos** (reprodus după „Le Monde") înfăţişează consumul zilnic de energie, de-a lungul istoriei umane. După cum se poate observa, proporţia destinată alimentaţiei — foarte mare în primele faze ale dezvoltării omului — s-a redus simţitor, astăzi cea mai mare parte fiind utilizată pentru transport şi activităţi industriale.

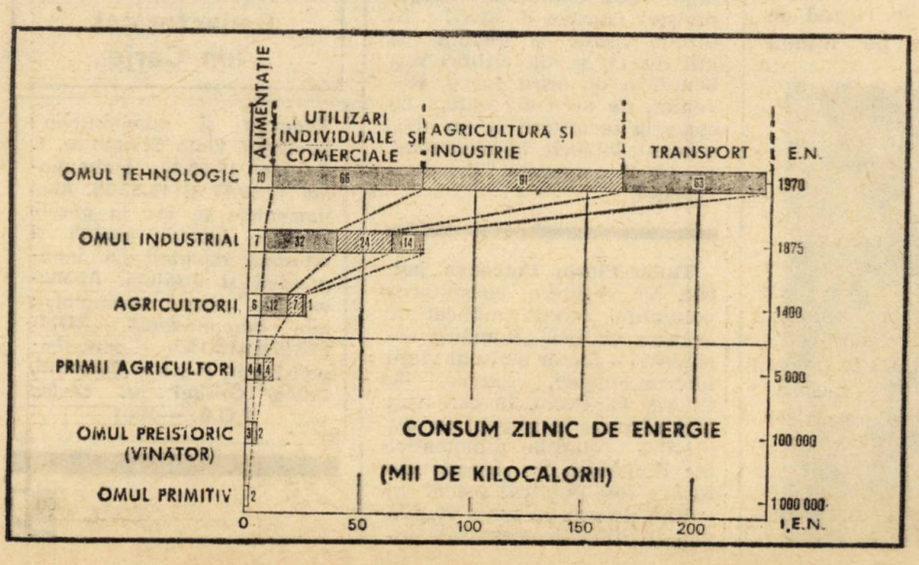

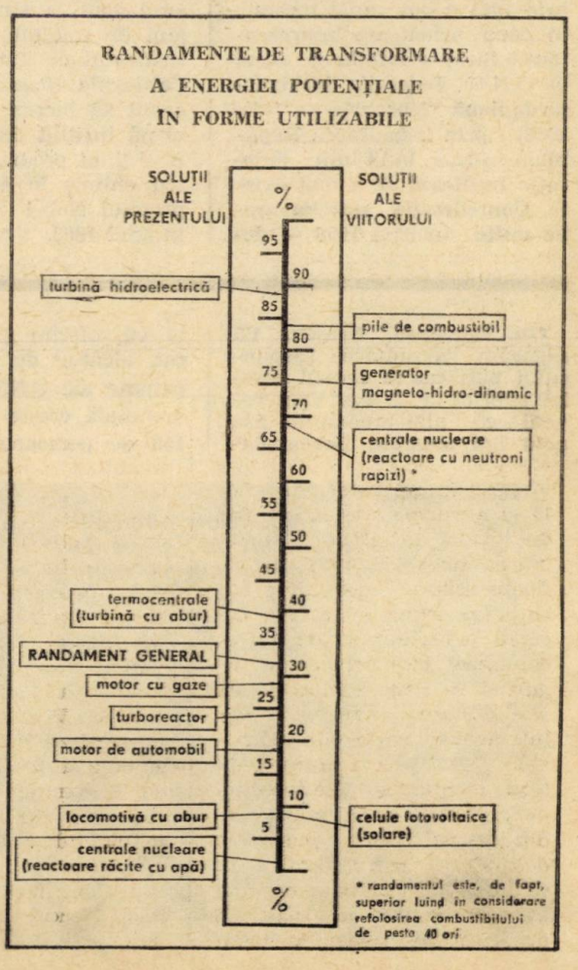

POSTA REDACȚIEI

Aftenie Bostan, Tulcea ; Aurel Iliescu, București ; Constantin Crăciun, com. Pîngărați, jud. Neamț. Articolele publicate în nr. 4 și 5 ale revistei au răspuns, sperăm, multor întrebări pe care ni le-ați adresat în legătură cu uniunea tunisiano-libiană. Vă oferim, în acest număr, unele informații de ordin militar. Libia numără 2,1 milioane locuitori ; bugetul său militar — 120 milioane dolari (în 1972) ; armata terestră — 20 000 soldați ; forțe navale — 2 000 de oameni ; forțe aeriene — 3 000 de oameni ; Libia are în dotarea forțelor sale aeriene 98 avioane „Mirage". Populația Tunisiei (țară cu un teritoriu mult mai redus) este de 5 360 000 locuitori ; bugetul militar — 28 milioane dolari ; forțele armate — 24 000 de oameni, dintre care 20 000 în armata terestră, în cadrul căreia se află un batalion de care de luptă ușoare de tipul „AMX-13" ; forțele navale și aeriene cuprind fiecare cîte 2 000 de oameni.

În ceea ce privește precedentele uniuni ale statelor arabe, iată, pe scurt, cîteva date : uniunea dintre Egipt și Siria (februarie 1958 — septembrie 1961), cunoscută sub numele de **Republica Arabă Unită** ; lovitura de stat militară din Siria din 28 septembrie 1961 a pus capăt uniunii, în luna următoare reprezentanții Siriei reluîndu-și locul la O.N.U. **Federația irakiano-iordaniană** (februarie — iulie 1958) ; prin instaurarea Republicii în Irak, la 14 iulie, federația încetează de a mai exista. **Confederația statelor arabe unite** (martie 1958 — decembrie 1961), formată din Egipt, Siria și Yemen. **Uniunea republicilor arabe** (aprilie 1971) între R.A.U., Siria și Libia. Au mai existat și alte proiecte: între R.A.U., Siria și Irak (aprilie — iulie 1963), R.A.U. și Irak (mai 1964 — iulie 1968 ; un consiliu prezidențial întrerupt prin lovitura de stat din Irak, din iulie 1968), între Egipt și Libia (august 1972 — proiectul prevede crearea unui stat unificat, în urma unui lung proces, a cărui durată nu a fost precizată).

Teodor Săiceanu, Blaj. Ne cerem scuze pentru răspunsul întîrziat. Avem în vedere publicarea unui articol pe tema propusă de dv. În legătură cu celelalte întrebări, după cum ați putut constata din răspunsurile adresate altor cititori în numerele anterioare ale revistei, nu dispunem de informații suplimentare celor publicate.

Mișu Ardeleanu, Vatra Dornei. Cunoscutul om de știință american Linus Carl Pauling locuiește în La Jolla, statul California. S-a născut la Portland, statul Oregon, în anul 1901, a studiat la colegiul de stat din Oregon și la Institutul de Tehnologie din California (Passadena). A început să lucreze la acest din urmă institut din anul 1922. A obținut premiul Nobel pentru chimie în anul 1954, iar premiul Nobel pentru pace în anul 1962.

Gh. Berceanu, Brașov. Vă sugerăm consultarea răspunsului publicat în cadrul acestei rubrici nr. 2. a.c. Vom reveni cu alte amănunte, așa cum am anunțat. Deocamdată vă, oferim graficul alăturat, alcătuit de forurile competente ale O.N.U. : populația mondială crește în ritmul de 150 de persoane pe minut.

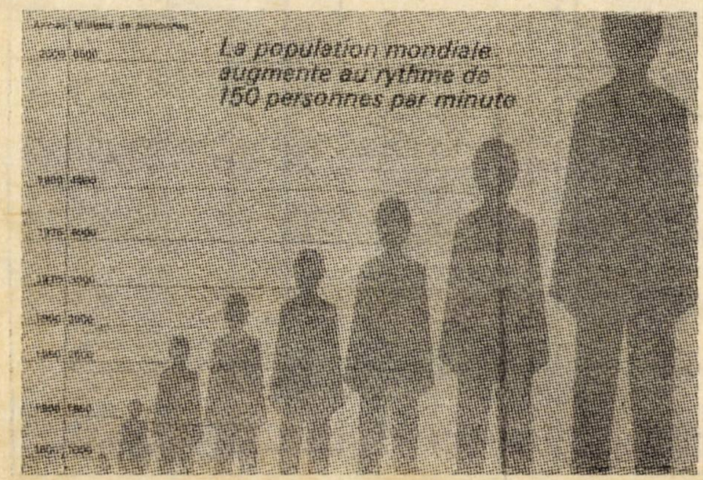

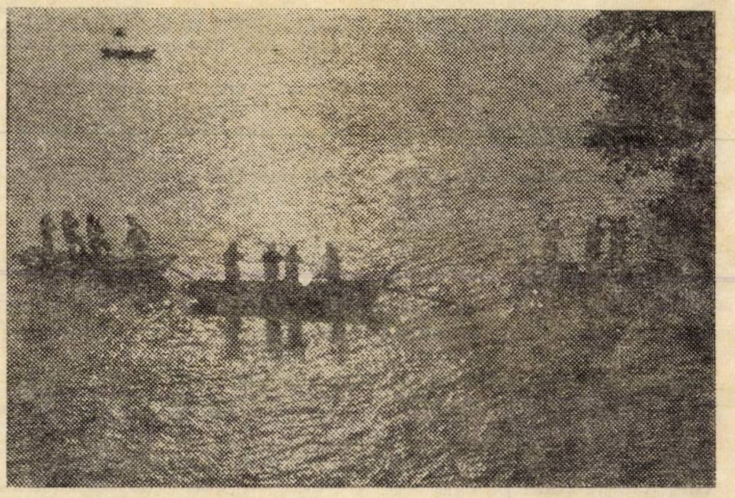

Traian Caramatescu, Ostrovu-Mare, com. Gogoșu, jud. Mehedinți. 1. Statele Unite au acordat clauza națiunii celei mai favorizate Poloniei și Iugoslaviei, în urmă cu cîțiva ani.

2. Consultînd articolele despre situația din Orientul Apropiat publicate în nr. 45/1973 — 5 a.c., precum și hărțile apărute, veți găsi informații despre armata a III-a egipteană, încercuită de forțele israeliene, și despre forțele israeliene aflate pe malul occidental al Canalului Suez.

3. În legătură cu frontul Fuțien, am publicat un amplu răspuns în cadrul acestei rubrici, din nr. 25/1973. În imaginea alăturată, transmisă de agenția China Nouă : militari chinezi antrenîndu-se într-o regiune a provinciei Fuțien.

Costea Petru, Bistrița, jud. Bistrița-Năsăud. Articolul trimis de dv. este interesant ; ne pare rău, însă, că nu îl putem publica, întrucît despre problema respectivă s-a scris în detaliu.

Mircea Paicu, șos. Ștefan cel Mare, nr. 6, București, tel. 11.60.21 dorește să **cumpere** nr. 3 al revistei, din anul curent. Vă sugerăm consultarea răspunsului adresat cititorului **M. Popescu,** tot din **București,** publicat în nr. 4 al revistei, care ne semnalase fapte asemănătoare. Tirajul revistei noastre a sporit în ultima vreme și sperăm că atît dv. cît și alți cititori veți beneficia de acest lucru. Revenim, de această dată, cu sugestia recurgerii la un abonament, întrucît, în acest mod, vă va fi asigurată primirea revistei.

Tudor Florin, Potcoava, jud. Olt. Vă sugerăm consultarea volumului recent publicat de Editura politică „România socialistă — factor activ al vieții internaționale", semnat de George G. Potra, în care veți găsi răspuns la întrebările dv. privind relațiile diplomatice ale României. În aceeași editură a fost publicat recent un volum despre prezența României în diferite organisme internaționale, care vă poate fi util pentru elucidarea nelămuririlor. Acest răspuns se adresează și Comitetului executiv al Consiliului popular Trifești, jud. Neamț.

LUMEA

săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Socialistă România

Redactor-șef Ion Cârje

Redacția și administrația : București, Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.10. Internațional 17.69.87 și 18.53.55. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Abonamentele pentru străinătate : prin intreprinderea „ROMPRESFILATELIA" — serv. Import-Export Presă — București, Calea Griviței nr. 64–66, P.O.B. — 2001

C.P.C.S.

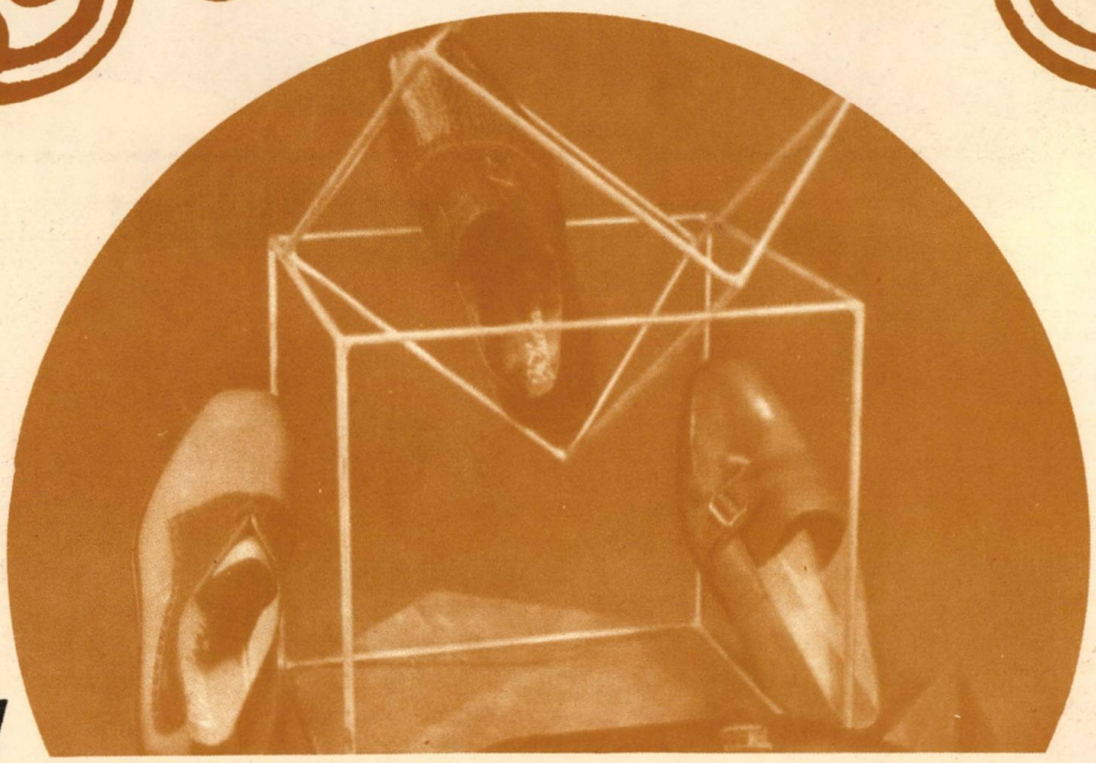

partizan

încălţămintea realizată de fabrica

„PARTIZANUL"

Bacău

uşoară, comodă, durabilă, cu aspect plăcut,

pentru

bărbaţi şi copii pentru toate

vîrstele pentru toate gusturile

PINA LA

30%

Reducerea pretului de vînzare cu amănuntul

IMPERMEABILE

TRICOTAJE

STOFE

ROCHII

TIRGUL DE IARNA

14 IANUARIE – 24 FEBRUARIE 1974

PALTOANE • TAIOARE • PANTALONI • CANADIENE • CONFECȚII

TESĂTURI DE BUMBAC • CĂCIULITE • FULARE • BASMALE

Lei 2

IMPERMEABILE, STOFE

TRICOTAJE

Nr. 7 7 februarie 1974

LUMEA

Corespondențe din:

HAVANA • BEIRUT

ROMA • ATENA

S.U.A.

Mesajul la „Starea Uniunii“

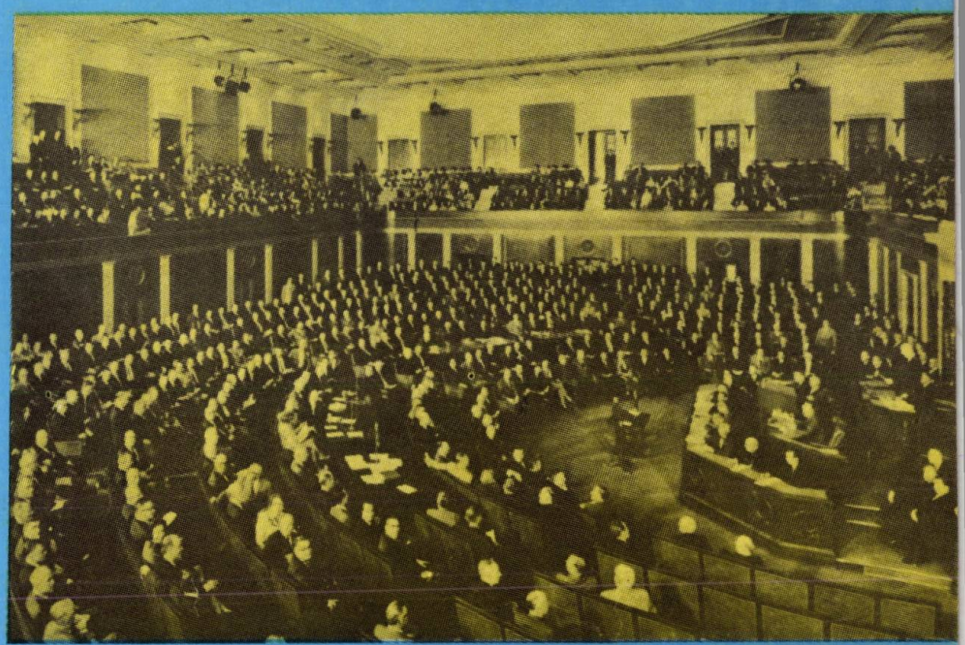

UEZ

raseele dezangajării

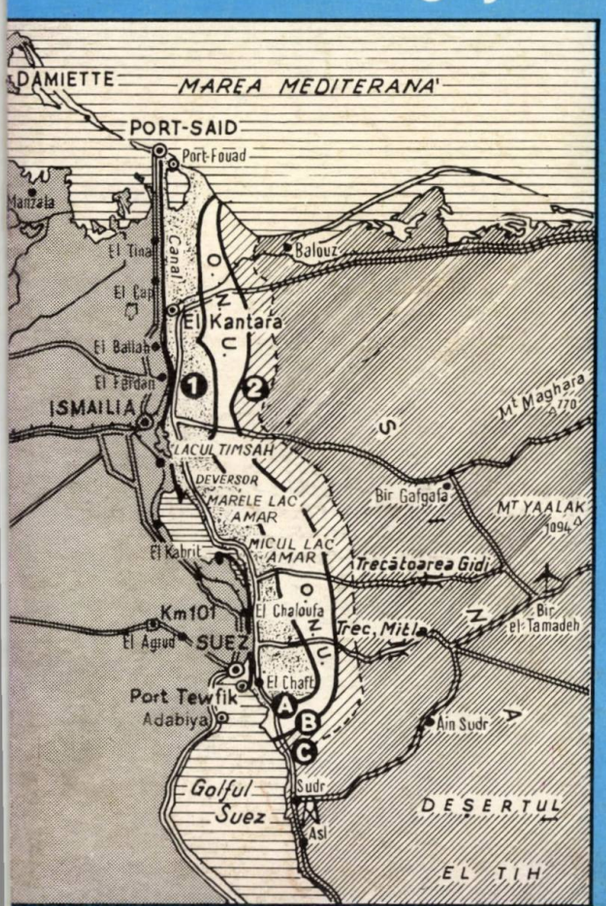

AMERICA LATINĂ

Meditație sub un sombrero

U.R.S.S.

La Kama (Republica Autonomă Tătară) se construiește o ma
uzină de automobile. În imagine, primele lucrări la ateliere
de asamblat

R. P. D. COREEAN

O nouă secție, complet automatizată, la Uzina de tractoare d
Phenian

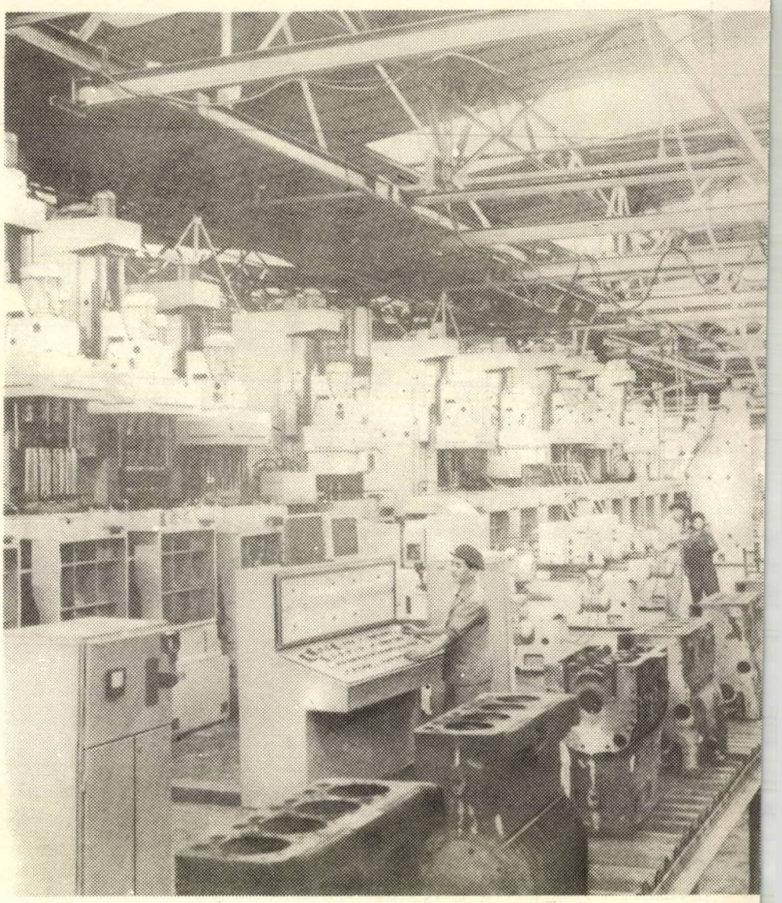

DIN ȚĂRILE SOCIALISMULUI

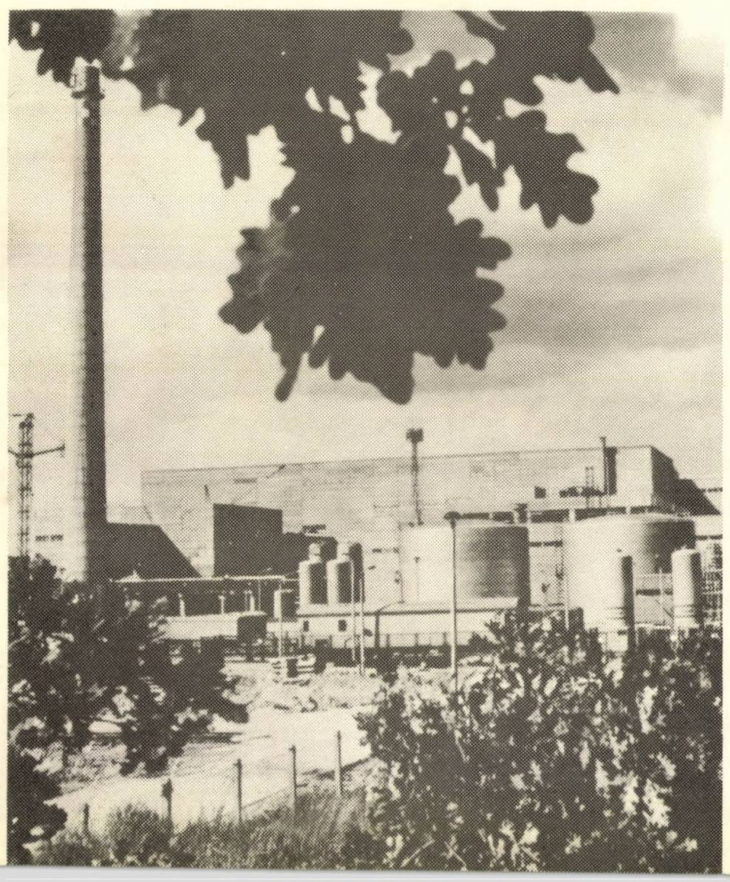

R. D. GERMANĂ

Recent, a fost pusă în funcțiune cea de-a doua centrală de
energie nucleară a R.D. Germane, „Bruno Leuschner", din ți-
nutul Rostock, care va atinge o capacitate instalată de 3 520 MW

R. P. BULGA

Lucrări avansate pe șantierul noii Fabrici de sodă calcinată
Devnya, districtul Varna

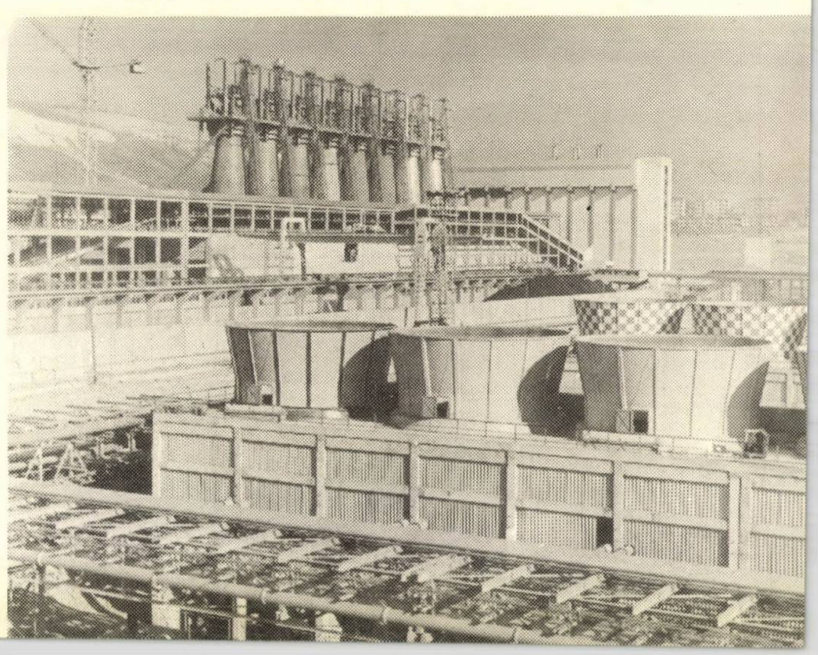

LUMEA

7 (537)

7 februarie 1974

ARTICOLE, CORESPONDENȚE

René Maheu : U.N.E.S.C.O. și cooperarea europeană. Convorbire realizată de Corneliu Vlad 2

Noi puncte de reper în dezvoltarea colaborării româno-arabe. Crăciun Ionescu 3

Orientul Apropiat. Precizări și clarificări de poziții. Rodica Georgescu 4

Havana. Convorbirile cubanezo-sovietice. Mihai Fabian 5

Turneul asiatic al președintelui Tito. Simion Morcovescu 6

Atena. Primele „acte constituționale". Ion Badea 7

Roma. „Nori imprevizibili". Radu Bogdan 8

Damascul – un „vechi oraș nou". Mioara Georgescu 9

Washington. Mesajele prezidențiale și „Starea economică a Uniunii". Mihai Matei 10

Viena. Socialiștii se pregătesc de Congres. Vasile Crișu 11

Consecințele crizei petrolului și conferințele energetice. Ilie Șerbănescu 12

DOCUMENTAR

Libia. Dumitru Constantin 14

REPORTAJ PE GLOB

Meditație sub un sombrero. Anca Voican 16

DIN ACTIVITATEA PARTIDELOR COMUNISTE ȘI MUNCITOREȘTI

Conferința de la Bruxelles. N. Popescu-Bogdănești 18

1 000 + 1 20–21

POLEX

Fișier de politică externă : Diplomatice (I) 22

SERIAL

Biografia dramatică a petrolului (VI) 23

„Mannix sînt eu !" 25

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA STRĂINĂ

Le Monde, U.S. News and World Report, Agenția France Presse, Jeune Afrique, Agenția Interpress Service 26–29

PROFIL

Poul Hartling, primul ministru al Danemarcei 29

POȘTA REDACȚIEI 30–32

PE COPERTA I

În stînga : **Harta dezangajării militare la Suez ;** în dreapta, sus : **Camera Reprezentanților a S.U.A. ;** în dreapta, jos : **„Mersul umanității", frescă de Siqueiros.**

SAPTAMINA

30 ianuarie – 5 februarie

miercuri

– S-a încheiat vizita oficială pe care Maiestatea Sa Regele Hussein Ibn Talal al Regatului Hașemit al Iordaniei a întreprins-o în România, la invitația președintelui Consiliului de Stat, Nicolae Ceaușescu.

– La Belgrad a fost dat publicității comunicatul referitor la vizita oficială în **India** a președintelui **Iosip Broz Tito.**

– Ephraim Katzir, președintele Israelului, a încredințat actualului premier, Golda Meir, sarcina constituirii – după alegerile parlamentare de la 31 decembrie 1973 – **a noului guvern israelian.**

– Regele Baudoiun a semnat hotărîrea de dizolvare a parlamentului belgian. Prin aceasta, se realizează condițiile constituționale de organizare, în intervalul de 40 de zile, a noi alegeri generale.

joi

– Președintele Algeriei, Houari Boumediene, a cerut secretarului general al O.N.U., Kurt Waldheim, convocarea unei sesiuni extraordinare a Adunării Generale a O.N.U. pentru examinarea problemei crizei energetice mondiale, precum și a aprovizionării cu materiile prime de bază.

– La Budapesta au avut loc convorbiri între Jenő Fock, președintele Consiliului de Miniștri al R.P. Ungare, și **Horst Sindermann,** președintele Consiliului de Miniștri al R.D. Germane.

– Guvernele **R.P.D. Coreene** și **Libiei** au hotărît să stabilească relații diplomatice la nivel de ambasadă.

– S-a încheiat, la Tokio, Convenția anuală a Partidului Socialist din Japonia.

– La Ulan Bator s-a anunțat oficial că, în urma convorbirilor desfășurate la Londra între împuterniciți ai **guvernelor Mongoliei** și **R.F. Germania,** cele două țări au hotărît să stabilească relații diplomatice la nivel de ambasadă.

vineri

– La Cairo a avut loc o întrevedere între președintele Republicii Arabe Egipt, Anwar Sadat, și Yasser Arafat, președintele Comitetului Executiv al Organizației pentru Eliberarea Palestinei.

– A sosit la Hanoi, la invitația M.A.E. al R.D. Vietnam, o **delegație** a reprezentanților celor patru țări membre ale Comisiei internaționale de control și supraveghere (C.I.C.S.).

– Președintele S.U.A., Richard Nixon, a remis liderilor celor două Camere ale Congresului tradiționalul Mesaj cu privire la Starea Uniunii.

sîmbătă

– O delegație a P.C. din Spania, condusă de Santiago Carrillo, secretar general al partidului, **a sosit la Havana, într-o vizită în Cuba,** la invitația C.C. al P.C. din Cuba.

– **Iosip Broz Tito, președintele R.S.F. Iugoslavia, și-a încheiat vizita oficială în Bangladesh.** A fost dat publicității un comunicat comun.

– Prin decret prezidențial, **Mohamed Hassanein Heykal, redactor șef al ziarului „Al Ahram", a fost numit consilier pentru presă al președintelui Anwar Sadat.**

– Președintele **Richard Nixon** a prezentat Congresului **raportul economic anual.**

duminică

– La Tripoli și-a deschis lucrările prima conferință africană asupra industriei petrolului, organizată sub auspiciile Comisiei Economice pentru Africa a Națiunilor Unite (C.E.A.)

– Președintele Siriei, Hafez Assad, și-a încheiat vizita întreprinsă la Riad, în cadrul căreia a avut convorbiri cu regele Arabiei Saudite, Feisal, precum și cu alte oficialități ale țării gazdă, **în legătură cu probleme privind evoluția situației din Orientul Apropiat.**

– Guvernul american a remis țărilor invitate la **Conferința asupra problemelor energiei,** convocată pentru 11 februarie la Washington, o notă în care este expus punctul de vedere al Casei Albe asupra ordinii de zi.

– Aldo Moro, ministrul italian al afacerilor externe, și omologul său saudit, Omar El-Sakkaf, au convenit, în cursul convorbirilor avute la Djeddah, **asupra unui acord bilateral în domeniul petrolului.**

luni

– A fost dată publicității Declarația comună sovieto–cubaneză, în urma vizitei oficiale de prietenie în Cuba (28 ianuarie–3 februarie) a lui Leonid Brejnev, secretar general al C.C. al P.C.U.S.

– Trupele israeliene și-au încheiat retragerea de pe pozițiile situate pe malul vestic al Canalului Suez.

– În urma intensificării acțiunilor de încercuire a Pnom Penh-ului de către forțele armate patriotice cambodgiene, Lon Nol și familia sa au părăsit în taină capitala.

– Andrei Gromiko, ministrul sovietic al afacerilor externe, aflat într-o vizită la Washington, **a avut o întrevedere cu Henry Kissinger,** secretar de stat al S.U.A. **În aceeași zi, ministrul sovietic a fost primit și de președintele Nixon.**

– A sosit la Pekin, într-o vizită în R.P. Chineză, **Antonio Carillo Flores,** secretarul general al Conferinței Mondiale a Populației.

marți

– La San José, s-a anunțat oficial că Daniel Odubero Quiros, candidat din partea Partidului Eliberării Naționale – de guvernămînt – **a fost ales președinte al Republicii Costa Rica.**

– Cuba și Dahomey au hotărît să stabilească **relații diplomatice** la nivel de ambasadă.

U.N.E.S.C.O. și cooperarea europeană

René MAHEU

director general al U.N.E.S.C.O. :

„Bucureștiul este, realmente, o capitală a cooperării europene"

În după-amiaza zilei de luni, 4 februarie, Conferința pentru securitate și cooperare în Europa a cunoscut ceea ce am putea numi, pe bună dreptate, o secvență U.N.E.S.C.O. În fața a trei organe subsidiare de lucru ale conferinței — subcomisiile pentru știință și tehnică, pentru cooperare și schimburi în domeniul culturii și pentru cooperare și schimburi în domeniul educației — directorul general al U.N.E.S.C.O., René Maheu, a făcut un expozeu asupra activităților de pînă acum și asupra proiectelor de viitor ale Organizației Națiunilor Unite pentru educație, știință și cultură (U.N.E.S.C.O.) pe planul cooperării europene în aceste domenii. La încheierea ședinței, părăsind aula conferinței, René Maheu a binevoit să ne detalieze, într-o convorbire avînd drept cadru vastul foaier al Centrului internațional de conferințe, opiniile domniei-sale asupra rolului U.N.E.S.C.O. în dezvoltarea și diversificarea colaborării general-europene în domeniile de competența organizației.

— Am vorbit, înainte de toate, participanților la conferință, despre ceea ce face U.N.E.S.C.O. în sfera cooperării culturale în Europa. Esențialul în această privință îl constituie documentul U.N.E.S.C.O. din mai 1973, intitulat «Cooperarea culturală în Europa — bilanț și perspective».

Să amintim că documentul menționat recomandă țărilor continentului membre ale U.N.E.S.C.O. «să considere cooperarea culturală a tuturor statelor europene drept o contribuție importantă la menținerea securității europene și la înțelegerea mutuală și să facă tot ceea ce este necesar pentru

Corespondență din Geneva de la Corneliu Vlad

a dezvolta această cooperare în interesul păcii și securității în Europa». Documentul cuprinde, de asemenea, textul rezoluției privind cooperarea europeană, adoptată în unanimitate de cea de-a 17-a sesiune a Conferinței Generale a U.N.E.S.C.O., la propunerea României, care a subliniat că la baza acestei cooperări trebuie să stea «respectarea principiilor independenței și suveranității naționale, a egalității în drepturi a popoarelor, a neamestecului în afacerile interne și a reciprocității avantajului».

— Am supus, apoi, atenției participanților raportul conferinței miniștrilor educației din țările europene membre ale U.N.E.S.C.O., desfășurată în noiembrie—decembrie 1973 la București. M-am referit la modul în care U.N.E.S.C.O. poate să constituie un **cadru** și un **instrument** al cooperării, dacă voința politică a statelor participante la Conferința pentru securitate și cooperare se exercită în acest sens.

Prin **cadru** înțeleg, în primul rînd, faptul că U.N.E.S.C.O. există, este competentă în aceste domenii și desfășoară o activitate corespunzătoare.

Este, de asemenea, vorba de acțiunea normativă definită în Declarația principiilor cooperării culturale internaționale din 1966. Articolul 1 al declarației citate proclamă: «Orice cultură are o demnitate și o valoare care trebuie respectate și salvgardate. Orice popor are dreptul și datoria de a-și dezvolta cultura sa. În varietatea lor fecundă, în diversitatea lor și în influența reciprocă pe care o exercită unele asupra altora, toate culturile fac parte din patrimoniul comun al umanității».

Ca **instrument** internațional, U.N.E.S.C.O. îndeplinește un rol întreit. În primul rînd, prin programele pe care le întreprinde și care se cer extinse. În al doilea rînd, ca loc de întîlnire a țărilor europene în efortul de cooperare în domeniul educației, științei, culturii și informației. Recomandarea finală a Conferinței de la București se referă la organizarea periodică de conferințe ale statelor europene membre ale U.N.E.S.C.O. În al treilea rînd, ca factor de execuție a realizării de programe de cooperare regională și subregională în Europa.

Primordială este, pentru dezvoltarea cooperării culturale, voința politică a statelor. Ele sînt factorii care trebuie să hotărască dacă doresc să colaboreze mai intens pe plan cultural și dacă, în acest scop, vor să se servească de mecanismele Națiunilor Unite existente. Am arătat delegațiilor la conferință că și prin U.N.E.S.C.O. o astfel de cooperare este posibilă. Rămîne acum ca statele participante la conferința europeană să dea răspuns acestor două probleme. În caz afirmativ, dialogul larg cu U.N.E.S.C.O. poate continua asupra conținutului și a metodelor colaborării.

În rezumat, am adus la cunoștința conferinței ce facem și ce poate să facă U.N.E.S.C.O., în plan european, în domeniile de competența sa.

În concepția directorului general al U.N.E.S.C.O., aceste domenii nu se referă numai la cultură, în sensul strict al termenului, ci și la educație, științe exacte și naturale, științe sociale și umane, informație.

L-am întrebat în final pe dl. René Maheu: Cum apreciați colaborarea dintre U.N.E.S.C.O. și România ?

— Excelent — **mi-a răspuns prompt domnia-sa.** Bucureștiul este, realmente, o capitală a cooperării europene. În mai 1972, în capitala României s-au desfășurat lucrările celei de-a 6-a Conferințe regionale a comisiilor naționale europene pentru U.N.E.S.C.O. În septembrie 1972, împreună cu președintele Consiliului de Stat al României, dl. Nicolae Ceaușescu, am inaugurat la București Centrul european al U.N.E.S.C.O. pentru învățămîntul superior. În sfîrșit, în noiembrie—decembrie 1973, Bucureștiul a găzduit cea de-a doua conferință a miniștrilor educației din țările europene membre ale U.N.E.S.C.O. Și poate nu este întîmplător că tot la București am aflat că participanții la Conferința pentru securitate și cooperare în Europa au hotărît, în Comitetul de coordonare, să consulte U.N.E.S.C.O. în problemele educației, științei și culturii. La propunerea României.

Noi puncte de reper în dezvoltarea colaborării româno-arabe

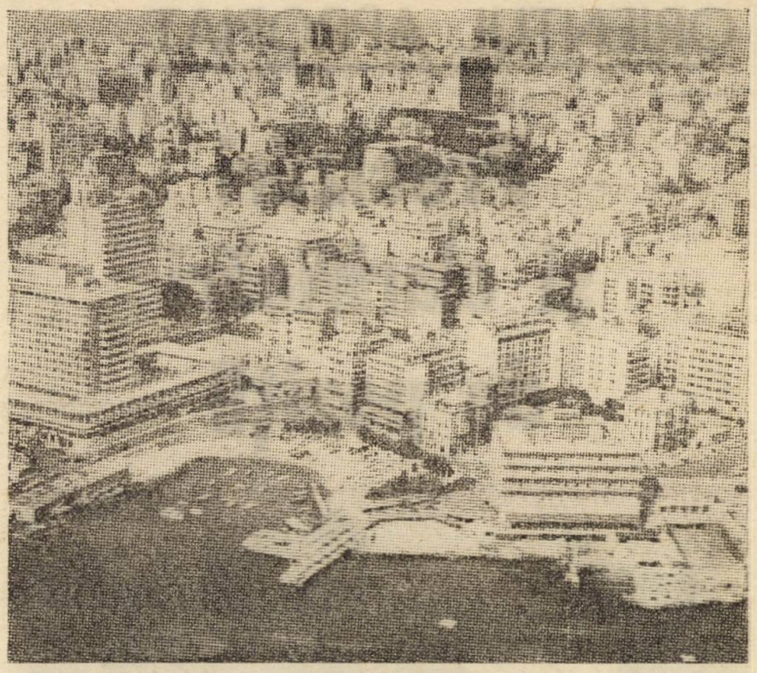

Vedere generală din Beirut

Corespondență de la
Crăciun Ionescu

Sediul reprezentanței economice a Republicii Socialiste România de la Beirut este vizitat zilnic de numeroși oameni de afaceri și funcționari ai firmelor libaneze, care vin să discute sau să încheie noi tranzacții în cadrul largilor relații economice existente între cele două țări. Aici, alături de reprezentanții Ministerului comerțului exterior, lucrează și delegați permanenți ai altor ministere cu sarcini de comerț în străinătate, cum ar fi Ministerul industriei chimice, Ministerul economiei forestiere și materialelor de construcții, Ministerul industriei construcțiilor de mașini grele, Ministerul industriei ușoare, cu care partenerii libanezi tratează problemele de afaceri din domeniile respective.

Afluența zilnică la reprezentanța noastră economică din Beirut, despre care aminteam, este firească dacă ținem seama că România ocupă în cadrul comerțului libanez cu țările europene unul dintre locurile de frunte. Pentru a dimensiona proporțiile relațiilor comerciale româno-libaneze, putem menționa faptul semnificativ că, numai în cursul anului trecut, la cheiurile portului Beirut au ancorat 70 de nave românești, descărcînd circa 60 000 tone de mărfuri produse în România. În plus, alte importante cantități de mărfuri românești au fost transportate de nave libaneze.

Libanul are vechi tradiții comerciale, fiind o poartă permanentă a legăturilor economice dintre Europa, Asia și Africa. Dată fiind calea maritimă nu prea lungă dintre țările noastre, relațiile economice românești cu aceste meleaguri datează și ele de secole.

Dezvoltarea economică a României după cel de-al doilea război mondial și extinderea gamei sale de produse destinate exportului au făcut să sporească continuu volumul relațiilor comerciale româno-libaneze. Ultimii ani au marcat un salt considerabil, ilustrat printr-o creștere în 1973 cu peste sută la sută față de anul 1970.

România exportă în Liban, și prin această poartă de tranzit și în alte țări arabe din zonă, o paletă de mărfuri dintre cele mai diferite.

La Beirut funcționează și trei societăți mixte comerciale româno-libaneze : „Socomex", profilată pe vînzarea produselor industriei constructoare de mașini și industriei metalurgice românești, „Prodaco", care comercializează produse ale industriei alimentare din România, „Merol" — specializată în desfacerea uleiurilor minerale și a unor produse petro-chimice. Aceasta din urmă dispune și de o instalație de ambalare și sortare a uleiurilor în funcție de necesitățile specifice pieței din zonă.

Experiența de pînă acum a societăților mixte româno-libaneze confirmă din plin că astfel de societăți constituie o formă eficientă de promovare a relațiilor economice ale României cu alte țări.

În anul 1973, s-a realizat un volum mare de schimburi comerciale, paralel cu o largă cooperare economică româno-libaneză. Obligațiile contractuale au fost îndeplinite în bune condiții, iar calitatea mărfurilor românești este foarte bine apreciată de cumpărători. Expoziția economică „România 1973", deschisă la Beirut în toamna anului trecut, care a stîrnit un larg interes în rîndul oamenilor de afaceri libanezi, a contribuit și ea, prin produsele expuse, la o mai bună cunoaștere a sortimentului de mărfuri ale industriei românești și, implicit, la lărgirea gamei de produse importate din țara noastră.

Anul 1974 a început în condiții favorabile pentru continua dezvoltare a relațiilor economice româno-libaneze. După cum ne declara Viorel Vlad, șeful reprezentanței economice a Republicii Socialiste România la Beirut : „În acest an, pe baza contractelor încheiate pînă în prezent, a discuțiilor purtate cu diverși parteneri, ca și a interesului crescînd manifestat de cercurile industriale și comerciale din Liban, avem convingerea că schimburile comerciale româno-libaneze vor marca o creștere accentuată".

O dezvoltare ascendentă cunosc și schimburile economice româno-siriene. Într-o convorbire pe care am avut-o, zilele trecute, cu Viorel Covrig, șeful reprezentanței economice a țării noastre la Damasc, acesta îmi sublinia două elemente ilustrative ale ritmului dezvoltării relațiilor economice dintre Republica Socialistă România și Republica Arabă Siriană : volumul schimburilor româno-siriene a crescut, în 1973, cu aproape sută la sută comparativ cu anul 1972 ; în 1974, se prevede ca volumul respectiv să crească cu 150 la sută față de 1973.

Societatea siriană de stat pentru comerțul exterior, „Tafco", a încheiat, luna trecută un contract cu „Export-lemn". Întreprinderi române de comerț exterior au încheiat, de asemenea, contracte în ultimul timp cu partenerii sirieni privind exportul a diverse mărfuri.

Relațiile economice dintre România și Siria nu se mărginesc însă la domeniul schimburilor de mărfuri, ci ele îmbracă aspecte mult mai largi, îndeosebi în domeniul cooperării tehnico-științifice. Luna trecută, au sosit la Rakka, în nordul Siriei, primii specialiști și primele utilaje de la „Romgrimex", în conformitate cu protocolul semnat anul trecut între cele două țări.

Pe țărmul Mediteranei, în portul Tartous, specialiștii români, în frunte cu inginerul Constantin Udrea, conduc lucrările la construcția importantului complex de însilozare și încărcare a fosfaților. Este de menționat că inginerul Constantin Udrea, care a condus și lucrările de punere în funcțiune a exploatării de fosfați de la Kneifiss, din interiorul țării, efectuate în colaborare româno-siriană, a fost distins, pentru modul cum și-a îndeplinit sarcinile, cu unul dintre cele mai înalte ordine ale Republicii Arabe Siriene.

Alte acțiuni de cooperare româno-siriene sînt în studiu, anunțînd perspective tot mai largi dezvoltării multiple a relațiilor dintre cele două țări.

■

Cursul ascendent al cooperării româno-libaneze și româno-siriene se înscrie în contextul relațiilor de strînsă prietenie și colaborare dintre poporul român și popoarele arabe, care se manifestă tot mai larg și dinamic, în interesul țărilor noastre, al cauzei păcii, progresului și colaborării în lume.

ORIENTUL APROPIAT

Precizări și clarificări de poziții

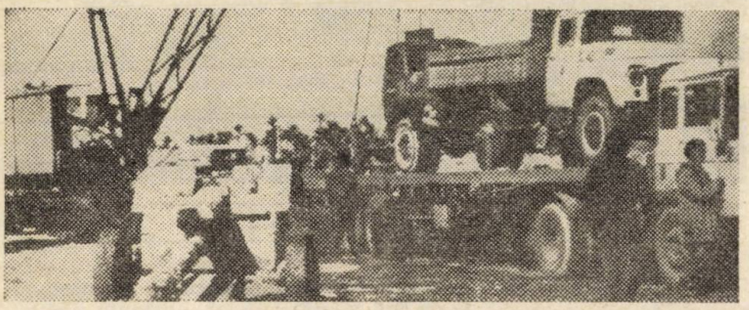

După acordul de la km 101: instantaneu al dezangajării. În imagine: soldați israelieni pregătindu-se de retragere

Citeva ore după redeschiderea șoselei care leagă orașul Suez de Cairo

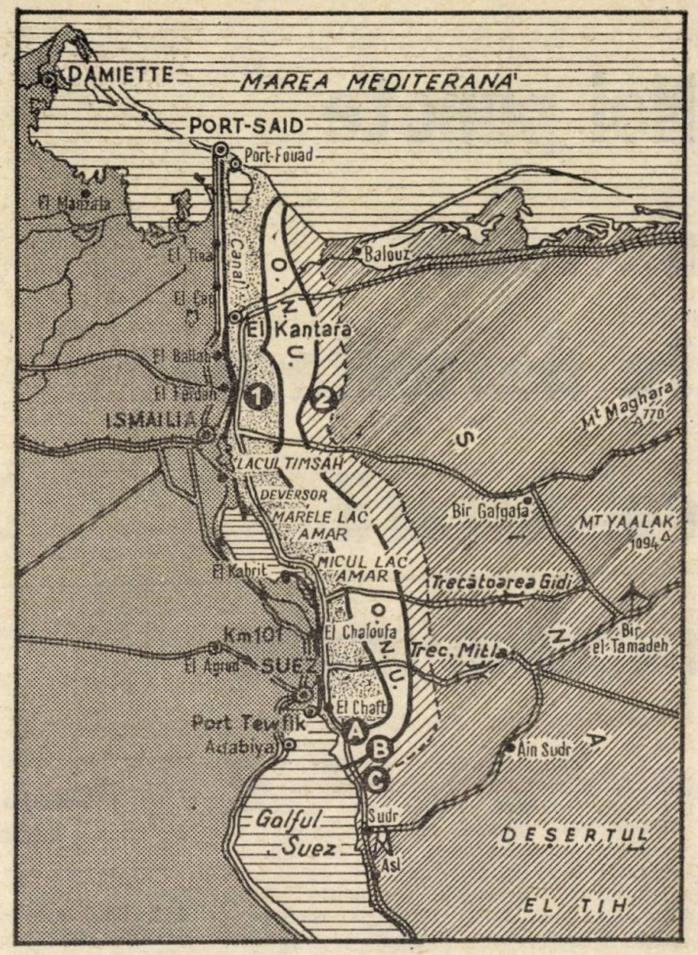

Acordul dintre Egipt și Israel asupra dezangajării forțelor, semnat la 18 ianuarie, stabilește trei linii, aproximativ paralele, de-a lungul Canalului Suez, pe malul răsăritean al acestuia. Linia A delimitează zona (pe hartă nr. 1) în interiorul căreia vor fi desfășurate trupele egiptene, limitate ca armament și forțe (se crede că acestea nu vor depăși 7 000 de oameni și cca 30 de blindate). Liniile B și C — aceasta din urmă „mergînd de-a lungul bazei occidentale a munților în care se află trecătorile Gidi și Mitla" — delimitează o a doua zonă (pe hartă nr. 2) în interiorul căreia vor fi desfășurate trupele israeliene, de asemenea limitate ca armament și forțe (7 000 oameni, 30 blindate și 6 baterii de calibru mijlociu, după cum afirma generalul Dayan). Nici o forță israeliană nu va rămîne la vest de linia B. Între liniile A și B va exista o zonă tampon denumită „zonă de dezangajare" în care vor staționa forțele de urgență ale Națiunilor Unite. Această hartă a fost realizată pentru „Le Monde" pornind de la textul „Acordului asupra dezangajării forțelor israeliene și egiptene", semnat, la km 101, de generalii Gamassy (Egipt) și Elazar (Israel)

Prima fază a operațiunilor de dezangajare a forțelor egiptene și israeliene s-a desfășurat conform planului prevăzut, fără nici un fel de dificultăți. Forțele israeliene își instalează noile poziții și dispozitivele lor logistice pe liniile fixate prin acord la vest de trecătorile Mitla și Gidi, unități ale armatei a treia egiptene, care erau staționate pe malul estic al Canalului Suez, au început să treacă, la 31 ianuarie, pe malul apusean al acestuia, iar forțele O.N.U. au trecut la marcarea zonei pe care o vor ocupa în Sinai între cele două armate. Mai multe hotărîri privind reconstrucția orașelor situate de-a lungul Canalului (Port Said, Ismailia, Suez) au și fost luate de cabinetul egiptean ; între altele, alocarea unui credit suplimentar de 100 milioane dolari.

Paralel cu aceste acțiuni, asistăm, în regiune, la o intensă activitate diplomatică și la noi precizări de poziții în legătură cu evoluția viitoare a evenimentelor. La Cairo, se menționează că, în cursul întrevederii cu Yasser Arafat, președintele Sadat l-a asigurat pe liderul palestinian că nu va renunța la nici o porțiune din teritoriul arab ocupat și nu va accepta nici o tranzacție în ce privește drepturile legitime ale poporului palestinian. „Nu voi semna nici un acord care să pună capăt stării de război cu Israelul atîta timp cît aceste două condiții nu vor fi întrunite, spunea el. În prezent, pentru Cairo este important să existe o poziție unitară a rezistenței și o atitudine arabă comună".

Pe de altă parte, ministrul de externe, Ismail Fahmy, declara trimișilor speciali ai ziarelor „Corriere della Sera" și „La Stampa" : „Sîntem gata să semnăm un tratat de pace cu Israelul. Este pentru prima dată că o țară arabă este dispusă la aceasta. Revine Israelului să nu piardă ocazia și să îndeplinească cele două condiții preliminare : retragerea din teritoriile ocupate în 1967 și recunoașterea drepturilor naționale ale palestinienilor". Cu același prilej, Fahmy reafirma părerea țării sale că Europa trebuie să joace un rol „esențial și activ" în eforturile pentru găsirea unei soluții pașnice definitive în această parte a lumii. Referindu-se la Conferința de pace de la Geneva, el arăta că „ea va fi reluată cînd Siria se va decide să participe. Egiptul nu se poate întoarce la Conferința de pace fără Siria. Condiția pentru aceasta este realizarea unui acord de dezangajare pe frontul sirian. Pentru moment, cel mai mare obstacol în calea unui asemenea acord este lista prizonierilor, dar lucrurile merg în direcția cea bună". Afirmația se sprijină, fără îndoială, pe ultimele știri privind existența unor contacte între Washington, Damasc și Tel Aviv care, potrivit ziarului „Al Ahram", „țintesc spre elaborarea unei formule (de dezangajare în Golan — n.n.) acceptabile pentru sirieni și israelieni".

Problema unei eventuale dezangajări a forțelor siriene și israeliene, precum și participarea Siriei la faza următoare a Conferinței de pace de la Geneva au reprezentat conținutul mesajului președin-

telui Hafez El Assad adresat președintelui Anwar Sadat, ca și temele principale ale convorbirilor purtate de șeful statului sirian la Riad și Kuweit. O primă indicație oficială asupra intențiilor Damascului o poate constitui declarația ministrului de externe sirian, Khaddam, înainte de plecarea sa din capitala Arabiei Saudite : „Siria va accepta o dezangajare a forțelor, dacă această dezangajare va constitui o primă etapă spre retragerea totală a forțelor israeliene din teritoriile ocupate și o garanție pentru drepturile poporului palestinian". Țara sa, arăta Khaddam, nu a participat la Conferința de la Geneva deoarece, „în actualele circumstanțe nu are încredere în rezultatele ei. Dacă aceste circumstanțe se vor schimba, ne vom reexamina poziția".

Guvernul de la Tel Aviv a adoptat, pentru perioada actuală, o „poziție de așteptare", constată observatorii, citînd în sprijinul afirmației lor ultimele declarații ale premierului israelian. „Israelul nu intenționează să păstreze teritoriul sirian cucerit în timpul războiului din octombrie și este interesat într-un acord de dezangajare a forțelor cu Siria", sublinia Golda Meir, menționînd din nou că țara sa va fi de acord să negocieze cu Damascul după ce acesta va preda lista prizonierilor de război israelieni. Referindu-se, pe de altă parte, la recentele declarații ale ministrului de externe egiptean privind eventuala participare a Franței și Marii Britanii la Conferința de pace, premierul israelian arăta că nu acceptă prezența la Geneva decît a „statelor din regiune și a celor două mari puteri".

În cercurile politice de la Tel Aviv nu se exclude posibilitatea unei apropiate reîntoarceri în regiune a secretarului de stat american adjunct, Joseph Sisco, care ar preceda pe Henry Kissinger în demersurile vizînd un acord de dezangajare în Golan.

Rodica Georgescu

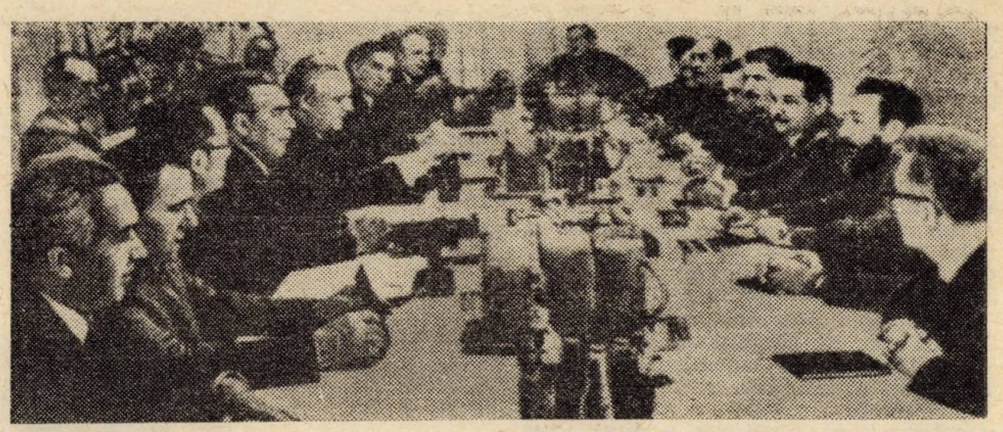

Aspect de la convorbirile oficiale

HAVANA

Convorbiri cubanezo-sovietice la nivel înalt

Corespondență de la Mihai Fabian

Vizita în Cuba — 28 ianuarie-3 februarie a.c. — a lui L.I. Brejnev, secretar general al C.C. al P.C.U.S., prima călătorie pe care conducătorul sovietic o întreprinde pe continentul latino-american a suscitat aici un viu interes.

După vizita la Moscova, în decembrie 1972, a lui Fidel Castro, prim-secretar al C.C. al P.C. din Cuba, prim-ministru al guvernului revoluționar, actuala vizită la Havana a lui Leonid Brejnev este evenimentul cel mai important în cronica relațiilor ascendente dintre cele două țări. După cum se știe, în urma vizitei lui Fidel Castro au fost semnate o serie de importante acorduri pentru dezvoltarea relațiilor cubanezo-sovietice pe toate planurile, îndeosebi în economie. Actuala vizită a secretarului general al C.C. al P.C.U.S. oferă un nou prilej de

Revoluție și realism

Abu Ayad *)

De la sfîrșitul anului trecut, revoluția palestiniană este confruntată cu consecințele, atît militare cît și politice, ale războiului din octombrie și, pentru a face față unei situații în multe privințe noi, trebuie adoptată o poziție și exprimate puncte de vedere. Oricît de dificile ar putea fi aceste luări de poziție și decizii, mișcarea nu poate să se lipsească de ele. O revoluție este un proces viu care, în fiecare moment al dezvoltării sale, angajează viața a mii și milioane de oameni, prezentul și viitorul lor.

Deciziile pe care mișcarea palestiniană este chemată să le ia trebuie, în mod hotărîtor, să țină seama de o serie de factori.

Prin educația moștenită, aparținem unei lumi care, pentru a-și afirma dreptul său istoric, nu dispune decît de o singură armă : aceea de a refuza orice propunere care nu ține seama de drepturile noastre. Dar, pe de altă parte, vom fi confruntați cu o situație nouă rezultînd din aranjamentul la care se va ajunge. Pentru a face față acestei noi realități, trebuie să căutăm răspunsuri realiste, care, fără să anuleze și fără să contrazică afirmarea dreptului nostru istoric, să nu neglijeze cîștigurile imediate pe care le poate obține poporul nostru.

„Refuzul" nu este, în mod necesar, o atitudine revoluționară. „Nu"-ul absolut nu este automat revoluționar. Ni s-a propus să spunem „nu" la toate și să plecăm, cu arme și bagaje, pentru a ne refugia undeva, într-o țară arabă sau alta. A adopta o atare atitudine ar echivala cu transformarea armelor și combatanților noștri într-o simplă poliție desemnată să protejeze revoluția, ea însăși transformată într-un oficiu pentru publicarea declarațiilor de principiu. Noul nostru răspuns negativ n-ar fi decît o prelungire a precedentului răspuns negativ, atunci cînd foștii lideri palestinieni, refugiindu-se într-o atitudine de „refuz", erau incapabili să insereze acest „refuz" într-o realitate așa încît masele să poată continua lupta lor, sub toate formele posibile.

Războiul din octombrie împotriva Israelului a fost purtat de regimuri patriotice. Este adevărat că, în confruntarea lor cu Israelul, aceste state și-au impus limite. Progrese, fie ele și parțiale, în raporturile cu aceste state nu pot fi realizate decît printr-o discuție frățească. Dacă n-am fi adoptat această atitudine, n-am fi obținut succesul pe care l-am înregistrat la întîlnirea la nivel înalt de la Alger, iar Organizația pentru Eliberarea Palestinei n-ar fi fost recunoscută drept singurul reprezentant legitim al poporului palestinian.

Revoluția palestiniană nu se desfășoară într-un „vid" internațional. Contăm, în lume, pe prieteni, între care situăm, în primul rînd, Uniunea Sovietică și celelalte țări socialiste. A nu ști să-ți recunoști prietenii nu constituie o atitudine politică. Dacă U.R.S.S. este prietena noastră, noi trebuie să prezervăm prietenia ei și să ținem seama de punctul ei de vedere și de pozițiile ei. Or, nici un dialog nu este posibil plecînd de la un refuz prealabil.

Aceștia sînt factorii de care trebuie să ținem seama. Nu putem eluda responsabilitatea noastră. Nici o revoluție din lume nu se poate baza pe o simplă „fugă idealistă", sub pretextul că o asemenea atitudine este mai conformă principiilor generale ale acestei revoluții. De altfel, principiile generale nu sînt valabile decît în măsura în care sînt fondate pe realități concrete. Deci, mișcarea palestiniană trebuie să analizeze cu seriozitate și responsabilitate situația și, în consecință, să ia deciziile sale.

(Extrase dintr-un articol apărut în „Le Monde")

*) Pe numele lui adevărat Salah Khalaf, lider al organizației palestiniene „Al Fatah", adjunct al lui Yasser Arafat.

continuare a dialogului rodnic și plin de conținut care, potrivit aprecierilor reciproce, a dat un puternic impuls colaborării dintre cele două state.

În evoluția raporturilor cubanezo-sovietice, un loc important revine schimburilor comerciale și cooperării economice și tehnico-științifice. De-a lungul timpului, legăturile economice și comerciale dintre cele două țări s-au amplificat și diversificat, volumul comerțului exterior crescînd de la 160 de milioane de ruble, în 1960, la 822 milioane în 1972.

Convorbirile, prilejuite de vizita delegației sovietice, au acoperit un larg evantai de probleme, accentul fiind pus pe aspecte ale dezvoltării relațiilor reciproce.

Desfășurate într-o atmosferă cordială, convorbirile au reafirmat — după cum subliniază comunicatul oficial dat publicității — înțelegerea reciprocă, unitatea de țeluri și poziții ale celor două țări, ale partidelor lor comuniste.

Cei doi conducători au adoptat o declarație comună care cuprinde — se arată în comunicatul evocat — un program desfășurat al adîncirii relațiilor multilaterale dintre cele două partide și popoare frățești.

Părțile declară, astfel, că vor face totul ca popoarele sovietic și cubanez să cunoască mai bine viața, cultura și experiența social-politică, economică și tehnico-științifică reciprocă, pentru dezvoltarea continuă a colaborării dintre U.R.S.S. și Cuba pe linia partidelor comuniste, a organelor de stat, a sindicatelor, a organizațiilor de masă. Se prevede, de asemenea, dezvoltarea permanentă a colaborării economice, comerciale și tehnico-științifice a celor două țări, pe termen lung, pornind în special de la acordurile economice semnate în 1972.

În declarație este subliniat faptul că, salutînd cotitura de la „războiul rece" la destindere, Uniunea Sovietică și Cuba consideră că pacea este premisa de cea mai mare importanță pentru soluționarea problemelor cardinale ale contemporaneității. „Pacea — se arată în declarație — asigură țărilor socialiste condiții favorabile pentru construcția socialismului și comunismului; popoarelor care luptă pentru eliberarea națională, posibilități largi pentru întărirea independenței politice, pentru obținerea autonomiei economice". „Numai o pace trainică, democratică și justă, care se bazează pe renunțarea principială la soluționarea unor dispute și divergențe între state prin mijloace militare, ceea ce presupune respectarea cu strictețe a suveranității tuturor statelor, excluzîndu-se orice amestec în treburile lor interne, creează condiții pentru colaborarea cu adevărat egală în drepturi, rodnică între popoare, se arată în declarație. Pacea este indivizibilă, ea trebuie asigurată tuturor țărilor, independent de proporțiile, de forța economică și militară, de orînduirea socială a acestora".

Abordînd alte aspecte ale situației internaționale, declarația apreciază că „au fost făcuți primii pași în direcția lichidării practice a focarului de încordare periculoasă existent în Orientul Apropiat, încetarea operațiunilor militare, începerea lucrărilor conferinței de la Geneva fiind evoluții într-o direcție justă. Acum se pune problema ca reglementarea pașnică radicală a conflictului din Orientul Apropiat, care să aducă securitate tuturor statelor, tuturor popoarelor din zonă, să devină o realitate".

În aprecierea situației pe continentul european, părțile constată un progres tot mai substanțial în direcția destinderii și a stabilirii unei colaborări pașnice între state, ceea ce corespunde intereselor tuturor popoarelor europene, popoarelor altor continente, cauzei socialismului mondial. În acest context, U.R.S.S. și Cuba consideră foarte important pentru cauza păcii generale ca să fie dusă pînă la capăt Conferința pentru securitate și colaborare în Europa. În condițiile bunăvoinței tuturor participanților — se spune în declarația sovieto-cubaneză — această acțiune poate și trebuie să se încheie prin adoptarea unor hotărîri cu greutate, care să orienteze desfășurarea evenimentelor europene pe făgașul sigur al păcii și colaborării.

O atenție deosebită au acordat părțile situației existente pe continentul latino-american. În documentul comun semnat la Havana se arată, în acest sens, că Uniunea Sovietică și Cuba se pronunță pentru ca în America Latină, precum și în alte regiuni ale lumii, să se statorniceacă trainic în relațiile dintre state principiile egalității în drepturi, respectării suveranității și integrității teritoriale, renunțării la folosirea forței sau la amenințarea cu forța.

La încheierea vizitei sale la Havana, Leonid Brejnev a invitat pe Fidel Castro, Osvaldo Dorticos și Raul Castro să facă o vizită de prietenie în Uniunea Sovietică.

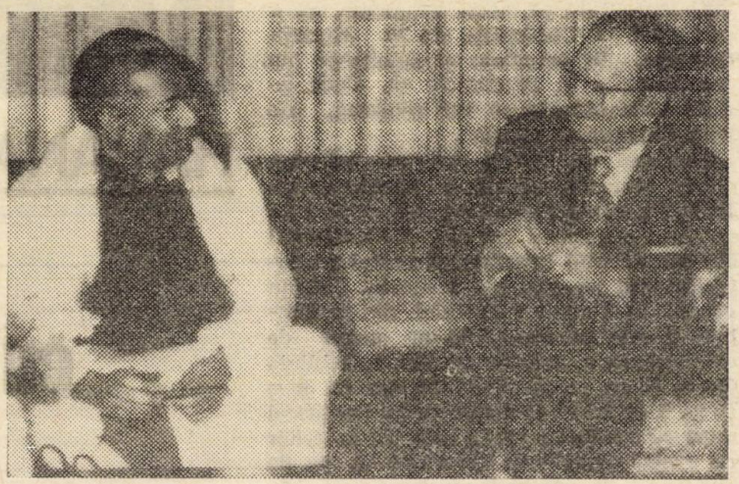

Dacca, Blangladesh. Președintele Tito se întreține cu primul ministru Mujibur Rahman

Turneul asiatic al președintelui Tito

Corespondență din Belgrad de la Simion Morcovescu

Cronica activității externe a Iugoslaviei a consemnat, la acest început de an, un eveniment politic cu o semnificație majoră — turneul președintelui Tito în India, Bangladesh și Nepal.

Determinată inițial de decernarea „premiului Nehru pentru înțelegere internațională" președintelui iugoslav, această călătorie a prilejuit întîlniri și convorbiri cu conducătorii Indiei, „marea țară de care ne leagă o prietenie veche și apropierea în conturarea și aplicarea politicii de nealiniere", Bangladesh-ului, „țara care face primii pași în condiții de independență, sprijinindu-se ferm pe politica de neangajare", și Nepalului, „țara care, datorită aceleiași politici, a păstrat și folosește posibilitățile dezvoltării independente, emancipării și progresului său", așa cum aprecia în ajunul plecării săptămînalul „Komunist".

Vizitelor și convorbirilor pe care președintele Tito le-a avut cu oficialitățile de cea mai mare răspundere din aceste țări li s-a acordat o mare însemnătate în cercurile oficiale iugoslave. De la ultima întîlnire cu liderii acestor țări, adică de la conferința de la Alger a țărilor nealiniate, pe arena internațională au intervenit o serie de evenimente (războiul din Orientul Apropiat, criza energetică internațională etc.) care ridică noi probleme în fața țărilor nealiniate.

Prima etapă a vizitei a debutat cu momentele festive ale decernării „premiului J. Nehru pentru înțelegere internațională". Acest eveniment a căpătat valoare de simbol, fiind un prilej de evocare a faptului că Tito și Nehru au fost doi dintre principalii inițiatori ai politicii de nealiniere, precum și de relevare a personalității lui Tito ca om de stat și militant pentru cauza păcii și colaborării internaționale. Convorbirile cu conducătorii Indiei au prilejuit un larg tur de orizont asupra tuturor problemelor referitoare la relațiile reciproce și activitatea celor două țări pe arena internațională. Apreciind rezultatele schimbului de vederi cu privire la situația internațională actuală, consacrat în mare parte colaborării de pînă acum și în perspectivă a țărilor neangajate, ziarul „Borba" releva că „s-a ajuns la un acord deplin în sensul sprijinirii inițiativei de a se convoca cît mai curînd Biroul de coordonare (format la Alger), precum și o conferință a miniștrilor afacerilor externe". La rîndul său, „Komunist" constata că în capitala indiană s-au cristalizat două concluzii: „În primul rînd, că independența, pacea și securitatea sînt inseparabile și că are o însemnătate esențială faptul ca toate țările, indiferent de mărimea lor, să participe în mod egal la rezolvarea problemelor internaționale care privesc interesele lor naționale; în al doilea rînd, că este necesar ca țările nealiniate să consolideze solidaritatea și unitatea, să se ajute una pe alta în realizarea sarcinii mari a emancipării economice pentru menținerea independenței și suveranității". „Komunist", menționînd că situația internațională actuală reclamă noi inițiative din partea țărilor neangajate, afirmă că „pre-

ședintele Tito și premierul Indira Gandhi au sprijinit cu autoritatea lor ideea ca, în cel mai scurt timp, să aibă loc consultări și întîlniri corespunzătoare ale țărilor nealiniate".

Cea de-a doua etapă, Bangladesh, a constituit prima vizită a președintelui Iugoslaviei în această țară, iar convorbirile, o continuare a dialogului avut în 1973 de premierul Biedici cu Mujibur Rahman. Pe plan bilateral, prezența președintelui Iugoslaviei la Dacca a prilejuit reafirmarea hotărîrii celor două guverne de a promova relațiile bilaterale, de a continua colaborarea rodnică în toate domeniile, hotărîndu-se instituirea unor consultări politice și economice. Partea iugoslavă și-a exprimat hotărîrea de a contribui, în limita posibilităților, la realizarea obiectivelor economice prevăzute în primul plan cincinal al Bangladesh-ului.

Firește, problemele ce preocupă în prezent țările nealiniate au constituit și tema principală a convorbirilor cu liderii Republicii Bangladesh. În legătură cu aceasta, săptămînalul „Nin" apreciază că convorbirile de la Delhi și Dacca constituie un consens prietenesc „asupra noilor acțiuni ale statelor nealiniate care nu au conceput niciodată pacea ca o liniște a supunerii". Menționînd o declarație a președintelui Tito la Dacca, potrivit căreia popoarele mici și mijlocii cer „o nouă diviziune a rolurilor" pe arena politică și economică internațională, revista afirma că, la baza schimbului de păreri din capitalele Indiei și Bangladesh-ului, au stat documentele de la Alger, care cer o deplină democratizare a relațiilor internaționale și înlăturarea imensului decalaj economic dintre țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare.

Ultima etapă a turneului președintelui Iugoslaviei a fost Nepalul. Prin aceasta, Iosip Broz Tito întoarce, după cum scrie „Borba", vizitele fostului rege Mahendra, „primul suveran nepalez care și-a demonstrat opțiunea pentru politica de nealiniere încă în 1961 prin participarea la conferința de la Belgrad. Actuala vizită a lui Tito, adaugă ziarul, va face, fără îndoială, ca Nepalul și Iugoslavia să se cunoască și să se înțeleagă mai bine, să stabilească relații mai cordiale și mai solide".

ATENA

Primele „acte constituționale"

Corespondență de la Ion Badea

„Grecia vrea și trebuie să se modernizeze" — observă, recent, ziarul „Elefteros Kosmos", într-o încercare de a caracteriza măsurile adoptate sau preconizate de cabinetul premierului Adamandios Androutsopoulos în cele două luni de la constituirea sa. Iar săptămînalul „Iho", organ al forțelor armate, remarca, pe aceeași temă: „Se pun bazele pentru reorganizarea vieții publice prin asanarea aparatului de stat și crearea unui stat de drept".

Jaloanele acestei orientări — deocamdată destul de general conturate — se întîlnesc în patru „acte constituționale" și în alte măsuri de ordin administrativ-economic, adoptate pînă acum de noul guvern.

Într-un prim pas spre îndeplinirea prevederilor programatice de „a da țării o Constituție", cabinetul Androutsopoulos a emis, la 17 decembrie, „actul constituțional nr. 1", prin care se asigură o reglementare provizorie (luînd ca bază Constituția din iulie 1973) a modului de exercitare a puterii legislative și prerogativelor prezidențiale. În termenii actului, puterea constituțională în Grecia urmează a fi exercitată, pînă la elaborarea unui text definitiv, de Consiliul de Miniștri, prin acte constituante promulgate, ratificate și publicate de președintele republicii. Durata mandatului prezidențial este redusă de la 7 la 5 ani, iar funcția de vicepreședinte al republicii este abolită, odată cu abolirea competențelor pe care legea de bază din 1973 le prevedea pentru președinte în domeniile apărării naționale și securității, politicii externe și ordinii publice. Este desființat, de asemenea, dreptul

Premierul Adamandios Androutsopoulos

prevăzut pentru președinte de a desemna deputați, totalitatea acestora urmînd a fi aleasă de corpul electoral.

Pînă la convocarea unui parlament, puterea legislativă va fi exercitată în continuare prin decrete-legi emise de președintele republicii, dar la propunerea Consiliului de Miniștri. La fel, legea asupra stării de asediu — în vigoare de la 17 noiembrie — va fi decretată sau ridicată de președinte numai la propunerea Consiliului de Miniștri.

Al doilea act constituant, emis la scurt timp, în același spirit, a desființat tribunalul constituțional „și toate prevederile referitoare la acesta", care erau concepute ca un filtru și un aparat de control permanent asupra vieții politice.

Cotidianul „Akropolis" observă că „această orientare constituțională a noului guvern este rezultatul reacțiilor și criticilor ascuțite pe care le provocaseră puterile prezidențiale excesive". Ziarul informează, de asemenea, că premierul Androutsopoulos a desemnat un grup de juriști, care au început deja să lucreze la redactarea textului noii Constituții „pe bazele definite de declarația programatică din 28 noiembrie" (prezentată în nr. 50/1973 al revistei „Lumea"). Într-un mesaj de Anul Nou, primul ministru reafirma hotărîrea de a se avansa rapid pe această cale, concomitent cu măsurile pentru „asanarea, modernizarea și sporirea eficienței aparatului de stat". O primă inițiativă a fost desființarea administrațiilor regionale, interpuse între județe și Ministerul de Interne. Actul constituant nr. 4, publicat la 14 ianuarie, venea, la rîndul său, să răstoarne anumite reguli ale administrației elene, instituind dreptul guvernului de a demite și pe funcționarii de stat superiori, din așa-numita categorie a cadrelor de bază, permanente, precum și de a stabili reglementările considerate necesare pentru conducerea instituțiilor și organizațiilor publice. Prin aceasta — relevă un comunicat guvernamental — se urmărește înnoirea, activizarea, modernizarea și încadrarea aparatului de stat cu tot ce are mai bun națiunea ca pregătire științifică și experiență profesională.

O anumită frămîntare, reflectată larg de presa ateniană, a produs actul constituant nr. 3, privind „alegerea arhiepiscopului și restabilirea ordinii canonice". Măsura a avut la origine — după cum precizează însuși actul — aprecierea că alegerea, în 1967, a fostului arhiepiscop Ieronimos, ca și desemnarea ulterioară a unor episcopi și membri ai Marelui Sinod, s-au făcut cu nerespectarea canoanelor.

O parte importantă a efortului guvernamental este îndreptată spre prevenirea și ameliorarea unor dificultăți economice, manifestate îndeosebi prin creșterea rapidă a prețurilor și prin presiunile inflaționiste. Serviciul național de statistică anunță, în acest sens, că indicatorul general al prețurilor „en gros" în septembrie 1973 a crescut cu 5,9 la sută în comparație cu luna precedentă și cu 30,3 la sută în comparație cu septembrie 1972. Guvernul a programat combaterea acestor fenomene printr-o reorientare a investițiilor și prin intensificarea activităților productive, atît în industrie, cît și în agricultură. S-a dat, de asemenea, o nouă reglementare aspectelor fiscale, însoțită de două devalorizări succesive ale drahmei. În contextul general al penuriei de petrol și energie, s-au adoptat măsuri severe pentru reducerea consumurilor și s-au făcut majorări substanțiale la tarifele pentru curentul electric și la prețurile combustibililor.

Influențată puternic de conjunctura nefavorabilă existentă pe piața occidentală, de care piața greacă este strîns legată, tendința prețurilor continuă însă să prezinte o curbă ascendentă, îndeosebi la bunurile de strictă necesitate. Faptul a produs o anumită stare de îngrijorare în rîndurile populației, care caută masiv să-și facă provizii mari.

În general, nota dominantă a declarațiilor oficiale subliniază încrederea autorităților în caracterul pasager al dificultăților prezente și în capacitatea depășirii lor cu succes, continuîndu-se, totodată, ritmurile importante de dezvoltare economică înregistrate în ultimii ani.

Imagine de la marea adunare muncitorească ce a avut loc la uzinele Pirelli din Milano

„Nori imprevizibili"

Corespondență de la Radu Bogdan

„Asupra atmosferei politice din Italia planează tot mai mult nori imprevizibili". Această remarcă a unui publicist italian, apărută, în urmă cu cîteva zile, într-unul din cele mai prestigioase cotidiene din Milano, ilustrează existența unei stări de spirit deloc optimiste în legătură cu dificultățile prin care trece în prezent coaliția de centru-stînga, venită la conducerea țării în vara anului trecut.

Pe primul plan continuă să se situeze problemele de ordin economic. Anul 1974 a început cu anunțarea unor noi creșteri de prețuri. În ultimele săptămîni, fenomenul nu numai că nu a stagnat, dar, dimpotrivă, a înregistrat noi proporții. S-au anunțat noi creșteri de prețuri la toate mărcile de automobile indigene și străine, la diferite materii prime și, ceea ce este mai important, și la unele produse alimentare. Inflația se face tot mai mult simțită. Costul vieții este în continuă creștere, afectînd îndeosebi masele largi populare. Potrivit unor statistici recent publicate, în 1973 acesta a crescut cu 12,3 la sută. Criza petrolului și lipsa de materii prime au determinat reducerea substanțială a programului săptămînal de lucru într-o serie de industrii, printre care și cea a automobilului. În urmă cu puțin timp, societatea „Lancia" din Torino a redus programul săptămînal al angajaților săi la 24 de ore lucrătoare. Chiar în aceste zile, era așteptată anunțarea unor noi creșteri de prețuri la principalele produse petroliere, dar a survenit neașteptata descoperire a ceea ce presa italiană a numit „scandalul petrolului", ceea ce a determinat amînarea unei astfel de decizii. Este vorba de o vastă acțiune de corupție prin care Uniunea petrolieră italiană — organism care grupează majoritatea societăților particulare din ramură — prezentînd cifre false despre situația resurselor de petrol ale țării, a reușit să provoace creșterea în două rînduri a prețului benzinei și, în acest fel, să obțină profituri de sute de miliarde de lire în dauna statului și a consumatorilor.

Dificultățile economice agravate de repercusiunile crizei energetice s-au răsfrînt asupra raporturilor dintre guvern și sindicate, făcîndu-se, în același timp, simțite chiar și în interiorul coaliției de centru-stînga. Atitudinea constructivă pe care organizațiile sindicale au manifestat-o față de coaliție, chiar de la început, a avut, se știe, drept suport un șir de măsuri adoptate de noul cabinet, care au fost de natură să răspundă exigențelor organizațiilor profesionale ale oamenilor muncii. Faptul că, pînă în prezent, nu s-a acționat în nici un fel pentru transpunerea în realitate a unor reforme de structură legate de Mezzogiorno și agricultură, de asistența sanitară și școală, de satisfacerea nevoilor energetice impuse de actuala criză, a determinat însă organizațiile sindicale să devină mai intransigente, la aceasta contribuind, desigur, și încercările tot mai vizibile de a se trece efectele actualei crize manifestate pe plan economic și monetar pe seama maselor populare. În acest sens, se așteaptă ca, în cazul în care sindicatele nu vor primi răspunsuri ferme din partea guvernului (o întîlnire între guvern și sindicate este prevăzută pentru 8 februarie) la cererile adresate pentru dezvoltarea economiei, pentru controlul prețurilor, viitoarea reuniune a Consiliului Federației C.G.I.L.—C.I.S.L.—U.I.L. să cheme masele de muncitori la organizarea unei greve generale. Pînă atunci, sînt în curs de desfășurare o serie de acțiuni greviste ale muncitorilor din industria metalurgică și chimică, urmînd să antreneze cîteva milioane de oameni ai muncii, precum și diferite greve regionale, cum a fost cea din Sardinia.

Paralel cu aceasta, sînt tot mai vizibile înfruntările din cadrul coaliției de centru-stînga. Ele s-au făcut simțite în legătură cu aprobarea măsurilor de sporire a pensiilor și veniturilor celor mai scăzute, cerute de sindicate încă din ultimul trimestru al anului trecut, cu politica ce se impune a fi adoptată față de prețuri, și chiar în legătură cu transpunerea în fapt a hotărîrilor ultimei reuniuni a secretarilor celor patru partide care compun guvernul. Recentele dezvăluiri ale presei referitoare la starea de alarmă în care s-au aflat, la sfîrșitul săptămînii trecute, un șir de unități militare din diferite regiuni ale țării — acțiune pusă de ministrul apărării în legătură cu înmulțirea actelor de terorism — și despre care membrii coaliției nu au fost încunoștiințați, au fost de natură să creeze noi motive de disensiune. La ultima lor reuniune, socialiștii au indicat, prin glasul secretarului lor general, Francesco De Martino, necesitatea pentru guvern de a întreprinde măsuri concrete împotriva acțiunilor de speculă, pentru a se pune capăt creșterii continue a chiriilor, precum și pentru adoptarea unor prețuri rezonabile la produsele de primă necesitate. La rîndul lor, comuniștii și-au reafirmat, într-un comunicat al Direcțiunii P.C.I., hotărîrea de a acționa pentru dezvoltarea unui nou curs economic și social, pentru o justă folosire a resurselor, pentru apărarea și susținerea oamenilor muncii cu salariile și veniturile cele mai scăzute.

Noua reuniune a secretarilor celor patru partide membre ale coaliției de centru-stînga, prevăzută a avea loc în cursul acestei săptămîni, precum și întîlnirea guvern-sindicate care îi va urma, vor aduce, desigur, noi indicii în legătură cu evoluția viitoare a situației de pe scena politică. În orice caz, nu poate să nu se remarce — după cum scria, în „Corriere della Sera", cunoscutul comentator Gianfranco Piazzezi — „că echilibrele politice pe care a fost fondată reluarea experimentului de centru-stînga nu mai sînt atît de stabile ca la început".

Roma. Primirea la Palatul Quirinale de către președintele Giovanni Leone a ministrului de externe al R.F. Germania, Walter Scheel

DAMASCUL, un „vechi oraș nou"

Piața Martirilor

Mioara Georgescu

Marile orașe, marile capitale au amprenta lor proprie. Aș spune că Damascul este un vechi oraș nou. Îmbinarea firească dintre „qadîm" și „jadîd" (vechi și nou) este trăsătura care distinge Damascul chiar de alte orașe orientale. Simbioza este aproape perfectă, așa încît, la început, nici nu realizezi ce anume aparține trecutului și ce anume prezentului. Autostrada largă care leagă aeroportul de Damasc e mărginită de cartiere de vile viu colorate, împrejmuite de grădini luxuriante. Străduțele mai înguste, care fac intrarea propriu-zisă în oraș, continuă același peisaj urban. Numai hotelurile cu mai multe etaje se ridică deasupra înălțimii medii a orașului, concurînd cu minaretele vestitelor moschei.

Și, totuși, urcînd spre muntele Qasiun, de unde poți contempla panorama întregului Damasc, distingi mai bine fizionomia orașului, debordînd din triunghiul obîrșiei medievale de pe malurile rîului Barada, ce se întinde spre sud, spre cartierul Maidan, punct de plecare al pelerinilor spre Mecca. Orașul se cațără în sus pe drumuri întortocheate, spre muntele Qasiun, în clădiri din ce în ce mai înalte, mai moderne, ce formează cartierul rezidențial Abu Rumana, expresie a ultimelor cuceriri ale arhitecturii. Amalgam de clădiri, de sanctuare ale nenumăratelor civilizații pe care le-au cunoscut aceste locuri, de biserici și moschei, de piețe, de grădini, de străduțe înguste dar și de largi șosele — Damascul are, totuși, o ciudată armonie și unitate.

Să nu uităm că sîntem în orașul celebrului arhitect Apollodor. Ponderea și echilibrul, gustul tradițional al sirienilor pentru armonie, pentru poezie și contemplație își găsesc expresie atît în prezentul tumultuos, cît și în trecutul glorios.

Oraș de răscruce a numeroase civilizații, citat încă în textele egiptene ale celei de-a XVIII-a dinastii, Damascul se poate considera cea mai veche capitală a lumii. Drumurile călătorilor chemați de necunoscut, mulți dintre ei înscriși mai tîrziu în rîndul învățaților sau literaților remarcabili ai culturii universale ; ale negustorilor din îndepărtata Asie mergînd înspre tot atît de îndepărtata Africă; ale năvălitorilor în căutare de noi pămînturi și bogății — toate treceau pe aici.

Damascul s-a distins în mod strălucit în contextul culturilor faraonice, persane, helenistice, romane și bizantine. Dar, de abia după cucerirea arabă și, în special, după fondarea dinastiei omeiade în 661, Damascul va cunoaște o dezvoltare nemaiîntîlnită, devenind capitala unui imens imperiu, care a născut o prodigioasă civilizație, loc de înflorire a științelor, literelor, artelor, ce au înlesnit, mai tîrziu, renașterea Europei prin mijlocirea regatului creat de arabii sirieni în Spania. Moscheia omeiazilor, ridicată pe ruinele templului lui Jupiter, ornamentată cu splendide peisaje în mozaic, stă mărturie a acestei epoci. În umbra răcoroasă a impresionantelor coloane, musulmanii se roagă, citesc versete din Coran sau, pur și simplu, meditează. Tot aici se află și mormîntul lui Ioan Botezătorul — loc de închinare pentru creștini. Înainte de a părăsi curtea întinsă a moscheii, te oprești și în fața mausoleului lui Saladin, cel ce a ținut cu îndîrjire piept cruciaților.

În afara zidurilor moscheii te izbește forfota „suk"-ului Al-Hamadia. Construit acum aproape trei secole, este, probabil, cel mai mare bazar din Orient. Exemplu remarcabil al arhitecturii damasciene, el cuprinde aproape 3 000 de magazine. Străduțe înguste, dar frumos pavate, împart bazarul în adevărate cartiere, fiecare cu specialitatea lui. Se găsește orice, dar, fără îndoială, partea cea mai atractivă o constituie cartierul artizanilor. Nu degeaba țesăturile de Damasc și-au cucerit faima în întreaga lume. Ele se etalează, într-o infinită varietate de culori, în fața ochilor plini de admirație ai cumpărătorilor : mătăsuri vaporoase, brocarturi grele, măiestru lucrate cu fir de aur și argint, stofe și pînzeturi. Vînzătorul vorbește cu ușurință în limba franceză, engleză, turcă, kurdă sau armeană. Dacă i te adresezi însă în arabă, după uimire urmează încîntarea și o cascadă de fraze frumos alcătuite, căci, aici, limba arabă e poate mai bine cultivată ca în alte părți. Auzind de interesul meu pentru artizanatul sirian, mă duce în grabă alături, la un magazin înțesat cu nenumărate obiecte lucrate cu migală în sidef, tăvi grele sau cupe grațioase din argint sau alamă, covoare prețioase, obiecte din ceramică, din lemn sau piele — atît de multe și de frumoase, încît alegerea devine o grea încercare. Un ceai sau o cafea, oferite cu multă ospitalitate, îți dau răgazul de a te hotărî. În spatele magazinului — atelierele unde lucrează, alături de bătrînii meșteri, numeroși tineri. Cei mai în vîrstă aduc cu ei secretele unei milenare tradiții, cei mai tineri, imaginația creatoare a vîrstei lor, un plus de ingeniozitate. De altfel, și proprietarul este un băiat de vreo 25 de ani, absolvent al unei școli de artă populară, îmbrăcat în blue-jeans și tricou, care îmi explică interesul manifestat de stat pentru păstrarea și dezvoltarea artizanatului, ca și sprijinul acordat înfloririi acestei industrii.

Ingeniozitatea artizanilor, permanența lor exprimă undeva acea interferență dintre „qadîm" și „jadîd" de care aminteam la început. Sirienii cultivă tradiția vie a dorinței de libertate care străbate secolele, îmbrăcînd mereu alte forme : modernismul își asumă lupta pentru emancipare și dezvoltare, dar permanența le provoacă și le susține.

Agricultori austeri, munteni neobosiți, comercianți pricepuți, oameni de afaceri conștiincioși, intelectuali cu spiritul deschis, cu suflete poetice, beduini îndrăgostiți de deșert — toți mîndri, cu simț ascuțit al patriotismului — sirienii nu vor decît să muncească și să se reinstaleze în secol, cu vechea lor strălucire.

Ar trebui să notăm aici că Siria a fost prima țară din Africa și Asia care și-a cucerit independența după cel de-al doilea război mondial. Drumul parcurs în anii independenței a fost un drum greu, poporul sirian avînd de înfruntat numeroase obstacole. Eforturile depuse și-au arătat, însă, din plin roadele în ultimii ani, în care economia a cunoscut o dezvoltare intensă, planul cincinal 1971-1975 acordînd o deosebită însemnătate procesului de consolidare a independenței, dezvoltării agriculturii, extinderii învățămîntului și pregătirii cadrelor. Anul 1972 a marcat succese notabile. Industria a înregistrat o creștere de 16 la sută față de anul 1971, iar agricultura de 24 la sută.

Industria a realizat progrese importante, în special datorită intrării în funcțiune a numeroase obiective (uzina de bare de fier și uzina de filatură de la Hama, uzina de îngrășăminte azotoase de la Homs), creșterii capacității de rafinare a petrolului la 2,7 milioane tone, extragerii sării și a fosfaților. Alte proiecte sînt în curs de realizare, printre care marele baraj de pe Eufrat este, fără îndoială, cel mai important. El va produce 1 100 megawați de energie electrică, permițînd irigarea a 640 000 ha de pămînt. Descoperirea și punerea în valoare a zăcămintelor de petrol au dus la creșterea continuă a producției, care a depășit 8 milioane de tone în 1972, urmînd să atingă cifra de 15 milioane tone în 1975. Uzinele de tractoare de la Alep, de motoare electrice de la Latakia au intrat deja în funcțiune, ele fiind destinate să devină noduri ale industriei metalurgice și mecanice. Aceste proiecte sînt realizate cu cooperarea tehnică și financiară a țărilor prietene, în special a țărilor socialiste, printre care și România. Principiul de bază al politicii de cooperare este stabilirea de relații de prietenie cu toate statele, în respectul independenței naționale și al interesului reciproc.

Toate aceste succese reprezentau motive serioase pentru ca economia siriană să cunoască și în perioada următoare, pînă la încheierea planului cincinal, în 1975, o dezvoltare ascendentă. Evenimentele din octombrie 1973, pagubele produse de bombardarea a numeroase obiective economice au încetinit, însă, acest ritm.

Dar, atît autoritățile, cît și întreaga populație și-au reluat în liniște și cu răspundere activitatea, eforturile îndreptate spre reconstrucție. Credința în progres le orientează preocupările, le întărește încrederea. Responsabilitatea, acesta cred că ar fi cuvîntul ce caracterizează starea de spirit a sirienilor.

WASHINGTON

Mesajele prezidențiale și „Starea economică a Uniunii"

Al 186-lea mesaj asupra „Stării Uniunii"

Chiar dacă în „misiunile-navetă" executate de secretarul de stat american în Orientul Apropiat a survenit o pauză, o săptămînă care începe cu sosirea la Washington — din Havana — a ministrului de externe sovietic Gromîko și care continuă cu plecarea lui Henry Kissinger la Ciudad de Panama, pentru a parafa un nou acord privitor la canalul interoceanic, este, fără discuție, un interval în care activitățile de politică externă vor solicita atenția opiniei publice americane. Fără îndoială, însă, preocupările de ordin intern nu s-au situat, în perioada recentă, pe un plan secundar — explicația oferind-o, în mare măsură, însuși calendarul politic american.

Reluarea lucrărilor Congresului S.U.A. se plasează, conform unei tradiții mai vechi, în a treia decadă a lunii ianuarie. O practică recentă, introdusă de președintele Nixon, înlocuiește prezentarea unui singur „mesaj cu privire la Starea Uniunii", acoperind toate domeniile considerate relevante, cu o suită de texte cu arie tematică limitată. Astfel, „mesajul cu privire la Starea Uniunii" reprezintă o examinare generală a problemelor îndeosebi interne, politica externă a S.U.A. fiind expusă în mesajul „cu privire la Starea lumii"; s-au adăugat, la acestea, mesajul economic și, în ultimii doi ani, mesaje cu privire la situația energetică.

Exceptînd mesajul de politică externă, dar adăugînd proiectul de buget pe intervalul 1 iulie 1974—30 iunie 1975, textele prezidențiale ale acestui început de an sînt cunoscute. Ele oferă un bilanț economico-social al anului precedent (de fapt, multe referiri privesc o perioadă de 18 luni, de la măsurile economice anunțate în august 1971) și o analiză a perspectivelor anului în curs; bilanț și analiză, merită să se rețină, efectuate din unghiul de vedere al Casei Albe și la începutul unui „an electoral minor" (termen care ar putea defini anii în care se desfășoară, în noiembrie, alegeri pentru toate mandatele (Camerei Reprezentanților, pentru o treime din locurile în Senat și pentru o proporție similară de posturi de guvernatori, dar nu și pentru președinție; „anii electorali minori" sînt aceia divizibili cu 2, dar nu și cu 4).

Utilizarea forței de muncă și a capacităților productive, situația balanței de plăți și stabilitatea monedei, precum și combaterea inflației sînt cele trei repere principale ale bilanțului economic efectuat în documentele prezidențiale. În cîteva cuvinte, Administrația Nixon apreciază că, în privința primelor două preocupări, s-au obținut rezultate favorabile, dar că inflația continuă să rămînă o problemă pentru a cărei soluționare vor trebui depuse noi eforturi.

Să procedăm la o examinare mai detaliată.

În privința utilizării forței de muncă, președintele Nixon aprecia, în mesajul economic prezentat Congresului S.U.A., că s-a reușit, în perioada ultimelor 18 luni, o stopare a tendinței de creștere a șomajului, iar apoi o reducere a procentului de șomeri. Tendința de creștere a fost, indiscutabil, stopată; pe de altă parte, reducerea nu este deosebit de semnificativă, iar conjunctura acestui an ar putea compromite recentele tendințe pozitive. Mai precis, procentul neutilizării forței de muncă a fost redus de la 6 la sută la ceva mai puțin de 5 la sută; este o reducere sensibilă, dar ea nu coincide cu cifrele corespunzătoare unei perioade optime în economia americană (în S.U.A. utilizarea totală sau cvasitotală a forței de muncă nu este un fenomen frecvent, nefolosirea a 3 la sută din mîna de lucru fiind considerată o situație normală și satisfăcătoare...). În ce privește perspectivele, efectul penuriei de energie se anunță predominant nefavorabil (vom reveni asupra acestui aspect).

Producția de mărfuri și servicii a crescut, în același interval de un an și jumătate, cu 14 la sută. Corespunzător acestei creșteri și beneficiind, totodată, de competitivitatea sporită creată prin cele două devalorizări ale dolarului, exporturile americane au crescut, S.U.A. ajungînd la o balanță comercială excedentară și, totodată, la o consolidare a monedei naționale. Incontestabil, „însănătoșirea" dolarului este o realitate a perioadei recente — și un element net pozitiv al bilanțului guvernamental. Controversele pot reapare, însă, în legătură cu felul în care va fi utilizată conjunctura recent creată; cu o monedă consolidată, sugera discursul prezidențial rostit în fața Congresului, se pot realiza „achiziționarea de mărfuri în străinătate, călătorii libere, investiții libere, menținerea de forțe armate în străinătate, în caz de necesitate". Ultimele două posibilități evocate de președintele S.U.A. sînt cele care ar putea suscita anumite contestări. Revenirea la un regim de deplină libertate pentru investițiile americane în străinătate — la sfîrșitul lunii ianuarie, autoritățile americane au anunțat, de altfel, ridicarea restricțiilor existente — a determinat, ca primă reacție a burselor, o anumită deteriorare a cursului monedei S.U.A.; de asemenea, nu ar fi exagerat să se anticipeze o recrudescență a fricțiunilor provocate de trecerea sub control american a unor poziții considerabile din sectoare importante ale industriilor vest-europene — iar aceasta într-o perioadă în care „spiritul atlantic" cunoaște o gravă eclipsă.

Pe de altă parte, „menținerea de forțe armate peste hotare" este un obiectiv criticat, atît în afara, cît și înăuntrul hotarelor S.U.A.; în ultima săptămînă, liderul majorității democrate în Senat, senatorul Mansfield, a reafirmat că este posibilă și necesară o reducere substanțială a cheltuielilor militare americane, recomandînd, în acest sens, suspendarea asistenței militare acordată lonnoliștilor, renunțarea la bazele militare americane din Tailanda și reducerea dispozitivului militar din Europa occidentală. Nu acesta pare să fie, însă, sensul politicii militare preconizate de Administrație: relevînd reducerea în ansamblu a efectivelor militare și o scădere procentuală (dar nu și în cifre absolute) a cheltuielilor de înarmare în ansamblul bugetului, în cuvîntarea prin care președintele Nixon își prezenta, în fața Congresului, mesajul privitor la Starea Uniunii, se preciza: „în anul viitor, vor fi, totuși, necesare cheltuieli sporite. Ele se vor impune pentru a asigura pregătirea permanentă de luptă a forțelor noastre armate, pentru a păstra actualul nivel al forțelor, în condițiile creșterii costului întreținerii lor". Este un punct de vedere împotriva căruia, în dezbaterile din Congres, vor fi citate — se poate anticipa — evoluțiile pozitive înregistrate în mai multe regiuni ale lumii; să adăugăm că, într-un an electoral, numeroși membri ai Congresului devin mai reticenți decît în restul timpului față de sporirea, la un capitol sau altul, a alocațiilor bugetare. Cu atît mai mult cu cît, așa cum relevă de altfel și mesajele prezidențiale, în combaterea inflației nu s-au înregistrat progrese substanțiale.

Inflația s-a accelerat în S.U.A., se arată în mesajul economic al președintelui, cauzele fiind multiple: sînt citate, în mesaj, tendințele inflaționiste asociate în general expansiunii economice, creșterea prețurilor la produsele alimentare, scumpirea materiilor prime în general și, desigur, în mod deosebit, scumpirea petrolului. „În cursul anului 1973, prețurile produselor alimentare au reprezentat 51 la sută din creșterea totală a prețurilor de consum, iar prețurile energiei au reprezentat 11 la sută" — arată mesajul economic prezidențial. Paradoxul raportului între scumpirea datorată alimentelor și aceea datorată energiei este numai aparent, pentru că, în vreme ce scumpirea alimentelor s-a înregistrat încă din primele luni ale anului, scumpirea surselor de energie a survenit abia în ultimele două luni.

„În medie — se apreciază în mesajul economic — venitul americanilor a crescut mai mult decît prețurile. Există, însă, multe familii pentru care o asemenea realitate nu este valabilă".